

**A Kúria
Nemzetközi, Tudományos és Dokumentációs Főosztályának
Hírlevele**

**2021. február 28.
XII. évfolyam 2. szám**

EURÓPAI UNIÓS JOGI KÖZLEMÉNYEK..... 3

KÖZZÉTETT ELŐZETES DÖNTÉSHOZATAL IRÁNTI KÉRELMEK.....	3
BÜNTETŐ ÜGYSZAK.....	3
KÖZIGAZGATÁSI ÜGYSZAK.....	4
Általános közigazgatási jogterület.....	4
Pénzügyi jogterület.....	9
MUNKAÜGYI ÜGYSZAK	12
POLGÁRI ÜGYSZAK	15
GAZDASÁGI ÜGYSZAK	18
ELŐZETES DÖNTÉSHOZATAL TÁRGYÁBAN KÖZZÉTETT HATÁROZATOK.....	20
BÜNTETŐ ÜGYSZAK.....	20
KÖZIGAZGATÁSI ÜGYSZAK.....	21
Általános közigazgatási jogterület.....	21
Pénzügyi jogterület.....	22
MUNKAÜGYI ÜGYSZAK	23
POLGÁRI ÜGYSZAK	24
GAZDASÁGI ÜGYSZAK	25
EGYÉB, MAGYAR VONATKOZÁSÚ ÜGYEK AZ EURÓPAI BÍRÓSÁG ELŐTT	27
A KÚRIA UNIÓS JOGI TÁRGYÚ HATÁROZATAI	30
BÜNTETŐ ÜGYSZAK.....	30
KÖZIGAZGATÁSI ÜGYSZAK.....	30
Általános közigazgatási jogterület.....	30
Pénzügyi jogterület.....	44
MUNKAÜGYI ÜGYSZAK	47
POLGÁRI ÜGYSZAK	48
GAZDASÁGI ÜGYSZAK.....	52

EMBERI JOGI KÖZLEMÉNYEK..... 58

AZ EMBERI JOGOK EURÓPAI BÍRÓSÁGÁNAK MAGYAR VONATKOZÁSÚ ÍTÉLETEI	58
AZ EMBERI JOGOK EURÓPAI BÍRÓSÁGÁNAK KIEMELTEN FONTOS ÍTÉLETEI	58
A KÚRIA EMBERI JOGI VONATKOZÁSÚ HATÁROZATAI	71
KÖZIGAZGATÁSI ÜGYSZAK.....	71
POLGÁRI ÜGYSZAK	73

Európai uniós jogi közlemények

Közzétett előzetes döntéshozatal iránti kérelmek

Büntető ügyszak

3. A Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi (Lengyelország) által 2020. július 22-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-C-338/20. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: lengyel

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés:

A pénzbírságot kiszabó határozatnak az eljárás alá vont személy részére történő, általa értett nyelven készült fordítás biztosítása nélküli kézbesítése feljogosítja-e az e határozatot végrehajtó állam hatóságát arra, hogy a 2005/214/IB kerethatározat 20. cikkének (3) bekezdését átültető rendelkezések alapján a tisztességes eljáráshoz való jog megsértése miatt megtagadja a határozat végrehajtását?

4. A Spetsializiran nakazatelen sad (Bulgária) által 2020. október 8 -án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-505/20. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: bolgár

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

Ellentétes-e a 2014/42 irányelv 8. cikkével az olyan nemzeti törvény, amely szerint azon vagyon befagyasztását követően, amelyet bűncselekmény feltételezhető elkövetési eszközeként vagy abból származó jövedelemként lefoglaltak, az érintett személy a büntetőeljárás bírósági szakaszában nem jogosult arra, hogy e vagyon kiadása iránti kérelmet terjesszen a bíróság elé?

Összhangban áll-e a 2014/42 irányelv 2. cikkének 3. pontjával összefüggésben értelmezett 4. cikkének (1) bekezdésével és a Charta 17. cikkével az olyan nemzeti törvény, amely szerint nem megengedett az „elkövetési eszköz” elkobzása olyan dolog tekintetében, amely a bűncselekményben részt nem vevő harmadik személy tulajdonában áll, amelyet azonban a harmadik személy tartós használat céljából olyan módon engedett át a vádlottnak, hogy a belső jogviszonyban éppen a vádlott gyakorolja a tulajdonból eredő jogokat?

Az e kérdésre adandó nemleges válasz esetén:

A 2014/42 irányelv 8. cikke (6) bekezdésének második mondata és (7) bekezdése a nemzeti törvény olyan értelmezésére vonatkozó kötelezettséget ír-e elő, hogy e törvény lehetővé teszi az esetlegesen elkobzást eredményező eljárásban való részvételt, valamint az elkobzást elrendelő határozat bíróság előtti megtámadását azon harmadik személy számára, akinek vagyona be van fagyasztva és elkövetési eszközként elkobozható?

5. A Spetsializiran nakazatelen sad (Bulgária) által 2020. október 30 -án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-569/20. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: bolgár

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

Úgy kell-e értelmezni a 2016/343 irányelv (36)–(39) preambulumbekkezdésével összefüggésben értelmezett 8. cikke (2) bekezdésének b) pontját és a 2009/299 kerethatározat (7)–(10) preambulumbekkezdésével összefüggésben értelmezett [2. cikke által beiktatott] 4a. cikk (1) bekezdésének b) pontját, hogy e rendelkezések hatálya alá tartozik az olyan helyzet, amelyben a vádlottat tájékoztatták a vele szemben emelt eredeti vádról, ezt követően azonban őt szökése miatt

ténylegesen nem lehet értesíteni a bírósági tárgyalásról, és hivatalból kirendelt védő látja el a védelmét, akivel egyáltalán nem tart kapcsolatot?

Ha e kérdésre nemleges választ kell adni:

Összeegyeztethető-e a 2016/343 irányelv 8. cikke (4) bekezdésének második mondatával összefüggésben értelmezett 9. cikkével és a 2009/299 kerethatározat [2. cikke által beiktatott] 4a. cikk (1) bekezdésének d) pontjával összefüggésben értelmezett 4a. cikk (3) bekezdésével az olyan nemzeti szabályozás (az NPK [a büntetőeljárásról szóló törvénykönyv] 423. cikkének (1) és (5) bekezdése), amely szerint a gyanúsított távollétében végrehajtott nyomozási cselekményekkel és a vádlott távollétében hozott ítélettel szemben nincs helye jogorvoslatnak, ha a vádlott az eredeti vádról történő tájékoztatását követően elrejtőzik, és ezért sem a bírósági tárgyalás időpontjáról és helyéről, sem meg nem jelenésének következményeiről nem lehetett tájékoztatni?

Ha e kérdésre nemleges választ kell adni:

Közvetlen hatállyal rendelkezik-e a 2016/343 irányelvnek a Charta 47. cikkével összefüggésben értelmezett 9. cikke?

Közigazgatási ügyszak

Általános közigazgatási jogterület

24. A Gericht Erster Instanz Eupen (Belgium) által 2020. január 28-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelmek (C-41/20., C-42/20. és C-43/20. sz. ügyek)¹

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Ellentétes-e a releváns uniós jogi normákkal, különösen egyfelől az Európai Unió működéséről szóló szerződésnek a személyek szabad mozgására vonatkozó 20. és 21. cikkével és/vagy másfelől az Európai Unió működéséről szóló szerződésnek a tőke szabad mozgására vonatkozó 63. és 64. cikkével – az Európai Unió négy alapvető szabadsága közül kettővel – azon nemzeti rendelkezés, amelyet a hatóságok olyan módon alkalmaznak, hogy az olyan külföldi jármű ismételt nyilvántartásba vételi kötelezettség nélkül történő használatát, amely járművet az Európai Unió egy másik tagállamában lakóhellyel rendelkező polgár alkalmasszerűen és rövid időtartamra egy Belgiumban lakóhellyel rendelkező polgár rendelkezésére bocsát, attól teszik függővé, hogy ezen, Belgiumban lakóhellyel rendelkező polgár a járműben tartja-e a használatra vonatkozó magán igazolást, azaz a járművek nyilvántartásba vételéről szóló, 2001. július 20-i királyi rendelet 3. cikke 2. § -ának 6. pontja értelmében vett igazolást?

2) Igazolják-e a közbiztonságra és más védelmi intézkedésekre vonatkozó követelmények a fent ismertetett és a Vallon régió által végrehajtott nemzeti rendelkezést, és szükséges-e a kitűzött cél eléréséhez az olyan nemzeti rendelkezés betartása, amelyet úgy értelmeznek, hogy az kötelezően előírja, hogy a jármű külföldi tulajdonosa által kiállított, a jármű használatára vonatkozó, korlátozott időtartamra szóló és az érvényesség időtartamának megjelölését tartalmazó engedélyt a járműben tartsák – az ilyen dokumentumok utólagos benyújtásának lehetősége nélkül –, vagy a cél másképpen és kevésbé szigorú és formális eszközökkel is elérhető lett volna?

25. A Conseil d'État (Belgium) által 2020. szeptember 24-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-463/20. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: francia

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Az egyes köz- és magánprojektek környezetre gyakorolt hatásainak vizsgálatáról szóló, 2011. december 13-i 2011/92/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv [1. cikke (2) bekezdésének a) pontja

¹ A megjelölt ügyekben feltett kérdések megegyeznek.

értelmében vett] ugyanazon projektre vonatkozó, az [ugyanezen irányelv 1. cikke (2) bekezdésének c) pontja értelmében vett] ugyanazon engedélyhez tartozik-e egy, az „állatok zavarását és ezen fajok élőhelyei károsítását kőbánya üzemeltetése céljából engedélyező” határozat és az ezen üzemeltetést engedélyező vagy megtagadó határozat (összevont engedély) abban az esetben, ha egyrészt erre az üzemeltetésre nem kerülhet sor az első nélkül, és másrészt az összevont engedélyek megadásáért felelős hatóságnak lehetősége van arra, hogy az első határozat kibocsátója által meghatározott paraméterekhez képest szigorúbban értékelje ezen üzemeltetés környezeti hatásait?

2) Az első kérdésre adandó igenlő válasz esetén megfelelően tiszteletben tartják-e az ebben az irányelvben, különösen a 2., 5., 6., 7. és 8. cikkében előírt követelményeket akkor, ha a nyilvánosság részvételére vonatkozó szakaszra az „állatok zavarását és ezen fajok élőhelyei károsítását kőbánya üzemeltetése céljából engedélyező” határozat elfogadását követően, azonban a projektgazdát a kőbánya üzemeltetésére feljogosító alaphatározat elfogadása előtt kerül sor?

26. A Consiglio di Stato (Olaszország) által 2020. szeptember 28-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelmek (C-475/20. – C-482/20. sz. ügyek)²

Az eljárás nyelve: olasz

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Összeegyeztethető-e a letelepedés EUMSZ 49. cikkben biztosított szabadságának gyakorlásával és a szolgáltatásnyújtás EUMSZ 56. cikkben biztosított szabadságának gyakorlásával a 190/14. sz. törvény 1. cikkének 649. bekezdésében szereplőhöz hasonló olyan szabályozás bevezetése, amely csak a szervezők korlátozott és meghatározott kategóriája, azaz kizárólag a játékautomatákkal rendelkező szerencsejáték-szervezők, nem pedig valamennyi szerencsejáték-szervező vonatkozásában csökkenti a jutalékokat és díjakat?

2) Összeegyeztethető-e a bizalomvédelem uniós jogi elvével a 190/14. sz. törvény 1. cikkének 649. bekezdésében szereplőhöz hasonló, fent említett olyan szabályozás bevezetése, amely az időbeli hatálya alatt kizárólag gazdasági okokból csökkentette a valamely társaság és egy olasz állami közigazgatási szerv között létrejött koncessziós szerződésben megállapított díjat?

27. A Conseil d'État (Belgium) által 2020. szeptember 29-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-483/20. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: francia

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés:

Az európai uniós joggal, elsősorban az Európai Unió Alapjogi Chartájának 18. és 24. cikkével, a harmadik országbeli állampolgárok és hontalan személyek nemzetközi védelemre jogosultként való elismerésére, az egységes menekült- vagy kiegészítő védelmet biztosító jogállásra, valamint a nyújtott védelem tartalmára vonatkozó szabályokról szóló, 2011. december 13-i 2011/95/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv., 20., 23. és 31. cikkével, valamint a nemzetközi védelem megadására és visszavonására vonatkozó közös eljárásokról szóló, 2013. június 26-i 2013/32/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv 25. cikkének (6) bekezdésével ellentétes-e az, ha a 2013/32/EU irányelv 33. cikke (2) bekezdésének a) pontjában biztosított lehetőség végrehajtása során valamely tagállam egy másik tagállam által már biztosított nemzetközi védelem miatti elfogadhatatlanság alapján elutasít egy nemzetközi védelem iránti kérelmet, amennyiben a kérelmező az első tagállamban védelemben részesülő kísérő nélküli kiskorú gyermek apja, a nukleáris család vele ott tartózkodó egyetlen szülője, aki a gyermekkel együtt él, és az említett tagállam elismerte, hogy a gyermek felett szülői felügyeletet gyakorol? Nem követeli-e meg a család egységének elve és a gyermek mindenképp felett álló érdekének tiszteletben tartását előíró elv épp ellenkezőleg azt, hogy az az állam, ahol e szülő gyermeke védelemben részesült, védelmet biztosítson e szülőnek?

---

² A megjelölt ügyekben feltett kérdések megegyeznek.

28. A Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie (Lengyelország) által 2020. október 2-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-488/20. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: lengyel

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

- 1) Ellentétes-e az EUMSZ 34. cikkel az olyan nemzeti szabályozás, amely szerint a párhuzamos importra vonatkozó engedély a referencia-gyógyszer forgalombahozatali engedélyének lejártát követő egy év elteltével lejár?
- 2) Az EUMSZ 34. cikkre és az EUMSZ 36. cikkre tekintettel hozhat-e a nemzeti hatóság olyan megállapító határozatot, amely kizárólag a referencia-gyógyszer forgalombahozatali engedélyének lejártától számított, törvényben meghatározott határidő lejártá alapján állapítja meg a gyógyszer párhuzamos import keretében történő forgalomba hozatalára vonatkozó engedélyének a törvény erejénél fogva történő lejártát, anélkül, hogy megvizsgálná a gyógyszer engedélye lejártának okait, valamint az emberek egészségének és életének védelmére vonatkozó egyéb, az EUMSZ 36. cikkben említett feltételeket?
- 3) Elegendő-e a gyógyszer párhuzamos import keretében történő forgalomba hozatalára vonatkozó engedélyének lejártát kimondó, megállapító határozat meghozatalához az a tény, hogy a párhuzamos importőröket mentesítik az időszakos gyógyszerbiztonsági jelentések benyújtására vonatkozó kötelezettség alól, és ehhez kapcsolódóan az, hogy a hatóság nem rendelkezik naprakész adatokkal a farmakoterápiából eredő előnyök, illetve kockázatok tekintetében?

29. Az Amtsgericht Hannover (Németország) által 2020. október 15-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-519/20. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

- 1) Úgy kell-e értelmezni az uniós jogot – különösen a 2008/115/EK irányelv 18. cikkének (1) és (3) bekezdését –, hogy a kitoloncolás céljából történő őrizetről határozatot hozó nemzeti bíróságnak minden esetben meg kell vizsgálnia e rendelkezés feltételeit, különösen azt, hogy a kivételes helyzet még fennáll-e, amennyiben a nemzeti jogalkotó a 18. cikk (1) bekezdésére hivatkozva eltér a 16. cikk (1) bekezdésében foglalt feltételektől?
- 2) Úgy kell-e értelmezni az uniós jogot – különösen a 2008/115/EK irányelv 16. cikkének (1) bekezdését –, hogy azzal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely ideiglenesen – 2022. július 1-jéig – lehetővé teszi az idegenrendészeti őrizetben lévő személyek büntetés-végrehajtási intézetben való elhelyezését annak ellenére, hogy a tagállamban különleges idegenrendészeti fogdák állnak rendelkezésre, és a 2008/115/EK irányelv 18. cikkének (1) bekezdése értelmében vett szükséghelyzet ezt nem teszi szükségessé?
- 3) Úgy kell-e értelmezni a 2008/115/EK irányelv 16. cikkének (1) bekezdését, hogy az idegenrendészeti őrizetben lévő személyek fogva tartását szolgáló „különleges idegenrendészeti fogda” már akkor sem áll rendelkezésre, ha:
  - a „különleges idegenrendészeti fogda” a fogvatartottak büntetés végrehajtási intézeteihez hasonlóan közvetetten ugyanannak a kormánynak, azaz az igazságügyi miniszternek az irányítása alá tartozik,
  - a „különleges idegenrendészeti fogda” a büntetés végrehajtási intézet részlegét képezi, és ezáltal ugyan saját vezetője van, a büntetés végrehajtási intézet egyik részlegeként azonban a büntetés végrehajtási intézet vezetése alá van rendelve?
- 4) A harmadik kérdésre adott nemleges válasz esetén:

Úgy kell-e értelmezni a 2008/115/EK irányelv 16. cikkének (1) bekezdését, hogy az idegenrendészeti

őrizetben lévő személyeknek „különleges idegenrendészeti fogdában” való elhelyezéséről van szó, amikor idegenrendészeti fogda céljából a büntetés-végrehajtási intézet külön részleget hoz létre, e részleg kerítéssel körülhatárolt, az idegenrendészeti őrizetben lévő személyek számára rendelkezésre álló három épülettel ellátott külön területet tart fenn, és e három épület közül egy épületben ideiglenesen kizárólag olyan fogvatartottakat helyeznek el, akik pénzbüntetés helyébe lépő szabadságvesztés-büntetésüket vagy rövid szabadságvesztés-büntetésüket töltik, amelynek során a büntetés-végrehajtási intézet ügyel az idegenrendészeti őrizetben lévő személyek és a fogvatartottak elkülönítésére, különösképp mindegyik épület saját létesítményekkel (saját ruhatárral, betegszobával, sportteremmel) rendelkezik, és az udvar / kinti terület ugyan mindegyik épületből látható, azonban mindegyik épület esetében a fogvatartottak számára saját, szögesdrót kerítéssel körbekerített terület van fenntartva, és így az épületek közvetlenül nem kapcsolódnak egymáshoz?

30. A Győri Törvényszék (Magyarország) által 2020. október 19-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-523/20. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: magyar

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

- 1) Akként kell-e értelmezni a 883/2004/EK rendelet és a 987/2009/EK rendelet harmadik országok e rendeletek által csupán állampolgárságuk miatt nem érintett állampolgáiraikra való kiterjesztéséről szóló 1231/2010/EU rendelet 1. cikkében szereplő „jogszerűen rendelkeznek lakóhellyel” szövegrészt, mint amely kiterjed az adott tagállamban tartózkodási engedéllyel tartózkodó és az idegenrendészeti hatóság által kiállított szálláshely bejelentő lappal rendelkező harmadik országbeli állampolgárokra is?
- 2) A munkáltató székhelyén igazolt szálláshellyel rendelkező harmadik országbeli állampolgárok vonatkozásában alkalmazható-e a „jogszerűen rendelkeznek lakóhellyel” kitétel?
- 3) A „jogszerűen rendelkeznek lakóhellyel” szövegrész értelmezése során figyelemmel kell-e lenni a szociális biztonsági rendszerek koordinálásáról szóló 883/2004/EK rendelet 1. cikkének j) pontjában szereplő „lakóhely” fogalomra, illetve az adott tagállam nemzeti jogszabályaiban meghatározott „lakóhely” fogalomra?
- 4) Mi a „jogszerűen rendelkeznek lakóhellyel” szövegrész egységes, uniós jogi fogalma?

31. A Kúria (Magyarország) által 2020. október 21-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-533/20. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: magyar

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés:

Úgy kell-e értelmezni a fogyasztók élelmiszerekkel kapcsolatos tájékoztatásáról, az 1924/2006/EK és az 1925/2006/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet módosításáról és a 87/250/EGK bizottsági irányelv, a 90/496/EGK tanácsi irányelv, az 1999/10/EK bizottsági irányelv, a 2000/13/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv, a 2002/67/EK és a 2008/5/EK bizottsági irányelv és a 608/2004/EK bizottsági rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2011. október 25-i 1169/2011/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet rendelkezéseit, különösen annak 18. cikkének (2) bekezdését, hogy vitaminok élelmiszerhez történő hozzáadása esetén az élelmiszerek összetevőinek feltüntetése során a vitaminok nevének megjelölése mellett az élelmiszerekhez adható vitaminvegyületek szerinti megjelölést is fel kell tüntetni?

32. A Supreme Court (Írország) által 2020. október 21-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-564/20. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: angol

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Valamely tagállam egyetlen ellenőrzési hatóságának, amikor az [1224/2009/EK] ellenőrzési rendelet 33. cikke (2) bekezdésének a) pontja és 34. cikke alapján az Európai Bizottságot értesíti és részére igazolást állít ki, az értesítés során a rendelet 14. és 15. cikke alapján a halászok által valamely halászterületen naplózott fogásmennyiségre vonatkozó adatokra kell e szorítkoznia, amennyiben alapos okból úgy véli, hogy a naplózott adatok súlyosan megbízhatatlanok, vagy az Európai Bizottság értesítésének tárgyát képező mennyiségi adatok pontosságának növelése céljából alkalmazhat észszerű és tudományosan érvényes módszereket a naplózott adatok kezelésére és igazolására?

2) Észszerű indokból a Hatóság adott esetben jogszerűen használhat-e fel más adatokat, például halászati jogosítványokat, halászati engedélyeket, a hajómegfigyelési rendszer adatait, kirakodási nyilatkozatokat, értékesítési bizonylatokat és fuvarokmányokat?

33. Az Administratīvā rajona tiesa (Lettország) által 2020. október 28-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-562/20. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: lett

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Úgy kell-e értelmezni a 2015/849 irányelv 18. cikkének (1) és (3) bekezdését III. melléklete 3. pontjának b) alpontjával összefüggésben, hogy e rendelkezések

i) automatikusan megkövetelik, hogy a könyvelést végző külső szolgáltató fokozott ügyfél-átvilágítási intézkedéseket hozzon azon tény miatt, hogy az ügyfél nem kormányzati szervezet, és egy, az ügyfél meghatalmazásával rendelkező és általa alkalmazott személy egy korrupció tekintetében kiemelt kockázatot jelentő harmadik ország, a jelen ügyben az Oroszországi Föderáció állampolgára, aki tartózkodási engedéllyel rendelkezik Lettországban, és

ii) automatikusan megkövetelik, hogy ezen ügyfél kockázati szintjét magasabbnak minősítsék?

2) Az előző kérdésre adandó igenlő válasz esetén: arányosnak tekinthető-e a 2015/849 irányelv 18. cikke (1) és (3) bekezdésének említett értelmezése, hogy az arányos és ezért összeegyeztethető az Európai Unióról szóló szerződés 5. cikke (4) bekezdésének első albekezdésével?

3) Úgy kell-e értelmezni a 2015/849 irányelv 18. cikkét III. melléklete 3. pontjának b) alpontjával összefüggésben, hogy az minden olyan esetben automatikus kötelezettséget ír elő a fokozott ügyfél-átvilágítási intézkedések meghozatalára vonatkozóan, amikor az ügyfél üzlettársa, de nem maga az ügyfél, valamilyen módon egy, a korrupció tekintetében kiemelt kockázatot jelentő harmadik országhoz, a jelen esetben az Oroszországi Föderációhoz kapcsolódik?

4) Úgy kell-e értelmezni a 2015/849 irányelv 13. cikke (1) bekezdésének c) és d) pontját, hogy ez utóbbi pontok azt írják elő, hogy a kötelezett szolgáltatónak az ügyfél-átvilágítási intézkedések meghozatala során az ügyféltől be kell szereznie a szóban forgó ügyfél és egy harmadik személy között létrejött szerződés másolati példányát, és ezért az említett szerződés helyszíni vizsgálata nem tekinthető elegendőnek?

5) Úgy kell-e értelmezni a 2015/849 irányelv 14. cikkének (5) bekezdését, hogy a kötelezett szolgáltatónak még akkor is átvilágítási intézkedéseket kell alkalmaznia a meglévő üzleti ügyfelekkel szemben, ha az ügyfél körülményeiben jelentős változások nem állapíthatók meg, és a tagállamok illetékes hatósága által az új nyomon követési intézkedések meghozatalára előírt határidő még nem telt le, és a szóban forgó kötelezettséget kizárólag azon ügyfelekkel kapcsolatban kell alkalmazni, akiknek magas kockázatot tulajdonítottak?

6) Úgy kell-e értelmezni a 2015/849 irányelv 60. cikkének (1) és (2) bekezdését, hogy az ezen irányelvet átültető nemzeti rendelkezések megsértéséért közigazgatási szankciót vagy intézkedést elrendelő

jogerős határozatokra vonatkozó információk közzététele során a hatáskörrel rendelkező hatóság köteles biztosítani, hogy a közzétett információk pontosan megfeleljenek a határozatban megállapított információknak?

34. A Fővárosi Törvényszék (Magyarország) által 2020. november 3-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-575/20. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: magyar

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés:

A 2003/87/EK irányelv, különösen annak I. mellékletének 3. pontja értelmezhető-e úgy, hogy az adott létesítményben történő tüzelőanyag-égetés EU ETS hatálya alá tartozásának meghatározásakor a létesítmény teljes névleges bemenő hőteljesítményére befolyással van a létesítmény részét képező berendezés – igazolt módon való – korlátozott üzemeltetése?

35. A Fővárosi Törvényszék (Magyarország) által 2020. november 12-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-597/20. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: magyar

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés:

A 261/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 16. cikkének (1) és (2) bekezdését úgy kell-e értelmezni, hogy az ezen rendelet végrehajtásáért felelős nemzeti szerv, amelyhez egyéni utaspanasszal fordultak, nem kötelezheti az érintett légitársaságot a Rendelet alapján az utasnak járó kártalanítás fizetésére?

36. A Varhoven administrativen sad (Bulgária) által 2020. november 12-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-602/20. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: bolgár

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Ellentétes-e az uniós joggal az alapügyben szóban forgóhoz hasonló olyan nemzeti szabályozás, amely az uniós jog megsértésével beszedett társadalombiztosítási járulékok visszatérítése esetén fizetendő törvényes kamat azon kamatra korlátozza, amelyek a tőkeösszeg visszatérítésére irányuló kérelem benyújtását követő naptól keletkeztek?

2) Ellentétes-e az uniós joggal, különösen az egyenértékűség és a tényleges érvényesülés elvével a szóban forgóhoz hasonló olyan nemzeti szabályozás, amely az uniós jog megsértésével beszedett kötelező társadalombiztosítási járulékok visszatérítése esetén fizetendő törvényes kamatot azon kamatra korlátozza, amelyek e jogalap nélkül fizetett/beszedett összegek visszatérítésére irányuló kérelem benyújtását követő naptól ezen összegek visszatérítéséig keletkeztek?

Pénzügyi jogterület

10. A Pécsi Törvényszék (Magyarország) által 2020. október 8-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-507/20. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: magyar

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés:

Megfelel-e az arányosság, az adósemlegesség és a tényleges érvényesülés alapelvének – különös tekintettel a C-8/17. számú Biosafe ügy főtanácsnoki indítványának 63. pontjára, a C-246/16. számú Di Maura ítélet 27. pontjára, a C-396/16. számú T-2 ítélet 36. pontjára és arra

tekintettel, hogy a tagállam nem szedhet be HÉA címén magasabb összeget annál, mint amit a termékértékesítő, szolgáltatásnyújtó az adott teljesítésért ténylegesen megkapott – az a tagállami gyakorlat, amely a HÉA irányelv 90. cikkének (1) bekezdésében szabályozott, végleges nemfizetés esetén alkalmazandó adóalap-csökkentés ex tunc hatályára hivatkozva az adóalap-csökkentésre nyitva álló, a tagállam által általánosan előírt öt éves jogvesztő határidőt az eredeti termékértékesítés teljesítési időpontjától, és nem adott követelés behajthatatlanná válásától számolja, és e jogvesztő határidő leteltére hivatkozva megfosztja a jóhiszemű adóalanyt a követelés végleges behajthatatlanná válásához kötődő adóalap-csökkentési jogától, olyan körülmények között, hogy a termékértékesítés teljesítési időpontja és a követelés végleges behajthatatlanná válása között több év is eltelhet, és a tagállami szabályozás a követelés végleges behajthatatlanná válása időpontjában közösségi jogba ütközően nem tette lehetővé a követelések végleges behajthatatlanná válásához kapcsolódó adóalap-csökkentést?

11. A Conseil d'État (Franciaország) által 2020. október 23-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-556/20. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: francia

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

Ellentétes-e a különböző tagállamok anya- és leányvállalatai esetében alkalmazandó adóztatás közös rendszeréről szóló, 1990. július 23-i 90/435/EK irányelv 4. cikkének rendelkezéseivel, figyelemmel különösen az irányelv 7. cikkének (2) bekezdésére, az általános adótörvénykönyv 223. cikkéhez hasonló rendelkezés, amely egy, az osztalékok gazdasági kettős adóztatásának kiküszöbölésére szolgáló rendszer helyes végrehajtása érdekében az anyavállalat részére az Európai Unió más tagállamában letelepedett leányvállalatai által felosztott nyereség anyavállalat általi újrafelosztásakor adót ír elő?

12. A Supremo Tribunal Administrativo (Portugália) által 2020. október 13-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-513/20. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: portugál

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés:

A héairányelv 132. cikke (1) bekezdése b) pontjának értelmében vett „szorosan kapcsolódó tevékenységek” fogalmába tartozhatnak-e, és így héamentesnek minősülhetnek-e az egyes igénybevevők egyéni betegkartonjának megnyitására irányuló szolgáltatás ellenében teljesített fizetések, amely betegkarton a „klasszikus gyógyvizes kúrák” szerinti kezelések igénybe vételére jogosító kórtörténetet is tartalmazza?

13. A Bundesfinanzhof (Németország) által 2020. október 14-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-515/20. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

- 1) Úgy kell-e értelmezni a 2006/112/EK irányelv 122. cikkében szereplő tűzifa fogalmát, hogy az magában foglal minden olyan faanyagot, amelyet objektíve vizsgálva kizárólag égetésre szánnak?
- 2) Meghatározhatja-e pontosan a 2006/112/EK irányelv 98. cikke (3) bekezdésének megfelelően a Kombinált Nomenklátúra alkalmazásával a 2006/112/EK irányelv 122. cikkének a hatályát a tűzifaként felhasznált fára e cikk alapján kedvezményes adómértéket megállapító tagállam?
- 3) A második kérdésre adandó igenlő válasz esetén: Élhet-e valamely tagállam az adósemlegesség elvének tiszteletben tartása mellett a 2006/112/EK irányelv 122. cikkében és a 2006/112/EK irányelv 98. cikkének (3) bekezdésében számára biztosított azon lehetőséggel, hogy a tűzifaként felhasznált fára vonatkozó kedvezményes adómérték hatályát a Kombinált Nomenklátúra alkalmazásával oly módon

határozza meg, hogy a tűzifa – objektív jellemzői és tulajdonságai alapján eltérő, azonban az átlagos fogyasztó szemszögéből azonos igény (fűtés) kielégítésére szolgáló, és ezáltal egymással versenyző – különböző formáinak értékesítésére eltérő adómértékek vonatkoznak?

14. A Bundesfinanzhof (Németország) által 2020. október 21-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-537/20. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

Ellentétes-e az EK 56. cikkel (jelenleg EUMSZ 63. cikk) az olyan tagállami szabályozás, amelynek értelmében a kizárólag külföldi befektetőkkel rendelkező belföldi különleges ingatlanalapok mentesülnek a társasági adó alól, míg a kizárólag külföldi befektetőkkel rendelkező külföldi különleges ingatlanalapokat a belföldön bérbeadásból szerzett jövedelmük után korlátozott társaságiadó-fizetési kötelezettség terheli?

15. A Cour de cassation (Franciaország) által 2020. október 28-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-570/20. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: francia

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Megfelel-e az egyértelműség és előreláthatóság követelményének a fent ismertetetthez hasonló nemzeti szabályozás azon körülmények vonatkozásában, amelyek között az esedékes hea bevallásának eltitkolása büntető jellegű eljárások és szankciók halmozását vonhatja maga után?

2) Megfelel-e az ilyen szankciók halmozása vonatkozásában fennálló szükségesség és arányosság követelményének a fent ismertetetthez hasonló nemzeti szabályozás?

16. A Kúria (Magyarország) által 2020. november 6-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-583/20. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: magyar

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) A Héa-irányelv 273. cikkét úgy kell-e értelmezni, hogy az abban a tagállamoknak adott felhatalmazás kereteit túllépi az olyan szankciórendszer, amely a kockázatos adózónak minősülő adózók esetében nem teszi lehetővé csekély súlyú, az Elektronikus Közúti Áruforgalom Ellenőrző Rendszerhez (EKAER) kapcsolódó jogsértés esetén a szállított áru értéke 40 %-ának a 30 %-ánál alacsonyabb összegű bírság kiszabását, illetve mellőzését?

2) A Héa-irányelv 273. cikkét úgy kell-e értelmezni, hogy az ilyen mértékű szankció túllép az abban elismert, az adó behajtása és az adócsalás elleni küzdelem, mint cél megvalósításához szükséges mértéken (aránytalan)?

3) Az Európai Unió Működéséről Szóló Szerződés (EUMSZ) 26. cikk (2) bekezdését úgy kell-e értelmezni, hogy a kockázatos adózókra alkalmazandó szankciórendszer akadályozza az áruk, a személyek, a szolgáltatások és a tőke szabad mozgása elvének érvényesülését?

17. A First-tier Tribunal (Tax Chamber) (Egyesült Királyság) által 2020. november 17-én

benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-607/20. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: angol

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

- 1) A héairányelv 26. cikke (1) bekezdésének b) pontja értelmében vett, „saját, illetve alkalmazottai szükségleteinek kielégítésére vagy általában vállalkozásidegen célokra” történő szolgáltatásnyújtásnak minősül-e, ha az adóalany a kiemelkedő teljesítményű munkavállalók elismerését szolgáló program keretében harmadik személynek minősülő kiskereskedők utalványait juttatja a munkavállalók részére?
- 2) Jelentőséggel bír-e az első kérdésre adandó válasz szempontjából az, hogy a vásárlási utalványok alkalmazottak részére történő kibocsátása az adóalany vállalkozási célját szolgálja?
- 3) Jelentőséggel bír-e az első kérdésre adandó válasz szempontjából az, hogy az alkalmazottak részére kibocsátott vásárlási utalványok a saját szükségleteik kielégítésére szolgálnak, és azokat az alkalmazottak magáncélra használhatják fel?

Munkaügyi ügyszak

2. A Consiglio di Stato (Olaszország) által 2020. április 23-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-173/20. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: olasz

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

- 1) Az egyenértékűség, a tényleges érvényesülés és a hatékony érvényesülés [uniós] jogelveire is tekintettel ellentétes-e az 1999/70/EK irányelvben (az ESZSZ, az UNICE és a CEEP által a határozott ideig tartó munkaviszonyról kötött keretmegállapodásról szóló irányelv; a továbbiakban: irányelv) foglalt keretmegállapodás – a (6) és (7) preambulumbeközdéssel és e megállapodás 4. szakaszával („A megkülönböztetés tilalmának elve”) összefüggésben értelmezett – „A visszaélés megakadályozására irányuló intézkedések” címet viselő 5. szakaszával az olyan nemzeti szabályozás – a jelen ügyben a 1. 240/2010 (240/2010. sz. törvény) 24. cikke 3. bekezdésének a) pontja és 22. cikkének 9. bekezdése –, amely lehetővé teszi, hogy az egyetemek három évre szóló és két évre meghosszabbítható, határozott időre szóló kutatói szerződéseket mennyiségi korlátozásoktól mentesen, anélkül alkalmazzanak, hogy azok megkötését és meghosszabbítását az azokat alkalmazó egyetem ideiglenes és kivételes jellegű szükségleteihez kapcsolódó objektív indokhoz kötné[,] és amely több határozott ideig tartó jogviszony azonos személlyel történő létesítésének egyetlen korlátjaként csak a tizenkét évet meg nem haladó – akár nem folyamatos – időtartamról rendelkezik?
- 2) [Az uniós] jog hatékony érvényesülésére is tekintettel ellentétes-e a keretmegállapodás említett – az irányelv (6) és (7) preambulumbeközdésével és e megállapodás említett 4. szakaszával összefüggésben értelmezett – 5. szakaszával az olyan nemzeti rendelkezés (a jelen ügyben a 240/2010 törvény 24. cikke és 29. cikkének 1. bekezdése) abban a részében, amelyben az egyetemek számára esetlegesen határozatlan ideig egymást követő határozott idejű szerződések révén, a szóban forgó egyetemek rendes oktatási és kutatói szükségleteinek kielégítése céljából a kutatók kizárólag határozott időre történő felvételét korlátozásmentesen teszi lehetővé, és az ezzel kapcsolatos döntést nem köti ideiglenes és kivételes jellegű szükségletek fennállásához?
- 3) Ellentétes-e ugyanezen keretmegállapodás 4. szakaszával a D.lgs. 75/2017 (75/2017 felhatalmazáson alapuló törvényerejű rendelet) (az említett 3/2017. sz. miniszteri körlevéllel értelmezett) 20. cikkének 1. bekezdéséhez hasonló olyan nemzeti szabályozás, amely bár elismeri, hogy – kizárólag 2017. december 31-ig legalább három év szolgálati idő megszerzése esetén – állandósíthatók az állami kutatói szervezetek határozott időre alkalmazott kutatói, az állandósítást a határozott időre alkalmazott egyetemi kutatók számára pusztán amiatt nem teszi lehetővé, hogy a 75/2017 felhatalmazáson alapuló törvényerejű rendelet 22. cikkének 16. bekezdése azok munkaviszonyát – noha az törvény alapján határozott időre szóló munkaszerződésen alapul – a „közjogi szabályozással” hozta összefüggésbe annak ellenére, hogy a 240/2010 törvény 22. cikkének 9. bekezdése a kutatói szervezetek és egyetemek kutatói vonatkozásában ugyanazt a maximális időtartamra vonatkozó szabályt írja elő, amely az egyetemekkel és a kutatói szervezetekkel az azt követő 24. cikkben meghatározott szerződések vagy a

22. cikkben meghatározott kutatási munkatársi szerződések formájában fennálló, határozott ideig tartó jogviszonyokra is vonatkozik?

4) Az említett keretmegállapodásra is tekintettel ellentétes-e az egyenértékűség, a tényleges érvényesülés és a hatékony érvényesülés uniós jogelvvel, valamint a hátrányos megkülönböztetés tilalmának a keretmegállapodás 4. szakaszában szereplő elvével az olyan nemzeti szabályozás (a 240/2010 törvény 24. cikke 3. bekezdésének a) pontja, valamint a D.lgs. 81/2015 [81/2015 felhatalmazáson alapuló törvényerejű rendelet] 29. cikke 2. bekezdésének d) pontja és 29. cikkének 4. bekezdése), amely – noha létezik olyan szabályozás, amely az összes köztisztviselőre és munkavállalóra alkalmazandó, amelyet legújabban a 81/2015 felhatalmazáson alapuló törvényerejű rendelet tartalmaz, és amely (2018-tól kezdődően) a határozott időre szóló munkaviszony maximális időtartamát (a meghosszabbításokat és megújításokat is beleértve) 24 hónapban korlátozza, valamint az ilyen típusú jogviszonyok közigazgatási szerv által alkalmazott személyek esetében történő alkalmazását „ideiglenes és kivételes jellegű szükségletek” fennállásához köti – lehetővé teszi, hogy az egyetemek három éves határozott időre szóló, e három éves időszakban végzett oktatási és kutatási tevékenységek kedvező értékelése esetén két évre meghosszabbítható szerződés révén anélkül vegyenek fel kutatókat, hogy az első szerződés megkötését vagy a meghosszabbítást az egyetem ilyen ideiglenes és kivételes jellegű szükségleteihez kötné, és azt is lehetővé teszi az egyetem számára, hogy az ötéves időszak lejártakor ugyanezzel vagy más személyekkel másik, az előzővel azonos típusú határozott időre szóló szerződést kössön az előző szerződéssel összefüggő ugyanezen oktatási és kutatási szükségletek kielégítése céljából?

5) A tényleges érvényesülés és az egyenértékűség elvére, valamint a korábban említett 4. szakaszra is tekintettel ellentétes-e a keretszerződés 5. szakaszával az olyan nemzeti szabályozás (a 81/2015 felhatalmazáson alapuló törvényerejű rendelet 29. cikke 2. bekezdésének d) pontja és 29. cikkének 4. bekezdése, valamint a D.lgs. 165/2001 [165/2001 felhatalmazáson alapuló törvényerejű rendelet] 36. cikkének 2. és 5. bekezdése), amely (a 240/2010 törvény említett 24. cikke 3. bekezdésének a) pontja értelmében) három éves határozott időtartamra szóló és további két évre meghosszabbítható szerződéssel alkalmazott egyetemi kutatók számára nem teszi lehetővé határozatlan ideig tartó jogviszony ezt követő létesítését, mivel az olasz jogrendben nem léteznek más olyan eszközök, amelyek alkalmasak az egymást követő határozott ideig tartó jogviszonyok egyetemek általi visszaélészerű alkalmazásának megelőzésére és szankcionálására?

3. A Cour du travail de Mons (Belgium) által 2020. szeptember 28-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-471/20. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: francia

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) A munkaidő szervezés egyes szempontjairól szóló, 2003. november 4-i 2003/88/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 17. cikke (3) bekezdésének b) pontja szerinti eltérések hatálya alá tartozhat-e egy kollégiumi nevelő tevékenysége, aki többek között éjszakai munkát is végez?

2) Tekinthető-e úgy – a 2003/88/EK irányelvvel biztosított jogok hatékony érvényesülésüktől való megfosztása nélkül –, hogy a 2003/88/EK irányelv 18. cikke keretében tizenkét hónapos referencia-időszak megállapítása esetén a kompenzáló pihenőidőt nem kell kifejezetten biztosítani, hanem az adott esetben automatikusan biztosítottnak minősül egy, az iskolai ágazatban foglalkoztatott munkavállaló, például egy, többek között éjszakai munkát is végző kollégiumi nevelő esetében, oly módon, hogy az iskolai szünetek, különösen a nyári szünet időszakai lehetővé teszik az említett munkavállaló által teljesített minden – akár a leghosszabb tartamú – többletmunka kompenzálását?

4. A Conseil d'État (Belgium) által 2020. szeptember 29-én benyújtott előzetes

döntéshozatal iránti kérelem (C-485/20. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: francia

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

A foglalkoztatás és a munkavégzés során alkalmazott egyenlő bánásmód általános kereteinek létrehozásáról szóló, 2000. november 27-i 2000/78/EK tanácsi irányelv 5. cikkét úgy kell-e értelmezni, hogy a munkáltató köteles egy olyan személyt, aki a fogyatékossága miatt már nem alkalmas az adott munkakör alapvető feladatainak ellátására, egy másik, olyan munkakörbe beosztani a vállalkozásnál, amelyre vonatkozóan rendelkezik az előírt alkalmassággal, képességekkel, és igénybe vehető, ha egy ilyen kötelezettség nem ró aránytalanul nagy terhet a munkáltatóra?

5. A Bundesarbeitsgericht (Németország) által 2020. október 13-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-514/20. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

Ellentétes-e az Európai Unió Alapjogi Chartája 31. cikkének (2) bekezdésével és a 2003/88/EK irányelv 7. cikkével valamely kollektív szerződés olyan szabályozása, amely annak megállapítása során, hogy a munkavállaló jogosult-e túlmunkadíjra, és ha igen, hány órára vonatkozóan, csak a ténylegesen ledolgozott munkaórákat veszi figyelembe, azon órákat azonban nem, amelyeket a munkavállaló által igénybe vett fizetett éves alapszabadság lefed?

6. A Bundesarbeitsgericht (Németország) által 2020. október 16-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-518/20. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1. Ellentétes-e a 2003/88 irányelv 7. cikkével és a Charta 31. cikkének (2) bekezdésével az olyan nemzeti szabályozásnak, mint a BUrlG (Bundesurlaubsgesetz; a szabadságról szóló szövetségi törvény) 7. §-nak (3) bekezdése, azon értelmezése, amely szerint az olyan munkavállaló éves fizetett szabadságra való, korábban nem teljesített jogosultsága, akinél teljes keresőképességcsökkenés következett be, és aki szabadságát ugyanakkor – legalábbis részben – a keresőképessége csökkenését megelőzően igénybe vehette volna, folyamatosan fennálló tartós keresőképességcsökkenés esetén a szabadság esedékessége évének végét követő 15 hónap elteltével akkor is megszűnik, ha a munkáltató a megfelelő felhívás és tájékoztatás elmulasztásával nem tette ténylegesen lehetővé a munkavállaló számára, hogy a szabadsághoz való jogát gyakorolja?

2. Az első kérdésre adandó igenlő válasz esetén: tartós keresőképességcsökkenés esetén az említett feltételek mellett az is kizárt-e, hogy a szabadsághoz való jog későbbi időpontban szűnjön meg?

7. A Bundesarbeitsgericht (Németország) által 2020. október 21-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-534/20. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1. Úgy kell-e értelmezni az (EU) 2016/679 rendelet (általános adatvédelmi rendelet, a továbbiakban: GDPR) 38. cikke (3) bekezdésének második mondatát, hogy azzal ellentétes a nemzeti jog Bundesdatenschutzgesetz (szövetségi adatvédelmi törvény, BDSG) 6. § -a (4) bekezdésének második mondatával összefüggésben értelmezett 38. § -ának (1) és (2) bekezdéséhez hasonló rendelkezése, amely az adatvédelmi tisztviselő munkaviszonyának azon adatkezelő általi rendes felmondását, aki egyben a munkáltatója is, jogellenesnek nyilvánítja függetlenül attól, hogy a felmondásra az adatvédelmi tisztviselő feladatainak ellátásával összefüggésben kerül-e sor?

Az első kérdésre adott igenlő válasz esetén:

2. Ellentétes-e a GDPR 38. cikke (3) bekezdésének második mondatával az ilyen nemzeti jogi rendelkezés akkor is, ha az adatvédelmi tisztviselő kijelölése nem a GDPR 37. cikkének (1) bekezdése, hanem kizárólag a tagállam joga alapján kötelező?

Az első kérdésre adott igenlő válasz esetén:

3. Megfelelő felhatalmazási alapon nyugszik-e a GDPR 38. cikke (3) bekezdésének második mondata, különösen amennyiben az adatkezelővel munkaviszonyban álló adatvédelmi tisztviselőkről rendelkezik?

8. A Tribunale di Potenza (Olaszország) által 2020. október 31-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-571/20. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: olasz

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Az EUMSZ 45. cikk (4) [bekezdése] összeegyeztethető-e vagy nyilvánvalóan ellentétes-e az Európai Unióról szóló Szerződések azon szabályaival és elveivel (az EUM-Szerződés 45. cikkének (1), (2) és (3) [bekezdése]) amelyek a polgárok szabad mozgását írják elő az Unió tagállamain belül, és különösen a 2006. december 12-i 2006/123/EK irányelvvel (ún. Bolkenstein irányelv), amelyet Olaszországban a G. U. 2010. április 23-i 94. számában közzétett, 2010. március 26-i 59. sz. felhatalmazáson alapuló törvényerejű rendelet ültetett át?

2) Egyéb ellentét is észlelhető-e az EUMSZ 45. cikk (4) [bekezdése] és az EU-Szerződés szabályai között a közigazgatási alkalmazottak és egy magánvállalkozás alkalmazottja közötti különbségtétellel összefüggésben azon szabályok viszonylatában, amelyek az [EUM]-Szerződésben a személyek hátrányos megkülönböztetésének tilalmát írják elő (lásd e tekintetben az EJEB 2014. március 25-i Biasucci és társai kontra Olaszország ítéletét), a már hivatkozott szabályokon túl?

3) Ezenfelül, ellentétes-e továbbá az 508/99 olasz törvény azon uniós szabályokkal, amelyek tiltják az EUM-Szerződés 28. és 29. cikkében (jelenleg a Lisszaboni Szerződés által végrehajtott reform következtében EUMSZ 34. és EUMSZ 35. cikk) előírt azonos hatású intézkedéseket; amely intézkedéseket tiltja az [EUM]-Szerződés, mivel azok hátrányos helyzetbe hozzák bizonyos tagállamok állampolgárait más tagállamok állampolgáraihoz viszonyítva a személyek szabad mozgása, díjazásuk feltételei, szociális védelmük, valamint munkafeltételeik tekintetében?

Polgári ügyszak

10. A Sąd Okręgowy w Opolu (Lengyelország) által 2020. július 22-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-327/20. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: lengyel

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) A kereskedelmi ügyletekhez kapcsolódó késedelmes fizetések elleni fellépésről szóló, 2011. február 16-i 2011/7/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv (átdolgozás) 2. cikke 1. pontjának rendelkezéseit úgy kell-e értelmezni, hogy azokkal ellentétes az ustawa z dnia 8 marca 2013 r. o przeciwdziałaniu nadmiernym opóźnieniom w transakcjach handlowych (a kereskedelmi ügyletekhez kapcsolódó túlzott késedelmek elleni fellépésről szóló, 2013. március 8-i törvény) 2. cikkében és 4. cikkének 1) pontjában foglalt rendelkezések olyan értelmezése, amely szerint az áru fogalma nem foglalja magában az ingatlanokat, a termékértékesítés fogalma nem foglalja magában ingatlanoknak a k.c. (polgári törvénykönyv) 232. és azt követő cikkek értelmében vett tartós földhasználatba adását, illetve esetleg, hogy e tevékenység nem minősíthető szolgáltatásnyújtásnak?

2) Az első kérdésre adott igenlő válasz esetében úgy kell-e értelmezni a kereskedelmi ügyletekhez kapcsolódó késedelmes fizetések elleni fellépésről szóló, 2011. február 16-i 2011/7/EU irányelv (átdolgozás) 2. cikke 1. pontjának rendelkezéseit, hogy azokkal ellentétes az ustawa z dnia 21 sierpnia

1997 r. o gospodarce nieruchomościami (ingatlangazdálkodásról szóló, 1997. augusztus 21-i törvény) 71. és azt követő cikkeinek, valamint a k.c. (polgári törvénykönyv) 238. cikkének olyan értelmezése, amely szerint az államkinctár által a tartós földhasználatért történő éves díj beszedése azon gazdasági tevékenységet folytató személyektől, akik nem azonosak azokkal az eredeti jogalanyokkal, akik javára az államkinctár a tartós földhasználati jogot létrehozta, hanem e jogot más tartós földhasználótól szereztek meg, nem tartozik a kereskedelmi ügylet és a hatóság fentiekben említett irányelv 2. cikkének 1. és 2. pontjában és az ustawa z dnia 8 marca 2013 r. o przeciwdziałaniu nadmiernym opóźnieniom w transakcjach handlowych (a kereskedelmi ügyletekhez kapcsolódó túlzott késedelmek elleni fellépésről szóló, 2013. március 8-i törvény) 2. cikkében és 4. cikkének 1) pontjában foglalt fogalmába, illetve esetlegesen, hogy e tevékenység nem tartozik a fentiekben említett irányelv és törvény hatálya alá?

3) Az első és második kérdésre adott igenlő válasz esetén úgy kell-e értelmezni a kereskedelmi ügyletekhez kapcsolódó késedelmes fizetések elleni fellépésről szóló, 2011. február 16-i 2011/7/EU irányelv (átdolgozás) 12. cikkének (4) bekezdését, valamint a kereskedelmi ügyletekhez kapcsolódó késedelmes fizetések elleni fellépésről szóló, 2000. június 29-i 2000/35/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 6. cikke (3) bekezdésének b) pontját, hogy azzal ellentétes az ustawa z dnia 8 marca 2013 r. o przeciwdziałaniu nadmiernym opóźnieniom w transakcjach handlowych (a kereskedelmi ügyletekhez kapcsolódó túlzott késedelmek elleni fellépésről szóló, 2013. március 8-i törvény) 15. cikkének, valamint az ustawa z dnia 12 czerwca 2003 r. o terminie zapłaty w transakcjach handlowych (a kereskedelmi ügyletekhez kapcsolódó fizetési határidőkről szóló, 2003. június 12-i törvény) 12. cikkének olyan értelmezése, amely kizárja a fentiekben említett irányelv és az azt átültető törvény rendelkezéseinek alkalmazhatóságát a tartós földhasználati jognak az éves díj fizetésére köteles mindenkori tartós földhasználó részére történő eladására vonatkozó, 2013. április 28-át és 2004. január 1-jét követően kötött szerződések tekintetében abban az esetben, ha a földterület államkinctár által más személyeknek történő eredeti tartós földhasználatba adására 2013. április 28-át és 2004. január 1-jét megelőzően került sor?

11. A Bundesgerichtshof (Németország) által 2020. október 19-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-531/20. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

Úgy kell-e értelmezni a 2004/48/EK irányelv 3. cikkének (1) bekezdését és 14. cikkét, hogy azokkal ellentétes az olyan nemzeti rendelkezés, amely előírja, hogy a pervesztes fél köteles a pernyertes félnek a szabadalmi ügyvivő védjegyjoggal kapcsolatos bírósági eljárásban való közreműködése miatt felmerült költségeit megtéríteni, függetlenül attól, hogy a rendeltetésszerű joggyakorlás érdekében szükségszerű volt-e a szabadalmi ügyvivő közreműködése?

12. A Lietuvos Aukščiausiasis Teismas (Litvánia) által 2020. október 22-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-536/20. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: litván

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1. Úgy kell-e értelmezni a kereskedő 2011/83 irányelv 2. cikkének 2. pontjában meghatározott fogalmát, hogy az a személy, aki közvetítőként jár el a fogyasztó jegyvásárlása során, a 2011/83 irányelvben meghatározott kötelezettségek hatálya alá tartozó kereskedőnek, tehát az értékesítési vagy szolgáltatási szerződésben részt vevő olyan félnek tekinthető, akivel szemben a fogyasztó követeléssel léphet fel vagy keresetet indíthat?

1.1. Releváns-e a kereskedő 2011/83 irányelv 2. cikkének 2. pontjában meghatározott fogalmának értelmezése szempontjából, hogy az a személy, aki közvetítőként jár el a fogyasztó jegyvásárlása során, egyértelműen és érthető módon közölte-e a fogyasztóval az eredeti kereskedőre vonatkozóan a 2011/83 irányelv 6. cikke (1) bekezdésének c) és d) pontjában rögzített valamennyi információt még mielőtt a fogyasztót a távollevők között kötött szerződés kötne?

1.2. Ismertnek kell-e tekinteni a közvetítés tényét abban az esetben, ha a jegyvásárlás folyamatába bevont személy – még mielőtt a fogyasztót a távollevők között kötött szerződés kötné – közli a fogyasztóval az eredeti kereskedő nevét és jogi formáját, valamint azt, hogy az eredeti kereskedő teljeskörűen felelősséget vállal a rendezvényért, annak minőségéért és tartalmáért, valamint az arról adott tájékoztatásért, és jelzi, hogy ő maga kizárólag jegyforgalmazóként és ismert ügynökként jár el?

1.3. Úgy kell-e értelmezni a kereskedő 2011/83 irányelv 2. cikkének 2. pontjában meghatározott fogalmát, hogy – a felek közötti kétszeres szolgáltatási (jegyforgalmazási és rendezvényszervezési) jogviszonyra tekintettel – a jegyértékesítő és a rendezvényszervező is kereskedőnek, vagyis a fogyasztói szerződésben részt vevő félnek tekinthető?

2. Úgy kell-e értelmezni és alkalmazni azt, a 2011/83 irányelv 8. cikkének (1) bekezdésében meghatározott követelményt, hogy az információt a fogyasztóval világos és közérthető nyelven közölni és a fogyasztó rendelkezésére kell bocsátani, hogy a fogyasztó tájékoztatásának kötelezettségét megfelelően teljesítettnek kell tekinteni, ha a közvetítő a szóban forgó információt a ticket.lt weboldalon a fogyasztó rendelkezésére bocsátott szolgáltatásnyújtási szabályzatában azt megelőzően közli a fogyasztóval, hogy ez utóbbi a fizetés teljesítésével egyidejűleg megerősíti, hogy megismerte a közvetítő szolgáltatásnyújtási szabályzatát és vállalja, hogy az úgynevezett „click-wrap” szerződés révén, vagyis az online rendszerben egy adott jelölőnégyzet kipipálásával és adott linkre kattintással megkötendő ügylet feltételeinek részeként betartja e szabályzatot?

2.1. Releváns-e az említett követelmény értelmezése és alkalmazása szempontjából az, hogy a szóban forgó információt tartós adathordozón nem bocsátják rendelkezésre, és hogy a 2011/83 irányelv 6. cikkének (1) bekezdése alapján szükséges valamennyi információt tartalmazó szerződést a megkötését követően nem igazolják vissza a 2011/83 irányelv 8. cikkének (7) bekezdése szerinti tartós adathordozón?

2.2. A 2011/83 irányelv 6. cikkének (5) bekezdése alapján a távollevők között kötött szerződés szerves részét képezi-e a közvetítő szolgáltatásnyújtási szabályzatában közölt információ, függetlenül attól, hogy azt tartós adathordozón nem bocsátják rendelkezésre és/vagy a szerződést a megkötését követően tartós adathordozón nem igazolják vissza?

13. Az Oberster Gerichtshof (Ausztria) által 2020. november 2-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-568/20. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Úgy kell-e értelmezni a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról, szóló 2012. december 12-i 1215/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet (a továbbiakban: 1215/2012 rendelet) rendelkezéseit, különösen e rendelet 2. cikkének a) pontját és 39. cikkét, hogy valamely határozat akkor is végrehajtható, ha az adós valamely tagállamban a kontradiktórius eljárás keretében elvégzett rövid vizsgálat alapján, azonban kizárólag a vele szemben harmadik államban meghozott ítélet jogi kötőerejére tekintettel a harmadik államban lefolytatott eljárás pernyertes fele részére a harmadik állam bírósága által jogerősen megállapított követelés alapján köteles fizetést teljesíteni, és az eljárás tárgya a tagállamban annak vizsgálatára korlátozódik, hogy fennáll-e az adóssal szemben a bíróság által jogerősen megállapított követelésből eredő igény?

2) Amennyiben az első kérdésre nemleges választ kell adni:

Úgy kell-e értelmezni az 1215/2012 rendelet rendelkezéseit, különösen e rendelet 1. cikkét, 2. cikkének a) pontját, 39., 45., 46. és 52. cikkét, hogy a végrehajtást az 1215/2012 rendelet 45. cikkében kifejtett okok bármelyikének fennállásától függetlenül meg kell tagadni, ha a vizsgálandó határozat nem az 1215/2012 rendelet 2. cikkének a) pontja, illetve 39. cikke értelmében vett határozat, vagy a határozat alapjául szolgáló kérelem az eredeti eljárás helye szerinti tagállamban nem esik az 1215/2012 rendelet hatálya alá?

3) Amennyiben az első kérdésre nemleges, a második kérdésre pedig igenlő választ kell adni:

Úgy kell-e értelmezni az 1215/2012 rendelet rendelkezéseit, különösen e rendelet 1. cikkét, 2. cikkének a) pontját, 39., 42. cikke (1) bekezdésének b) pontját, 46. és 53. cikkét, hogy a címzett tagállam bíróságának a végrehajtás megtagadása iránti kérelemre indított eljárásban már az eredetileg eljáró bíróság 1215/2012 rendelet 53. cikke szerinti tanúsítványban szereplő információi alapján is szükségszerűen abból kell kiindulnia, hogy a rendelet hatálya alá tartozó és végrehajtható határozatról van szó?

14. A Varhoven kasatsionen sad (Bulgária) által 2020. november 5-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-581/20. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: bolgár

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Úgy kell-e értelmezni az 1215/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet 1. cikkét, hogy a jelen előzetes döntéshozatalra utaló végzésben ismertetett eljáráshoz hasonló eljárást teljes egészében vagy részben az említett rendelet 1. cikkének (1) bekezdése értelmében vett polgári vagy kereskedelmi ügynek kell tekinteni?

2) Az ideiglenes intézkedések, illetve biztosítási intézkedések iránti kérelem benyújtásához való jog gyakorlását követően, ha e kérelmet már elbírálta az ügy érdemére vonatkozóan joghatósággal rendelkező bíróság, attól az időponttól kezdve, amikor előterjesztették az arra vonatkozó bizonyítékokat, hogy az ügy érdemében eljáró bíróság határozatot hozott az ideiglenes intézkedés iránti kérelem tárgyában, úgy kell-e tekinteni, hogy nem rendelkezik joghatósággal az a bíróság, amelyhez azonos alapon és az 1215/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet 35. cikke alapján ideiglenes intézkedés iránti kérelmet nyújtottak be?

3) Ha az előzetes döntéshozatalra előterjesztett első két kérdésre adott válaszokból az következik, hogy joghatósággal rendelkezik az a bíróság, amelyhez az 1215/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet 35. cikke alapján ideiglenes intézkedés iránti kérelmet nyújtottak be, önállóan kell-e értelmezni az 1215/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet 35. cikke szerinti biztosítási intézkedések elrendelésének feltételeit? Mellőzni kell-e az olyan rendelkezés alkalmazását, amely a jelen ügyben szereplőhöz hasonló helyzetben nem teszi lehetővé, hogy biztosítási intézkedést rendeljenek el valamely közintézménnyel szemben?

15. A High Court of Justice (England and Wales), Family Division által 2020. november 16-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-603/20. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: angol

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

Fenntartja-e a „Brüsszel 2” rendelet 10. cikke időbeli korlátozás nélkül valamely tagállam joghatóságát, ha a szóban forgó tagállamban szokásos tartózkodási hellyel rendelkező gyermeket jogellenesen vitték el olyan harmadik országba (vagy tartották abban vissza), amely az ilyen elvitelt (vagy visszatartást) követően idővel a szokásos tartózkodási helyévé vált?

Gazdasági ügyszak

12. Az Amtsgericht Hamburg (Németország) által 2020. augusztus 6-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-367/20. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés:

Úgy kell-e értelmezni a 261/2004/EK rendelet 3. cikkének (5) bekezdésével összefüggésben értelmezett 5. cikke (1) bekezdésének c) pontját és 7. cikkének (1) bekezdését, hogy a valamely tagállam területén kívül (egy harmadik országban) található repülőtérrel induló és valamely tagállam repülőterén keresztül egy másik tagállam területén található repülőtérre érkező, egyetlen foglalás tárgyát képező, két repülési

szakaszból álló, csatlakozást magában foglaló járat keretében az az utas, aki a végső célállomására háromórás vagy annál nagyobb késéssel érkezik, amelyet egy járatmegosztási megállapodás keretében egy harmadik országban letelepedett légi fuvarozó által üzemeltetett első repülési szakasz okozott, az e rendeleten alapuló kártalanítás iránti keresetét megindíthatja azon közösségi légi fuvarozóval szemben, amelynél az összes járatot lefoglalta, és amely csak a második repülési szakaszt bonyolította le?

13. Az Oberster Gerichtshof (Ausztria) által 2020. október 6-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-500/20. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1. Rendelkezik-e hatáskörrel az Európai Unió Bírósága a nemzetközi vasúti forgalomban használt infrastruktúrára vonatkozó szerződésekre alkalmazandó Egységes Szabályok (CUI, a Nemzetközi Vasúti Fuvarozási Egyezmény [COTIF] (1) E. függeléke) értelmezésére?

2. Az első kérdésre adandó igenlő válasz esetén:

Úgy kell-e értelmezni a CUI 8. cikke 1. § -ának b) pontját, hogy az infrastruktúra-üzemeltető e rendelkezésben előírt, dologi kárért való felelőssége körébe tartoznak azon költségek is, amelyek azáltal keletkeznek a fuvarozónál, hogy a mozdonyai károsodása miatt másik, helyettesítő mozdonyokat kell bérelnie?

3. Az első kérdésre adandó igenlő válasz és a második kérdésre adandó nemleges válasz esetén:

Úgy kell-e értelmezni a CUI 4. cikkét és 19. cikkének 1. § -át, hogy a szerződő felek érvényesen terjeszthetik ki felelősségüket azáltal, hogy általános jelleggel hivatkoznak a nemzeti jogra, ha az alapján a felelősség mértéke kétségtelenül nagyobb, azonban – a CUI objektív felelősségétől eltérve – a felelősség vétkességétől függ?

14. A Landgericht Köln (Németország) által 2020. október 14-én, 2020. október 19-én, 2020. október 27-én, 2020. október 29-én és 2020. október 30-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelmek (C-516/20., C-526/20., C-527/20., C-528/20., C-529/20., C-558/20., C-565/20. és C-566/20. sz. ügyek)³

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés:

A légitfuvarozó saját munkavállalóinak szakszervezeti felhíváson alapuló sztrájkja esetében [a] 261/2004/EK rendelet 5. cikkének (3) bekezdése értelmében vett rendkívüli körülményről van-e szó?

15. Az Općinski građanski sud u Zagrebu (Horvátország) által 2020. október 29-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-567/20. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: horvát

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Úgy kell-e értelmezni a Bíróság ítélkezési gyakorlatában, különösen a C-118/17. sz. Dunai ügyben adott értelmezés szerint a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló 93/13 irányelv 6. cikkének (1) bekezdését, hogy a hitelfelvevő fogyasztó és a bank közötti szerződéses viszonyba történő jogalkotói beavatkozás nem foszthatja meg a fogyasztókat attól a jogtól, hogy a bank által a tisztességtelen szerződési feltételek alkalmazásával a fogyasztók rovására jogalap nélkül szerzett összes előny visszatérítéséhez való jog érvényesítése érdekében bírósági úton vitassák az eredeti szerződés vagy a törvény alapján megkötött kiegészítő megállapodás feltételeit, abban az esetben, ha a jogalkotó beavatkozása következtében a fogyasztók önként beleegyeztek az eredeti

³ A megjelölt ügyekben feltett kérdések megegyeznek.

szereződés viszony módosításába a bankok számára törvényben előírt, arra vonatkozó kötelezettség alapján, hogy a fogyasztók részére ajánlják fel e lehetőséget, és nem pedig – mint a Dunai ügyben – közvetlenül a beavatkozó törvény alapján?

2) Az első kérdésre adott igenlő válasz esetén az e két személy, a hitelfelvevő és a bank, között folyamatban lévő eljárásban eljáró nemzeti bíróság – amely a Zakon o izmjeni i dopunama Zakona o potrošačkom kreditiranju (a fogyasztói hitelről szóló törvényt módosító és kiegészítő törvény) Vrhovni sud (legfelsőbb bíróság, Horvátország) által értelmezett rendelkezéseit nem tudja a 93/13 irányelv követelményeivel összhangban értelmezni – jogosult-e és/vagy köteles-e arra, hogy ezen irányelv és az Európai Unió Alapjogi Chartájának 38. és 47. cikke alapján mellőzze e nemzeti törvénynek a Vrhovni sud (legfelsőbb bíróság) általi értelmezésnek megfelelő alkalmazását?

16. A Tribunal Judicial da Comarca dos Açores (Portugália) által 2020. november 4-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-578/20. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: portugál

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés:

Úgy kell-e értelmezni, hogy egy légitársaság légitársaság-alkalmazottainak sztrájkja a 261/2004/EK rendelet 5. cikkének (3) bekezdése szerinti rendkívüli körülménynek minősül, ha a légitársaság egyeztetéseket és tárgyalásokat kezdeményezett annak érdekében, hogy megpróbálja elérni a sztrájk beszüntetését, anélkül, hogy ez sikerrel járt volna?

Előzetes döntéshozatal tárgyában közzétett határozatok

Büntető ügyszak

1. A Bíróság (negyedik tanács) 2020. november 19-i ítélete (a Cour d'appel d'Aix-En-Provence [Franciaország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – BS, CA elleni büntetőeljárás (C-663/18. sz. ügy)⁴

Az EUMSZ 34. és EUMSZ 36. cikket úgy kell értelmezni, hogy azokkal ellentétes az a nemzeti szabályozás, amely megtiltja egy más tagállamban jogszerűen előállított kannabidiol (CBD) forgalmazását, ha azt a cannabis sativa növény egészéből, és nem kizárólag a rostjaiból és magjaiból vonják ki, kivéve, ha e szabályozás alkalmas a közegészség védelmére irányuló célkitűzés megvalósításának biztosítására, és nem lépi túl az e célkitűzés eléréséhez szükséges mértéket. A közös agrárpolitika keretébe tartozó támogatási rendszerek alapján a mezőgazdasági termelők részére nyújtott közvetlen kifizetésekre vonatkozó szabályok megállapításáról, valamint a 637/2008/EK és a 73/2009/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2013. december 17-i 1307/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletet és a mezőgazdasági termékpiacok közös szervezésének létrehozásáról, és a 922/72/EGK, a 234/79/EK, az 1037/2001/EK és az 1234/2007/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2013. december 17-i 1308/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletet úgy kell értelmezni, hogy azok nem alkalmazhatók az ilyen szabályozásra.

2. A Bíróság (negyedik tanács) 2020. november 19-i ítélete (az Amtsgericht Heilbronn [Németország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – ZW elleni büntetőeljárás (C-454/19. sz. ügy)⁵

Az EUMSZ 21. cikket úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétes az olyan tagállami jogszabály alkalmazása, amelynek értelmében az a tény, hogy a szülő nem adja át a másik tagállamban tartózkodó gyermekét a kijelölt gondnoknak, még akkor is büntetőjogi szankciókat von maga után, ha nem

⁴ A kérdést l.: Hírlevél X. évfolyam 2. szám, Közigazgatási ügyszak, 29. sz. alatt.

⁵ A kérdést l.: Hírlevél X. évfolyam 9. szám, Büntető ügyszak, 24. sz. alatt.

alkalmaznak erőszakot, súlyos hátránnyal való fenyegetést vagy megvesztegetést, míg ha a gyermek az első tagállam területén tartózkodik, ugyanezen tény csak akkor büntethető, ha erőszakot, súlyos hátránnyal fenyegetést vagy megvesztegetést alkalmaznak.

Közigazgatási ügyszak

Általános közigazgatási jogterület

12. Az Európai Unió Bírósága (hatodik tanács) 2020. szeptember 10-i végzése (a Gericht Erster Instanz Eupen (Belgium) által benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelmek) – DQ kontra Wallonische Region (C-41/20. sz. ügy), FS kontra Wallonische Region (C-42/20. sz. ügy), HU kontra Wallonische Region (C-43/20. sz. ügy)⁶

Az EUMSZ 63. cikk (1) bekezdését akként kell értelmezni, hogy azzal ellentétes az a tagállami szabályozás, amely szerint az e tagállamban lakóhellyel rendelkező személy csak akkor hivatkozhat az e tagállamban a járművek nyilvántartásba vételére vonatkozóan fennálló kötelezettség alóli kivételre másik tagállamban nyilvántartásba vett olyan jármű tekintetében, amelyet annak e másik tagállamban lakóhellyel rendelkező tulajdonosa rövid időtartamra ingyenesen a rendelkezésére bocsátott, ha állandóan a járműben tartják – az utólagos bemutatás lehetősége nélkül – az azt igazoló dokumentumokat, hogy az érintett személy megfelel e kivétel alkalmazási feltételeinek.

13. A Bíróság (hatodik tanács) 2020. november 19-i ítélete (a Verwaltungsgericht Hannover [Németország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – EZ kontra Bundesrepublik Deutschland (C-238/19. sz. ügy)⁷

1) A harmadik országbeli állampolgárok és hontalan személyek nemzetközi védelemre jogosultként való elismerésére, az egységes menekült- vagy kiegészítő védelmet biztosító jogállásra, valamint a nyújtott védelem tartalmára vonatkozó szabályokról szóló, 2011. december 13-i 2011/95/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv 9. cikke (2) bekezdésének e) pontját úgy kell értelmezni, hogy azzal nem ellentétes – ha a származási állam joga nem rendelkezik a katonai szolgálat megtagadásának lehetőségéről –, hogy e megtagadást megállapítják abban az esetben, ha az érintett személy nem tette hivatalossá a megtagadását egy adott eljárás szerint, és anélkül menekült el a származási országából, hogy a katonai hatóságoknál jelentkezett volna.

2) A 2011/95 irányelv 9. cikke (2) bekezdésének e) pontját úgy kell értelmezni, hogy konfliktushelyzetben a katonai szolgálata teljesítését megtagadó, olyan hadköteles személy számára, aki a jövőbeli katonai bevetési területét nem ismeri, egy általános polgárháborús helyzetben, amelyet az ezen irányelv 12. cikkének (2) bekezdésében említett bűncselekményeknek vagy cselekményeknek a hadköteles személyeket bevető hadsereg általi ismétlődő és rendszeres elkövetése jellemez, a katonai szolgálat teljesítése azzal járna, hogy közvetve vagy közvetlenül részt vesz ilyen bűncselekmények vagy cselekmények elkövetésében, a bevetési területtől függetlenül.

3) A 2011/95 irányelv 9. cikkének (3) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy az megköveteli az ezen irányelv 10. cikkében említett okok és az említett irányelv 9. cikke (2) bekezdésének e) pontjában említett büntetőeljárás és büntetés közötti összefüggés fennállását.

4) A 2011/95 irányelv 9. cikke (2) bekezdésének e) pontját a 9. cikkének (3) bekezdésével összefüggésben úgy kell értelmezni, hogy az ezen irányelv 2. cikkének d) pontjában és 10. cikkében említett okok, valamint az említett irányelv 9. cikke (2) bekezdésének e) pontjában említett katonai szolgálatmegtagadás miatti büntetőeljárás és büntetés közötti összefüggés fennállása nem tekinthető bizonyítottnak pusztán amiatt, hogy e büntetőeljárás és büntetés összefügg e megtagadással. Mindazonáltal erős vélelem áll fenn arra vonatkozóan, hogy a katonai szolgálat teljesítésének az

⁶ A kérdést l.: Hírlevél XII. évfolyam 2. szám, Közigazgatási ügyszak, Általános közigazgatási jogterület 24. sz. alatt.

⁷ A kérdést l.: Hírlevél X. évfolyam 7. szám, Közigazgatási ügyszak, 140. sz. alatt.

ugyanezen irányelv 9. cikke (2) bekezdésének e) pontjában pontosított feltételek melletti megtagadása az irányelv 10. cikkében felidézett öt ok egyikéhez kapcsolódik. Az illetékes nemzeti hatóságok feladata, hogy a szóban forgó körülmények összességére tekintettel ellenőrizzék e kapcsolat hihető jellegét.

Pénzügyi jogterület

7. A Bíróság (első tanács) 2020. november 12-i ítélete (a Supremo Tribunal Administrativo [Portugália] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Sonaecom SGPS SA kontra Autoridade Tributária e Aduaneira (C-42/19. sz. ügy)⁸

1) A tagállamok forgalmi adóra vonatkozó jogszabályainak összehangolásáról – közös hozzáadottértékadó-rendszer: egységes adóalap-megállapításról szóló, 1977. május 17-i 77/388/EGK hatodik tanácsi irányelv 4. cikkének (1) és (2) bekezdését, valamint 17. cikkének (1), (2) és (5) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy az a vegyes holdingtársaság, amelynek a leányvállalatai irányításába történő beavatkozása ismétlődő jellegű, abban az esetben is jogosult arra, hogy levonja a más társaságban való részesedésszerzés céljából végzett piackutatásra irányuló tanácsadási szolgáltatások igénybevétele után előzetesen megfizetett hozzáadottérték-adót, ha végül nem került sor e részesedésszerzésre.

2) A 77/388 hatodik irányelv 4. cikkének (1) és (2) bekezdését, valamint 17. cikkének (1), (2) és (5) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy az a vegyes tevékenységű holding, amelynek a leányvállalatai irányításába történő beavatkozása ismétlődő jellegű, nem jogosult a hitelintézetnek a meghatározott ágazatba történő befektetés érdekében történő kötvénykibocsátás megszervezése és kialakítása címén fizetett jutalék után megfizetett hozzáadottérték-adó levonására, ha e befektetésekre végső soron nem került sor, és az e kibocsátás révén szerzett tőkét teljes mértékben a csoport anyavállalata számára bocsájtották rendelkezésre kölcsön formájában.

8. A Bíróság (nyolcadik tanács) 2020. november 12-i ítélete (a Tribunalul București [Románia] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – ITH Comercial Timișoara SRL kontra Agenția Națională de Administrare Fiscală – Direcția Generală Regională a Finanțelor Publice București, Agenția Națională de Administrare Fiscală – Direcția Generală Regională a Finanțelor Publice București – Administrația Sector 1 a Finanțelor Publice (C-734/19. sz. ügy)⁹

1) A közös hozzáadottértékadó-rendszerről szóló, 2006. november 28-i 2006/112/EK tanácsi irányelv 167., 168., 184. és 185. cikkét úgy kell értelmezni, hogy azon termékek – a jelen ügyben ingatlanok – és szolgáltatások után előzetesen felszámított hozzáadottérték-adó (héta) tekintetében, amelyeket annak érdekében szereztek be, illetve vettek igénybe, hogy azokat adóköteles tevékenységekhez használják fel, fennmarad a levonáshoz való jog, amennyiben az adóalany akaratán kívül álló okokból lemondanak az eredetileg tervezett beruházási projektekről, és hogy nem kell korrigálni e héat, ha az adóalanynak továbbra is szándékában áll az említett termékek valamely adóköteles tevékenységhez való felhasználása.

2) A 2006/112/EK irányelvet és különösen annak 28. cikkét úgy kell értelmezni, hogy képviselő nélküli megbízási szerződés hiányában a bizományosi mechanizmus nem alkalmazandó abban az esetben, ha valamely adóalany egy épület felépítését valamely olyan másik személy igényeinek és szükségleteinek megfelelően valósítja meg, aki feltételezhetően bérbe veszi az említett épületet.

9. A Bíróság (második tanács) 2020. november 18-i ítélete (a First-tier Tribunal (Tax Chamber) [Egyesült Királyság] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Kaplan International colleges UK Ltd kontra The Commissioners for Her Majesty's Revenue and

⁸ A kérdést l.: Hírlevél X. évfolyam 5. szám, Közigazgatási úgyszak, 79. sz. alatt.

⁹ A kérdést l.: Hírlevél XI. évfolyam 3. szám, Közigazgatási úgyszak, Pénzügyi jogterület, 20. sz. alatt.

Customs (C-77/19. sz. ügy)¹⁰

A 2008. február 12-i 2008/8/EK tanácsi irányelvvel módosított, a közös hozzáadottértékadó-rendszerről szóló, 2006. november 28-i 2006/112/EK tanácsi irányelv 132. cikke (1) bekezdésének f) pontját úgy kell értelmezni, hogy az e rendelkezésben előírt adómentesség nem alkalmazandó azon szolgáltatásokra, amelyeket személyek valamely önálló csoportja nyújt az ezen irányelv 11. cikke értelmében egyetlen adóalanynak tekinthető személyek csoportja részére, amennyiben ez utóbbi csoportnak nem valamennyi tagja a személyek említett önálló csoportjának tagja. Az olyan nemzeti jogi rendelkezések fennállása, amelyek előírják, hogy az egyetlen adóalanynak tekinthető személyek ilyen csoportja központi tagjának a személyek önálló csoportjai tekintetében előírt adómentesség alkalmazása szempontjából a személyek érintett önálló csoportja tagjainak jellemzőivel és jogállásával kell rendelkeznie, e tekintetben egyáltalán nem bír jelentőséggel.

10. A Bíróság (tizedik tanács) 2020. november 19-i ítélete (a Finanzgericht Baden-Württemberg [Németország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – 5th AVENUE Products Trading GmbH kontra Hauptzollamt Singen (C-775/19. sz. ügy)¹¹

A Közösségi Vámkódex létrehozásáról szóló, 1992. október 12-i 2913/92/EGK tanácsi rendelet 29. cikkének (1) bekezdését és (3) bekezdésének a) pontját úgy kell értelmezni, hogy az importált áruk vevője által ezen áruk eladója részére korlátozott ideig annak érdekében teljesített kifizetést, hogy az eladó ezen áruk adott területen való forgalmazására kizárólagos jogot biztosítson, és amely kifizetést az e területen elért árbevétel alapján számítják ki, bele kell foglalni az említett áruk vámértékébe.

Munkaügyi ügyszak

2. A Bíróság (első tanács) 2020. november 11-i ítélete (a Juzgado de lo Social no 3 de Barcelona [Spanyolország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – UQ kontra Marclean Technologies, S. L. U. (C-300/19. sz. ügy)¹²

A csoportos létszámcsökkentésre vonatkozó tagállami jogszabályok közelítéséről szóló, 1998. július 20-i 98/59/EK tanácsi irányelv 1. cikke (1) bekezdése első albekezdésének a) pontját akként kell értelmezni, hogy annak értékeléséhez, hogy egy vitatott egyéni elbocsátás csoportos létszámcsökkentés részét képezi-e, az e rendelkezés által a csoportos létszámcsökkenés fennállásának megállapításához előírt referencia-időszak kiszámítása során figyelembe kell venni azt a teljes, egymást követő 30 vagy 90 napos időszakot, amelynek során ezen egyéni elbocsátásra sor került, és amelynek folyamán a munkáltató részéről, ugyanezen rendelkezés értelmében nem a munkavállalók személyében rejlik egy vagy több ok miatt a legnagyobb számú elbocsátás történt.

3. A Bíróság (első tanács) 2020. november 18-i ítélete (a Conseil de prud’hommes de Metz [Franciaország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Syndicat CFTC du personnel de la Caisse primaire d’assurance maladie de la Moselle kontra Caisse primaire d’assurance maladie de Moselle (C-463/19. sz. ügy)¹³

A férfiak és nők közötti esélyegyenlőség és egyenlő bánásmód elvének a foglalkoztatás és munkavégzés területén történő megvalósításáról szóló, 2006. július 5-i 2006/54/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvnek – a várandós, a gyermekágyas vagy szoptató munkavállalók munkahelyi biztonságának és egészségvédelmének javítását ösztönző intézkedések bevezetéséről szóló, 1992. október 19-i 92/85/EGK tanácsi irányelvvel (tizedik egyedi irányelv a 89/391/EGK irányelv 16. cikkének (1) bekezdése értelmében) összefüggésben értelmezett – 14. és 28. cikkét úgy kell értelmezni, hogy azokkal nem ellentétes valamely nemzeti kollektív szerződés olyan rendelkezése, amely a gyermeküket saját maguk

¹⁰ A kérdést l.: Hírlevél X. évfolyam 5. szám, Közigazgatási ügyszak, 83. sz. alatt.

¹¹ A kérdést l.: Hírlevél XI. évfolyam 2. szám, Közigazgatási ügyszak, Adó- és vámügyek, 16. sz. alatt.

¹² A kérdést l.: Hírlevél X. évfolyam 10. szám, Munkaügyi ügyszak, 53. sz. alatt.

¹³ A kérdést l.: Hírlevél X. évfolyam 9. szám, Munkaügyi ügyszak, 50. sz. alatt.

nevelő női munkavállalók számára biztosítja a szülési szabadság lejártát követő szabadsághoz való jogot, azzal a feltétellel, hogy e kiegészítő szabadság célja a női munkavállalók védelme mind a terhesség, mind az anyaságuk következményei tekintetében, aminek vizsgálata a kérdést előterjesztő bíróság feladata, figyelembe véve többek között az említett szabadság kiadási feltételeit, igénybevételi szabályait és időtartamát, valamint az ehhez kapcsolódó jogi védelem szintjét.

Polgári ügyszak

8. A Bíróság (második tanács) 2020. november 11-i ítélete (a Tribunalul București [Románia] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Orange Romania SA kontra Autoritatea Națională de Supraveghere a Prelucrării Datelor cu Caracter Personal (ANSPDCP) (C-61/19. sz. ügy)¹⁴

A személyes adatok feldolgozása [helyesen: kezelése] vonatkozásában az egyének védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról szóló, 1995. október 24-i 95/46/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 2. cikkének h) pontját és 7. cikkének a) pontját, valamint a természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95/46/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2016. április 27-i (EU) 2016/679 európai parlamenti és tanácsi rendelet (általános adatvédelmi rendelet) 4. cikkének 11. pontját és 6. cikke (1) bekezdésének a) pontját úgy kell értelmezni, hogy az adatkezelő feladata annak bizonyítása, hogy az érintett személy a személyes adatai kezeléséhez való hozzájárulását aktív magatartással fejezte ki, és az adatkezelés összes körülményére vonatkozó információt érthető, könnyen hozzáférhető, világos és egyszerű nyelvezetű formában előzetesen megkapta, ami lehetővé tette számára, hogy könnyen meghatározza e hozzájárulás következményeit úgy, hogy e hozzájárulásnak az ügy teljes ismeretében történő megadása biztosított legyen. A távközlési szolgáltatások nyújtására irányuló szerződés, amely olyan feltételt tartalmaz, amely szerint az érintett személyt a személyes adatokat tartalmazó személyazonosító okmányai másolatainak gyűjtéséről és tárolásáról tájékoztatták, és ahhoz hozzájárult, nem alkalmas annak bizonyítására, hogy ez a személy e rendelkezések értelmében érvényesen hozzájárulást adott ehhez a gyűjtéshez, valamint ehhez a tároláshoz, ha

- az adatkezelő a szerződés aláírása előtt bejelölte az e feltételre vonatkozó négyzetet, vagy ha
- az említett szerződés rendelkezései alkalmasak az érintett személy azzal kapcsolatos megtevesztésére, hogy a kérdéses szerződés megkötésére az adatkezeléshez való hozzájárulás megtagadása ellenére is lehetőség van-e, vagy ha
- ez az adatkezelő jogellenesen befolyásolja e gyűjtés és e tárolás megtiltására vonatkozó döntési szabadságot annak megkövetelésével, hogy az érintett személy a hozzájárulás megtagadása céljából az e megtagadást tartalmazó kiegészítő formanyomtatványt töltsön ki.

9. A Bíróság (első tanács) 2020. november 11-i ítélete (az Oberster Gerichtshof [Ausztria] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Ellmes Property Services Limited kontra SP (C-433/19. sz. ügy)¹⁵

1) A polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2012. december 12-i 1215/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet 24. cikkének 1. pontját úgy kell értelmezni, hogy egy társasházi lakástulajdonos olyan keresetét, amely annak megtiltására irányul, hogy egy másik társasházi lakástulajdonos társasházi lakóingatlanának a társasházi alapító okiratban megállapított rendeltetését önhatalmúlag, a többi társasházi tulajdonostárs hozzájárulása nélkül megváltoztassa, az e rendelkezés értelmében vett „ingatlanon fennálló dologi jogra vonatkozó ügynek” kell tekinteni, feltéve hogy e rendeltetés nem csak az említett társasház valamennyi tulajdonostársával, de mindenkiel szemben érvényesíthető, aminek vizsgálata a kérdést előterjesztő bíróság feladata.

¹⁴ A kérdést l.: Hírlevél X. évfolyam 6. szám, Polgári ügyszak, 35. sz. alatt.

¹⁵ A kérdést l.: Hírlevél X. évfolyam 11. szám, Polgári ügyszak, 70. sz. alatt.

2) Az 1215/2012 rendelet 7. cikke 1. pontjának a) alpontját akként kell értelmezni, hogy abban az esetben, ha egy társasházi ingatlan társasházi alapító okiratban megállapított rendeltetése nem érvényesíthető mindenkivel szemben, az olyan keresetet, amellyel egy társasházi tulajdonostárs meg kívánja tiltani e társasház egy másik tulajdonostársa számára e rendeltetés önkényes és a többi tulajdonostárs beleegyezése nélkül történő megváltoztatását, e rendelkezés értelmében „szerződéssel kapcsolatos ügynek” kell tekinteni. Az e keresettel vitatott kötelezettség teljesítésének helye, a kérdést előterjesztő bíróság vizsgálatára is figyelemmel, az a hely, ahol az említett ingatlan található.

10. A Bíróság (ötödik tanács) 2020. november 18-i ítélete (a Tribunal Supremo [Spanyolország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Atresmedia Corporación de Medios de Comunicación S. A. kontra Asociación de Gestión de Derechos Intelectuales (AGEDI), Artistas e Intérpretes o Ejecutantes, Sociedad de Gestión de España (AIE) (C-147/19. sz. ügy)¹⁶

A bérleti jogról és a használati jogról, valamint a szellemi tulajdon területén a szerzői joggal szomszédos bizonyos jogokról [helyesen: a szellemi tulajdon területén a bérleti jogról, a használati jogról és a szerzői joggal szomszédos bizonyos jogokról] szóló, 1992. november 19-i 92/100/EGK tanácsi irányelv 8. cikkének (2) bekezdését, illetve a bérleti jogról és a használati jogról, valamint a szellemi tulajdon területén a szerzői joggal szomszédos bizonyos jogokról [helyesen: a szellemi tulajdon területén a bérleti jogról, a használati jogról és a szerzői joggal szomszédos bizonyos jogokról] szóló, 2006. december 12-i 2006/115/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 8. cikkének (2) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy az e rendelkezésekben említett egyszeri méltányos díjazást a felhasználónak nem kell megfizetnie, amikor egy olyan audiovizuális mű rögzítését tartalmazó audiovizuális felvétel nyilvánosságához közvetítését végzi, amelyben egy hangfelvételt vagy e hangfelvétel többszörözött példányát használták fel.

Gazdasági ügyszak

4. A Bíróság (első tanács) 2020. november 11-i ítélete (az Oberster Gerichtshof [Ausztria] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – DenizBank AG kontra Verein für Konsumenteninformation (C-287/19. sz. ügy)¹⁷

1) A belső piaci pénzforgalmi szolgáltatásokról és a 2002/65/EK, a 2009/110/EK és a 2013/36/EU irányelv és az 1093/2010/EU rendelet módosításáról, valamint a 2007/64/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2015. november 25-i (EU) 2015/2366 európai parlamenti és tanácsi irányelv 54. cikkének (1) bekezdésével összefüggésben értelmezett 52. cikke 6. pontjának a) alpontját úgy kell értelmezni, hogy jöllehet annak hatálya kiterjed az olyan pénzforgalmi szolgáltató által nyújtandó információkra és javasolt feltételekre, amely az ilyen szolgáltatás igénybe vevőjével a közöttük létrejött keretszerződés módosítására vonatkozó, a fenti rendelkezésekkel összhangban lévő elfogadási vélelemről kíván megállapodni, nem ír elő korlátozásokat az igénybe vevő minőségével vagy az esetlegesen ilyen megállapodás tárgyát képező szerződési feltételek típusára vonatkozóan, annak sérelme nélkül azonban, hogy ha az igénybe vevő fogyasztói minőséggel rendelkezik, e feltételek tisztességtelen jellege a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló, 1993. április 5-i 93/13/EGK tanácsi irányelv rendelkezéseire tekintettel felülvizsgálható.

2) A 2015/2366 irányelv 4. cikkének 14. pontját úgy kell értelmezni, hogy az e rendelkezésben meghatározott „készpénz-helyettesítő fizetési eszköznek” minősül az a közeltéri kommunikációs (Near Field Communication) funkció, amellyel valamely személyre szabott, multifunkcionális bankkártya rendelkezik, és amely az e kártyához kapcsolódó bankszámla terhére kis összegű fizetések teljesítését teszi lehetővé.

3) A 2015/2366 irányelv 63. cikke (1) bekezdésének b) pontját úgy kell értelmezni, hogy egy személyre szabott, multifunkcionális bankkártya közeltéri kommunikációs (Near Field Communication)

¹⁶ A kérdést l.: Hírlevél X. évfolyam 6. szám, Polgári ügyszak, 37. sz. alatt.

¹⁷ A kérdést l.: Hírlevél X. évfolyam 8. szám, Gazdasági ügyszak, 46. sz. alatt.

funkciójának használatával történő, kis összegű, érintéses fizetést az eltérést engedő fenti rendelkezés értelmében a szóban forgó készpénz-helyettesítő fizetési eszköz „névtelen” használatának kell tekinteni.

4) A 2015/2366 irányelv 63. cikke (1) bekezdésének a) pontját úgy kell értelmezni, hogy az a pénzforgalmi szolgáltató, amely az e rendelkezésben előírt eltérésre kíván hivatkozni, nem szorítkozhat annak állítására, hogy lehetetlen az érintett fizetési eszközt letiltani vagy annak további használatát megakadályozni, ha a rendelkezésre álló műszaki ismeretek objektív állására tekintettel ennek lehetetlenségét nem lehet bizonyítani.

5. A Bíróság (első tanács) 2020. november 12-i ítélete (a Sofiyski rayonon sad [Bulgária] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – „Bulstrad Vienna Insurance Group” AD kontra Olympic Insurance Company Ltd (C-427/19. sz. ügy)¹⁸

1) A 2013. december 11-i 2013/58/EU európai parlamenti és tanácsi irányelvvel módosított, a biztosítási és viszontbiztosítási üzleti tevékenység megkezdéséről és gyakorlásáról (Szolvencia II) szóló, 2009. november 25-i 2009/138/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 274. cikkét úgy kell értelmezni, hogy az illetékes hatóság arra vonatkozó határozata, hogy az érintett biztosítótól visszavonja az engedélyt és ideiglenes felszámolót nevez ki, csak abban az esetben minősülhet az e cikk értelmében valamely „biztosító tekintetében a felszámolási eljárás megindítására vonatkozó határozatnak”, ha az e biztosító székhelye szerinti tagállam joga előírja vagy azt, hogy ezen ideiglenes felszámoló jogosult az említett biztosító eszközeinek értékesítésére és az ebből származó bevételnek e biztosító hitelezői közötti szétosztására, vagy pedig előírja azt, hogy ugyanezen biztosító engedélyének visszavonása azzal a hatással jár, hogy automatikusan megindítja a felszámolási eljárást, anélkül hogy e célból valamely külön hatóságnak formális döntést kellene hoznia.

2) A 2013/58 irányelvvel módosított 2009/138 irányelv 274. cikkét úgy kell értelmezni, hogy ha nem teljesülnek azok a feltételek, amelyek szükségesek ahhoz, hogy valamely biztosító engedélyének visszavonásáról és ideiglenes felszámolójának kinevezéséről szóló határozat az e cikk értelmében vett, valamely „biztosító tekintetében a felszámolási eljárás megindítására vonatkozó határozatnak” minősüljön, az említett cikk nem írja elő a többi tagállam bíróságai számára azt a kötelezettséget, hogy az érintett biztosító székhelye szerinti tagállam jogát alkalmazzák, amely az ilyen biztosítóval szemben indult összes bírósági eljárás felfüggesztéséről rendelkezik.

6. Az Európai Unió Bírósága (kilencedik tanács) a 2020. november 12-i végzése (az Amtsgericht Hamburg [Németország] előzetes döntéshozatali kérelme) — SP kontra KLM Royal Dutch Airlines, Direktion für Deutschland (C-367/20. sz. ügy)¹⁹

A visszautasított beszállás és légi járatok törlése vagy hosszú késése [helyesen: jelentős késése] esetén az utasoknak nyújtandó kártalanítás és segítség közös szabályainak megállapításáról, és a 295/91/EGK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2004. február 11-i 261/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 3. cikke (1) bekezdésének b) pontjával és 5. cikkével összefüggésben értelmezett 5. cikke (1) bekezdésének c) pontját és 7. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy a harmadik ország területén található repülőtérrel induló és valamely tagállam repülőterén keresztül egy másik tagállam területén található repülőtérre érkező, egyetlen foglalás tárgyát képező, két repülési szakaszból álló, csatlakozást magában foglaló járat keretében az az utas, aki a végső célállomására háromórás vagy annál nagyobb késéssel érkezik, amelyet egy járatmegosztási megállapodás keretében egy harmadik országban letelepedett légi fuvarozó által üzemeltetett első járat okozott, az e rendeleten alapuló kártalanítás iránti keresetét megindíthatja a második repülési szakaszt lebonyolító közösségi légi fuvarozóval szemben.

7. A Bíróság (kilencedik tanács) 2020. november 18-i ítélete (a Tribunale ordinario di

¹⁸ A kérdést l.: Hírlevél X. évfolyam 9. szám, Közigazgatási ügyszak, 192. sz. alatt.

¹⁹ A kérdést l.: Hírlevél XII. évfolyam 2. szám, Gazdasági ügyszak, 12. sz. alatt.

Torino [Olaszország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Techbau SpA kontra Azienda Sanitaria Locale AL (C-299/19. sz. ügy)²⁰

A kereskedelmi ügyletekhez kapcsolódó késedelmes fizetések elleni fellépésről szóló, 2000. június 29-i 2000/35/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 2. cikke 1. pontjának első bekezdését úgy kell értelmezni, hogy az építési beruházásra irányuló közbeszerzési szerződés e rendelkezés értelmében véve olyan kereskedelmi ügyletnek minősül, amely áruk szállítását vagy szolgáltatások nyújtását eredményezi, és az így ezen irányelv tárgyi hatálya alá tartozik.

8. A Bíróság (első tanács) 2020. november 18-i ítélete (a Sąd Okręgowy w Warszawie [Lengyelország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Ryanair DAC kontra DelayFix, korábban Passenger Rights (C-519/19. sz. ügy)²¹

A polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2012. december 12-i 1215/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet 25. cikkét úgy kell értelmezni, hogy valamely bíróságnak a visszautasított beszállás és légi járatok törlése vagy hosszú késése [helyesen: jelentős késése] esetén az utasoknak nyújtandó kártalanítás és segítség közös szabályainak megállapításáról, és a 295/91/EGK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2004. február 11-i 261/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet alapján benyújtott és egy légitársasággal szembeni kártérítési kereset elbírálására vonatkozó joghatóságának vitatása érdekében a légitársaság nem hivatkozhat az utas és e légitársaság között kötött szállítási szerződésbe foglalt joghatósági kikötésre azon követeléskezelő társasággal szemben, amelyre az utas a követelését engedményezte, kivéve, ha azon állam jogszabályai szerint, amelynek bíróságait e kikötésben kijelölték, ez a követeléskezelő társaság az eredeti szerződő fél valamennyi joga és kötelezettsége tekintetében annak jogutódjává vált, aminek vizsgálata a kérdést előterjesztő bíróság feladata. Adott esetben a fogyasztó, vagyis a légi utas és az eladó vagy szolgáltató, vagyis a légitársaság között kötött szerződésben alkalmazott ilyen kikötést, amely egyedileg nem került megtárgyalásra, és amely a légitársaság székhelye szerinti bíróság kizárólagos illetékességét köti ki, a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló, 1993. április 5-i 93/13/EGK tanácsi irányelv 3. cikkének (1) bekezdése értelmében tisztességtelennek kell tekinteni.

Egyéb, magyar vonatkozású ügyek az Európai Bíróság előtt

I. 2020. október 16-án benyújtott kereset (T-640/20. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: angol

Kérelmek:

A felperes azt kéri, hogy a Törvényszék:

- semmisítse meg az 1049/2001/EK rendelet alapján a felperes társ-ügyvezető igazgatójának címzett, 2020. augusztus 6-i C (2020) 5540 final bizottsági határozatot;
- az Európai Bizottságot kötelezze a költségek viselésére.

Jogalapok és fontosabb érvek:

Keresete alátámasztása érdekében a felperes két jogalapra hivatkozik.

1. Az első, arra alapított jogalap, hogy a vitatott határozat sérti a fogyatékossgal élő személyek önálló életvitelhez és beilleszkedéshez való jogával összefüggésben a közösség életében való részvételhez való jogot (az Európai Unió Alapjogi Chartájának a fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló ENSZ-egyezmény 29. és 19. cikkével összefüggésben értelmezett 26. cikke).

²⁰ A kérdést l.: Hírlevél X. évfolyam 7. szám, Gazdasági ügyszak, 41. sz. alatt.

²¹ A kérdést l.: Hírlevél X. évfolyam 11. szám, Polgári ügyszak, 75. sz. alatt.

2. A második, arra alapított jogalap, hogy a vitatott határozat sérti az 1049/2001 rendeletnek az EUMSZ 15. cikk (3) bekezdésével és az Európai Unió Alapjogi Chartájának 42. cikkével összefüggésben értelmezett 4. cikkének (3) bekezdését.

II. 2020. október 26-án benyújtott kereset – Magyarország kontra Európai Parlament, Európai Unió Tanácsa (C-551/20. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: magyar

Kereseti kérelmek:

A felperes azt kéri, hogy a Bíróság semmisítse meg

- a 2020/1054 rendelet 1. cikke 6. pontjának c) pontját, valamint 2. cikkének 2. pontját, illetőleg szubszidiáriusan mindazon rendelkezéseket, amelyekkel a fenti rendelkezések elválaszthatatlan egységet alkotnak,
- a 2020/1055 rendelet 1. cikkének 3. pontját, amennyiben úgy módosítja az 1071/2009/EK rendelet 5. cikkét, hogy annak (1) bekezdésébe egy új b) pontot illeszt be, illetőleg szubszidiáriusan mindazon rendelkezéseket, amelyekkel a fenti rendelkezések elválaszthatatlan egységet alkotnak,
- a 2020/1057 irányelv 1. cikkét, illetve másodlagosan az 1. cikkének (6) bekezdését, valamint szubszidiáriusan mindazon rendelkezéseket, amelyekkel a fenti rendelkezések elválaszthatatlan egységet alkotnak,
- valamint kötelezze az Európai Parlamentet és a Tanácsot az eljárás költségeinek viselésére.

Jogalapok és fontosabb érvek:

1. A 2020/1054 rendelet vitatott rendelkezéseire vonatkozó jogi érvek:

A 2020/1054 1. cikke 6. pontjának c) pontjában foglalt rendelkezés – amely szerint a rendszeres heti pihenőidők és a korábbi csökkentett heti pihenőidő kompenzációjaként tartott, 45 óránál hosszabb heti pihenőidők nem tarthatók a járműben – a gyakorlatban végrehajthatatlan, mivel nem áll rendelkezésre annyi megfelelő pihenőhely, amennyire szükség lenne. A követelmény a jogalanyokra – a járművezetőkre és fuvarozási vállalkozásokra – aránytalan terhet ró, illetve a jogalkotók részéről nyilvánvaló mérlegelési hibát jelent. Ugyanígy, nyilvánvaló mérlegelési hibát jelent az is, hogy a jogalkotási eljárás során egyáltalán nem vizsgálták meg a vitatott rendelkezésben szereplő követelményeknek megfelelő szálláshelyek rendelkezésre állását, azok számát, elhelyezkedését, annak ellenére, hogy e tekintetében komoly aggályok merültek fel.

A 2020/1054 rendelet 2. cikkének 2. pontja, amely megállapítja a második generációs (V2) intelligens menetíró készülékek járműbe való felszerelésének időpontját, a Magyar Kormány álláspontja szerint jogellenes. Először is, annak elfogadása során a jogalkotók nyilvánvaló mérlegelési hibát követtek el, illetve megsértették az arányosság elvét, mivel nem vizsgálták meg a határidő előrehozásának gazdasági, társadalmi hatásait. Másrészt a jogalkotók megsértették a gazdasági szereplők jogos várakozásait, illetőleg a bizalomvédelem és jogbiztonság elvét. Harmadszor, a rendelkezés sérti az Unió gazdasági versenyképességének fenntartására vonatkozó – az EUMSZ 151. cikkének második bekezdésében foglalt – követelményt, mivel jelenleg hasonló követelmény a nem uniós tagállamban letelepedett vállalkozások járműveire nem vonatkozik, így e vállalkozások egyértelműen versenyelőnybe kerülnek az uniós vállalkozásokhoz képest.

2. A 2020/1055 rendelet vitatott rendelkezésére vonatkozó jogi érvek:

A Magyar Kormány álláspontja szerint a jármű nyolchetente való visszatérési kötelezettsége sérti az arányosság követelményét, illetőleg nyilvánvaló mérlegelési hibát képez, minthogy az Európai Parlament, illetve a Tanács semmiféle hatásvizsgálatot nem végzett el ennek az új követelménynek a gazdasági, társadalmi és környezeti hatásait illetően, így nem rendelkezett semmiféle érdemi információval arra nézve, hogy az új követelmény arányos-e. Ezzel a jogalkotók megsértették az elővigyázatosság elvét is, minthogy az intézkedés környezeti hatásait nem mérték fel. Az intézkedés hatására a járműveknek sok esetben üresen kell visszatérniük, ami igen jelentős széndioxid-kibocsátást

eredményez uniós szinten.

Másrészt a követelmény sérti a diszkrimináció tilalmát, mivel másként érinti az EU középpontjában és annak periferiáján – és különösen az ún. „EU13 tagállamokban” – letelepedett fuvarozókat. Az EUMSZ 91. cikkének (2) bekezdése, illetve 94. cikke alapján a jogalkotóknak figyelembe kellett volna venniük ezen országok speciális körülményeit, és tartózkodniuk kellett volna olyan szabályozás elfogadásától, amely hatásában megkülönböztető jellegű.

3. A 2020/1057 irányelv vitatott rendelkezéseire vonatkozó jogi érvek:

Elsődleges kérelemként a Magyar Kormány kéri a 2020/1057 irányelv 1. cikkének megsemmisítését, amely a „járművezetők kiküldetésének különös szabályait” tartalmazza. Álláspontja szerint e „különös szabályok” azért jogellenesek, mivel a nemzetközi fuvarozást végző járművezetők nem tekinthetők olyan személyeknek, akik a 96/71/EK irányelv 1. cikke (3) bekezdésének a) pontja szerinti transznacionális intézkedést hajtanak végre, így nem terjedhetnek ki rájuk az említett irányelv rendelkezései.

Másodlagosan, a Magyar Kormány a 2020/1057 irányelv 1. cikke (6) bekezdésének a megsemmisítését kéri, tekintettel arra, hogy a jogalkotók megsértették az egyenlő bánásmód követelményét azáltal, hogy az ún. kísért kombinált fuvarműveletekre nem terjed ki az irányelv 1. cikkének (3) bekezdésében foglalt, a kétoldalú fuvarműveletekre vonatkozó mentesség. Ezenkívül, a Magyar Kormány e rendelkezés tekintetében is hivatkozik a hatástanulmány hiányára, és ezzel összefüggésben az arányosság elvének a megsértésére, illetőleg a jogalkotók nyilvánvaló mérlegelési hibájára.

III. 2020. október 27-én benyújtott kereset (T-654/20. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: magyar

Kérelmek:

A felperes azt kéri, hogy a Törvényszék:

- semmisítse meg a 2020. augusztus 18-i, 3242009492 számú, EASME által kiadott terhelési értesítőt (a továbbiakban: terhelési értesítő), amennyiben az elrendeli 55.454,44 euró megfizetését;
- semmisítse meg az EASME által a terhelési értesítővel együtt megküldött Ref. Ares(2020)4309529 – 18/08/2020 számú levelet (a továbbiakban: levél), amennyiben az elrendeli 48.238,75 eurónak a Garancia Alaphoz való hozzájárulás felszabadítása útján történő visszafizetését;
- semmisítse meg a terhelési értesítővel együtt megküldött levelet, amennyiben az abban kiküldött végleges pénzügyi kimutatás 210.423,11 euró összegű közvetlen személyi jellegű költséget nem elszámolhatónak minősít;
- semmisítse meg a terhelési értesítővel együtt megküldött levelet, amennyiben az abban kiküldött végleges pénzügyi kimutatás 52.605,78 euró összegű közvetett költséget nem elszámolhatónak minősít;
- az EASME-t, illetve a Bizottságot kötelezze a költségek viselésére.

Jogalapok és fontosabb érvek:

Keresete alátámasztása érdekében a felperes öt jogalapra hivatkozik.

1. Az első, az indokolási kötelezettség megsértésére alapított jogalap

Az EASME megsértette az indokolási kötelezettségét azzal, hogy nem támasztotta alá jogszerűen a terhelési értesítőben és az azzal együtt megküldött levélben foglalt követeléseket.

2. A második, a gondos ügyintézés elvének megsértésére alapított jogalap

Az EASME megsértette a gondos ügyintézés elvét azzal, hogy:

- nem válaszolt érdemben a felperes műszaki beszámolóira és javaslataira, valamint nem válaszolt a felperes szerződésmódosítási kérelmeire;

- nem biztosította project officer rendelkezésre állását a projekt egy kritikus szakaszában;
- megsértette az 1290/2013/EU rendelet 40. cikkének a független szakértők igénybe vételére vonatkozó (2) bekezdésében, valamint a független szakértők összeférhetetlenségére vonatkozó (3) bekezdésében rögzített követelményeket.

3. A harmadik, a nyilvánvaló értékelési hiba elkövetésére alapított jogalap

Az EASME nyilvánvaló értékelési hibát követett el, amikor a terhelési értesítővel együtt megküldött hivatkozások jegyzékében azt állapította meg, hogy a projekt alapvetően nem teljesítette az átfogó műszaki és kereskedelmi célkitűzéseket, mivel ennek megállapítása során figyelmen kívül hagyott tényeket és dokumentumokat.

4. A negyedik, az arányosság követelményének megsértésére alapított jogalap

Az EASME megsértette az arányosság követelményét, amikor a felperes által bejelentett 804.020,75 euró összegű költségből összesen 263.028,89 euró összegű költséget nem elszámolhatónak minősített.

5. Az ötödik, a hatékony és eredményes pénzgazdálkodás követelményének, különösen a gazdaságosság és hatékonyság követelményeinek a megsértésére alapított jogalap

Az EASME figyelmen kívül hagyta a megváltozott piaci igényekre és a projekt erre tekintettel történő módosításának szükségességére vonatkozó felperesi hivatkozásokat.

A Kúria uniós jogi tárgyú határozatai

Büntető ügyszak

Bfv.I.1125/2020/5.

Felülvizsgálattal támadott ügydöntő határozat megváltoztatása nyilvános ülésen. Az alapügyben eljáró bíróság a terhelt bűnösségét szexuális visszaélés büntetőjében is megállapította, azonban a törvény kötelező rendelkezése ellenére nem alkalmazott foglalkozástól eltiltást, ezért a Kúria a terheltet végleges hatállyal eltiltotta bármely olyan foglalkozás gyakorlásától vagy egyéb tevékenységtől, amelynek keretében tizennyolcadik életévét be nem töltött személy nevelését, felügyeletét, gondozását, gyógykezelését végzi, illetve ilyen személlyel egyéb hatalmi vagy befolyási viszonyban áll.

Az Európai Parlament és a Tanács 2011. december 13-i 2011/93/EU irányelve a gyermekek szexuális bántalmazása, szexuális kizsákmányolása és a gyermekpornográfia elleni küzdelemről, valamint a 2004/68/IB tanácsi kerethatározat felváltásáról 5. cikke tartalmazza – a 2. cikk a), b) és f) pontjában írt fogalom meghatározásra is figyelemmel – a gyermekpornográfiával kapcsolatos bűncselekmények meghatározását. Továbbá az irányelv a végleges hatályú foglalkozástól eltiltást sem zárja ki. Az utóbbi tekintetében a 11. cikk (1) bekezdése kimondja: „A bűncselekmények ismételt elkövetése kockázatának elkerülése érdekében a tagállamok megteszik a szükséges intézkedéseket annak biztosítása érdekében, hogy az a természetes személy, akit a 3-7. cikkben említett bűncselekmények valamelyikéért elítéltek, átmenetileg vagy véglegesen eltiltható legyen legalább az olyan szakmai tevékenységek gyakorlásától, amelyek a gyermekekkel való közvetlen és rendszeres kapcsolattartással járnak.”

Közigazgatási ügyszak

Általános közigazgatási jogterület

Kfv.I.35.430/2020/11.

A közösségi értékesítés feltételeinek fennállása esetén, a felperesnek az adókijátszásban való aktív közreműködésének bizonyítása hiányában az alperesi határozat jogszerűtlen.

A Kúria abból indult ki, hogy az alperes a felperes közösségi értékesítéseinek adómentességét abból az okból tagadta meg, mert „az adóhatóság bizonyította, hogy az áru ugyan átmenetileg más tagállam

területére került, azonban az nem valós rendeltetési céllal történt, hanem csak látszólagosan, színlelt módon, melynek következtében az adózó által bemutatott bizonylatok hitelessége megdőlt.” A felperes tudattartalmát illetően azt rögzítette, hogy „egyértelműen passzív szereplője volt a megvalósult adókijátszásnak azzal, hogy a saját forgalmának növelése érdekében csalárd magatartást megvalósító hálózatot szolgált ki, közrejátszva az adókijátszás megvalósulásában.” A bíróság megállapítása szerint a „vizsgált Közösségen belüli termékértékesítések adómentességét arra tekintettel tagadta meg az alperes, mert megállapította, hogy a felperes által a külföldi vevő részére értékesített termékek más tagállamba történő kiszállítása csupán az ügyletek közösségi jellegének színlelését szolgálta, valójában a termékeknek nem volt semmilyen rendeltetése külföldön azon kívül, hogy a termékeket megutaztatták az adókijátszás leplezése érdekében, a termékeket a felperes külföldi vevő eleve belföldi értékesítésre szánták.” Hangsúlyozta, hogy „[a]z alperes nem állította, hogy a felperes akarata arra irányult volna, hogy belföldi termékértékesítést hajtson végre, hanem azt állapította meg, hogy tudott vagy tudnia kellett volna a külföldi vevői által megvalósított adókijátszásról.”

Az alperes és a bíróság is a megállapítás jogalapját a 2007. évi CXXVII. törvény (továbbiakban: Áfa tv.) 89. § (1) bekezdésében jelölte meg, a felperesi tudattartalom vizsgálata körében pedig a Kúria 5/2016. (IX.26.) KMK. véleményében kifejtettekre hivatkozott.

Az Áfa tv. 89. § (1) bekezdése előírja, hogy mentes az adó alól – (2) és (3) bekezdésben meghatározott eltéréssel – a belföldön küldeményként feladott vagy belföldről fuvarozott termék értékesítése igazoltan belföldön kívülre, de a Közösség területére, függetlenül attól, hogy a küldeménykénti feladást vagy a fuvarozást akár az értékesítő akár a beszerző vagy – bármelyikük javára – más végzi egy olyan másik adóalanynak, aki ilyen minőségében nem belföldön, hanem a Közösség más tagállamában jár el, vagy szintén a közösség más tagállamában nyilvántartásba vett adófizetésre kötelezett, nem adóalany jogi személynek. Ezzel megegyezően rendelkezik a Tanács hozzáadott értékadórendszeréről szóló 2006/112. Irányelvének 138. cikk (1) bekezdése, melynek értelmezését az Európai Unió Bírósága. már több iránymutató döntésében elvégezte. Ennek során kialakult állandó ítélkezési gyakorlat szerint kizárólag akkor vonatkozik adómentesség a Közösségen belüli termékértékesítésre, ha

- a termékkel való tulajdonosként történő rendelkezési jog átszáll a vevőre, és
- az értékesítő igazolja, hogy e termékeket feladták vagy elszállították egy másik tagállamba, és
- a termék e feladás vagy szállítás során ténylegesen elhagyta a termékértékesítés helye szerinti tagállam területét. E hármass feltételrendszer fennállását kell igazolnia annak, aki a Közösségen belül termékértékesítésre vonatkozó adómentességet kívánja érvényesíteni.

A felhívott rendelkezések együttes értelmezésével megállapítható, hogy a közösségi értékesítéshez kapcsolt adómentesség akkor érvényesíthető, ha az adózó rendelkezik az adómentesség feltételeinek teljesülését igazoló okiratokkal.

A perbeli tényállás kapcsán az adóhatóság és a bíróság sem hiányolta az Áfa tv. 89. § (1) bekezdésében írt feltételek megvalósulását, bár néhány esetben utaltak arra, hogy a termékek nem kerültek kiszállításra, hanem azonnal egy magyarországi telephelyre szállították azokat. Nem állították, hogy utóbb a kiszállítást igazoló dokumentumok hiteltelennek bizonyultak, vagy hogy az áruk végül nem kerültek ki Magyarország területéről, tehát a fentebb felhívott feltételek ne teljesültek volna.

Az Európai Unió Bírósága. az értékesítő által megtett ésszerű intézkedéseinek és tudattartalmának vizsgálatát a Közösségen belüli értékesítés tényállási elemeinek megvalósulása kapcsán írta elő. Ezt fejezi ki a C-409/04 Teleos döntés 68. pontjában kifejtettek: „a hatodik irányelv 28c. cikk A. része a) pontjának első bekezdését akként kell értelmezni, hogy azzal ellentétes, ha a termékértékesítés helye szerinti tagállam illetékes hatóságai előírják a jóhiszeműen eljáró és a Közösségen belüli termékértékesítést illetően az adómentességhez való jogát valószínűsítő bizonylatokat benyújtó értékesítő részére, hogy utólag HÉA-t fizessen e termékek után, amennyiben e bizonylatok hamisnak bizonyulnak, de az értékesítő adókijátszásban való részvételét nem állapították meg, és amennyiben ez utóbbi minden lehetséges ésszerű intézkedést meghozott annak érdekében, hogy az általa lebonyolított Közösségen belüli termékértékesítés ne vezessen adókijátszáshoz.” További feltételt nem támasztott, így az áruk további útjának követése nem tartozik az Áfa tv. 89. § (1) bekezdésben szabályozott tényállás megvalósulásához. Az alperesnek és a bíróságnak az az felfogása, hogy az Áfa tv. 89. § (1) bekezdésében

szabályozott közösségi termékértékesítés feltételeinek teljesüléséhez szükséges a felperes részéről annak vizsgálata, hogy az általa értékesített, a vevő által átvett és nem vitatottan kiszállított áru sorsát tovább kövesse és megbizonyosodjon arról, hogy azok ismételtnek nem kerülnek visszaszállításra Magyarországra, nélküli a jogszabályi alapot.

Nem kötelezhető az adózó arra és nem elvárható tőle, hogy a közösségi vevői értékesített árua vonatkozó szándékait kutassa, feltárja. Az Áfa tv. 89. § (1) bekezdésében írt tényállási elemek maradéktalanul teljesültek akkor, mikor a felpereshez visszaérkeztek azok a CMR-ek amik igazolták az áruk kiszállítását és átvételét. Miután ez utóbbiak megtörténtét az alperes és a bíróság sem vonta kétségbe nincs jelentősége annak, hogy a CMR-en feltüntetett helyszínek alkalmasak voltak-e az áru lerakódására, átvételére. Az Áfa tv. 89. § (1) bekezdésére alapozottan tehát a felperes adómentesség értékesítése nem volt vitatható.

Tévedett az alperes és az elsőfokú bíróság akkor is, mikor a felperes tudattartalmának értékelését az 5/2016 (IX.26) KMK. vélemény figyelembevételével végezte el. A vélemény ugyanis az adólevonási jog kapcsán dolgozta ki különböző tényállásokra figyelemmel a számlabefogadói tudattartalom vizsgálatának szükségességét, és határozta meg az aktív és passzív adókijátszás megvalósulásakor vizsgálandó körülményeket. Az adólevonási jog kapcsán kidolgozott tételek nem használhatók a közösségi termékértékesítés adómentességének megítélése kapcsán, mivel más- más jogszabályi előírások vonatkoznak azokra, más tényállási elemek megvalósulását kell az adózónak bizonyítani, így az adózó tudatának is eltérő elemeket kell átfognia.

Az alperes és a bíróság is egyértelműen a felperest passzív szereplőként azonosította, azzal, hogy saját forgalmának növelése érdekében csalárd magatartást megvalósító bűnözői hálózatot szolgált ki. Az adókijátszást nem felperes követte el, hiszen nála a közösségi termékértékesítés törvényi feltételei alperes és bíróság által is elismerten fennálltak, hanem az vevői oldalán merült fel, azonban ebben való szerepe csak akkor lenne azonosítható, ha személyi összefonódás, vagy a vevőivel való összjátás igazolható lenne. Az adókijátszás passzív szereplője oldaláról ilyen kapcsolatot az adóhatóság nem bizonyított.

A tényállásban szereplő a felperes közösségi vevői által megvalósított láncolat csatlósában a felperes nem vett részt, azt az általa értékesített árukkal ugyan, de magatartásától függetlenül valósították meg a lánc szereplői. Láncolatos ügylet esetén az adóhatóság jogosult és köteles is az éppen ellenőrzött adózón túl a lánc további szereplőit, azok jogügyleteit is vizsgálni, és abból következtetést levonni a lánc másik pontján álló adózóra nézve is (Kúria Kfv.I.35.425/2013/5.szám).A perbeli esetben azonban a felperes szemszögéből vizsgálva nem klasszikus körhinta csalást tárt fel az alperes, vagyis a felperes nem adóelkerülési céllal vett részt abban, hanem a gazdasági működés alapvető célját valósította meg, bevételek, nyereség elérése érdekében termékeit értékesítette. Ez egyetlen gazdasági szereplőnek sem róható fel, abban az esetben, ha nem kerül bizonyításra, hogy az értékesítéseit az adócsalásról tudva bonyolította, abban tevőleges magatartással részt vett.

Az Európai Unió Bírósága láncolatos ügylet kapcsán kialakított ítélkezési gyakorlatából levezethető, hogy adócsalás és visszaélések esetén az adólevonási jog megtagadása értékesítési láncal összefüggésben csak akkor jön szóba, ha éppen a több egymást követő ügylet sajátos kombinációja kölcsönzi ezen ügyletek egészének csalárd jellegét (C-131/13, C-163/13 és C-163/13, 67. pont). Ehhez viszont szükséges a felperes részvételének, az adócsalás megvalósításához való tevőleges magatartásának bizonyítása. Nem elegendő arra csupán a láncban távolabb álló adózók magatartásából következtetni, ahhoz legalább az elősegítés vagy a támogatás formáját öltő saját közreműködésnek kell fennállnia. Arra pedig csak utalt az alperes, de nem tárt fel és nem bizonyította, hogy a felperestől

Az adóelkerülési célzat a láncszerződéses ügyletek többségében az Art. 2.§ (1) bekezdésén keresztül közelíthető meg. A visszaélésszerű joggyakorlás körében kialakult joggyakorlat lényege szerint a bíróságnak azt kell vizsgálnia, hogy a megvalósult gazdasági események az adójogszabályok rendelkezéseinek céljával ellentétes adóelőny megszerzésére irányultak-e.

A rendeltetésellenes joggyakorlás megállapítására akkor van lehetőség, ha a gazdasági esemény formálisan, valós gazdasági tartalom nélkül valósul meg, az ügyletek elsődleges célja olyan adóelőny megszerzése, amely ellentétes az érintett adónemre vonatkozó szabályozás céljaival, rendeltetésével, és az adóhatóság mindezeket objektív körülmények feltárásával bizonyítja. A rendeltetésellenes

joggyakorlás célzatos magatartás, amely adóhatósági megállapítása akkor jogszerű, amennyiben egyértelmű bizonyítékok szólnak amellett, hogy a felek megállapodása, az ügyletek bonyolítása az adótörvények kijátszására irányult [Európai Unió Bírósága (C-255/02 (Halifax), C-425/06 (Part-Service), C-653/11. (Ocean Finance), C-103/09. (Weald Leasing) Kúria Kfv.I.35.529/2006/9., Kfv.VI.35.575/2012/8., Kfv.I.35.520/2016/7., KGD2019. 96., KGD2019. 82.).

A Kúriának ezen esetek kapcsán kialakult gyakorlata azoknál az ügyeknél állapít meg jogellenességet, amelyeknél az ügylet tisztán mesterséges jellege, az ügyletben részt vevő felek közötti jogi-, gazdasági- és személyes összefonódás, vagy az ügylet mögött álló valós gazdasági tartalom hiánya miatt valószínűsíthető volt az, hogy az ügylet nem valós gazdasági célt szolgál, hanem tiltott adóelőny elérésének eszköze volt. A Kúria kiemelt figyelmet fordít arra, hogy az adóhatóság által vitatott gazdasági ügyletnek ki az irányítója, finanszírozója, és az ügylettel elért előnyökből ki részesül. Azt is hangsúllyal veszi figyelembe a Kúria, hogy az adóelőnyt eredményező ügyletek mennyire életszerű körülmények között valósulnak meg, mert a tisztán mesterséges körülmények között lejátszódó gazdasági ügyleteknél feltételezhető az összejátszás, a jogellenesség.

Az alperes és a bíróság is valójában azt róttá a felperes terhére, hogy eladásai rendeltetésellenes joggyakorlást valósítottak meg, hiszen azok nem valós rendeltetési céllal, gazdasági racionalitás nélkül, a közösségi értékesítések színlelése. Azonban ahogy arra a Kúria már fentebb utalt ez passzív közreműködői minőségben az ismertetett körülmények mellett nem valósítható meg. Tévedett tehát az elsőfokú bíróság mikor a közösségi termékértékesítés feltételeinek egyértelmű fennállása ellenére, a felperesnek az adókijátszásban való aktív közreműködésének bizonyítása hiányában jogszerűnek találta az alperesi határozatot. A Kúria álláspontja szerint egyik közösségi vevő esetében sem lehet a termékértékesítések adómentességét elvitatni.

Kfv.IV.35.452/2020/7.

Az EU forrásokból biztosított támogatás elutasítása tárgyában hozott döntés közigazgatási cselekmény, az közigazgatási jogvita tárgya lehet.

Az Európai Unió alapokból származó támogatások felhasználása – bármilyen konstrukcióban is valósul meg – közpénz felhasználásának minősül, így annak során garantálni kell a közpénzek átlátható, jogszerű felhasználását, annak ellenőrzését. A 2011. évi CXCV. törvény (a továbbiakban: Áht.) 48. § (1) bekezdése és 48/A. § (1) bekezdése a támogatások nyújtására és az alapján a támogatási jogviszony jellegére vonatkozó rendelkezéseket tartalmaz, mely azonban jelen ügyben nem tekinthető döntő elhatárolási szempontnak. Az alperes felülvizsgálati kérelmében felhívott joggyakorlat csupán a már létrejött támogatási jogviszonyra vonatkozóan mondja ki annak polgári jogi jellegét. A perbeli esetben azonban a felperes támogatási igénye nem teljesült, támogatási jogviszony nem jött létre.

A 719/B/2001. számú AB határozat más jogszabályi környezetben, az Alaptörvény és a Kp. hatálybalépését megelőzően keletkezett, így az jelen ügyben nem tekinthető irányadónak, míg a 3385/2018. (XII. 14.) AB határozat mind tényállásában, mind a jogvita tárgyát tekintve eltérő volt. Abban az esetben a jogvita alapját a támogatási szerződés megkötését követően lefolytatott szabálytalansági eljárás képezte, amely a Kúria gyakorlata szerint is polgári jogi jogviszonynak minősül, továbbá az Alkotmánybíróság nem egyedi jogvitában, hanem a normakontroll hatáskörét gyakorolva járt el.

A kifejtettekre tekintettel a felek jogviszonyában a támogatások közpénz jellegéből és az alperes jogállásából fakadóan a közigazgatási, közhatalmi jelleg dominált. A felek között a támogatói okirat megkötésére, így polgári-kötelmi jogviszony létesítésére nem került sor, így a felek között a jogviszony közjogi jellege kizárólagos volt. Ebből következően az alperesi döntés a Kp. 4. § közigazgatási cselekmény fogalmának megfelelt, ezért azzal szemben közigazgatási jogvitának vont helye.

Kfv.II.37.673/2020/6.

Amennyiben az étrend-kiegészítőre vonatkozó tájékoztatás tartalma a termékre vonatkozó tulajdonságok, illetőleg az összetételre vonatkozó jelölés vonatkozásában az Európai Unió élelmiszerekre, illetőleg étrend-kiegészítőkre vonatkozóan kiadott rendeleteiben meghatározott feltételeknek nem felel meg, a jogsértés megállapítására és bírság kiszabására jogszerűen kerül sor.

A felperes által előterjesztett keresettel összefüggésben az elsőfokú bíróságnak a perbeli terméket érintően a honlapon megjelent tájékoztatást érintő – alperes által megállapított – jogsértések jogszerűségéről kellett állást foglalni.

A felperes a felülvizsgálati kérelmében az egészségre vonatkozó állítások, illetőleg a betegség kezelésére, gyógyítására vonatkozó tulajdonságok megjelenítésével összefüggésben alapvetően arra hivatkozott, hogy ezeket nem a terméknek, hanem a termékben megtalálható gombafajokban lévő hatóanyagoknak tulajdonította, azaz a tájékoztatás nem a termékre, hanem a benne lévő gombák hatásaira utalt.

Az 1924/2006/EK rendelet értelmében egészségre vonatkozó állítás az élelmiszerekkel kapcsolatos tájékoztatásban nem szerepelhet, kivéve, ha az engedélyezett állítások 432/2012/EU rendelet szerinti jegyzékében megtalálható, illetőleg annak az EFSA általi vizsgálata folyamatban van. A 1169/2011/EU rendelet (a továbbiakban: jelölési rendelet) 7. cikk (3)-(4) bekezdésének értelmében tilos az arra vonatkozó tájékoztatás is, miszerint az adott élelmiszer az emberi betegségek megelőzésére, kezelésére vagy gyógyítására vonatkozó tulajdonsággal rendelkezik, mellyel azonos előírást tartalmaz az 37/2004. (IV. 26.) ESzCsM rendeletben (a továbbiakban: ESzCsM rendelet) 6. § (2) bekezdése is. Az 1924/2006/EK rendelet 3. cikk e) pontja azt is tiltja, hogy a tápanyag összetételére és az egészségre vonatkozó állítások alkalmazása során utalást tartalmazzon a testi funkciók olyan változására, amely a fogyasztóban félelmet kelthet, illetőleg a 12. cikk alapján olyan egészségre vonatkozó állítás sem engedhető meg, amely azt sugallja, hogy az élelmiszer fogyasztásának mellőzése negatív hatással lehet az egészségre.

A felperes honlapján a perbeli terméket érintő leírás az egészségre, illetőleg a termék gyógyító hatására vonatkozó tájékoztatást tartalmazott. A tájékoztatás képi, grafikus ábrázolása, a képaláírás és a szöveges tájékoztatás az átlagos fogyasztó számára egyértelműen azt az üzenetet közvetítette, hogy a kép mellékletét képező egészségre vonatkozó állítások az adott termékre és nem a termékben lévő valamely összetevőre (gomba), illetőleg annak hatására utalnak. A honlapon található megjelenítés egyetlen részéből sem volt olyan következtetés levonható, hogy az egészségre vonatkozó állítás, gyógyító hatás kizárólag a gombákban lévő hatóanyagra vonatkozik. Ezzel a felperes megsértette a határozatban felsorolt jogszabályi rendelkezéseket.

A felperes felülvizsgálati kérelmében vitatta az élelmiszer összetételére vonatkozó tájékoztatás hiányosságait a termékek összetétele, mértéke tekintetében. Arra hivatkozott, hogy a termék összetételeként kizárólag azon tápanyagok paramétereit kell feltüntetnie, amelyek ténylegesen megtalálhatók a termékben, ezért a jelölési rendelet 9. cikk (1) bekezdésében, 14. cikk (1) bekezdésében, valamint 18. cikk (1) bekezdésében foglalt követelményeknek eleget tett. Ezt támasztja alá az is, hogy tájékoztatásában a Kormányhivatal vizsgálati jegyzőkönyvében használt jelöléseket alkalmazta. A vitatott glicerinmennyiség feltüntetésével összefüggésben azt hangsúlyozta, hogy a jelölésen nem az egyik gombában, hanem az egész termékben lévő glicerin került feltüntetésre, amely egyébként technológiai segédanyag, a hatóanyag homogenizálását biztosítja.

Az elsőfokú bíróság és az alperes helytállóan mutatott rá arra – figyelemmel az 1333/2008/EK rendelet 3. cikk (2) bekezdés b) pont iii) pontjára –, hogy a glicerin nem tekinthető technológiai segédanyagnak, mivel mindkét frakcionálási eljárás végén kinyert gombapép glicerinrel kerül hígításra, és az így kapott homogenizált eleggyel nyeri el a termék végleges formáját, az a gomba kicsapódását akadályozza meg. A Kúria álláspontja szerint ezért a glicerin olyan konkrét funkcióval rendelkezik a termék előállításánál, amely éppen a termék összetevőiként megjelölt két gombában lévő hatóanyag homogenizálását biztosítja, ezért annak a végtermékben lévő megjelenése elkerülhetetlen. Mindebből következően a glicerin, mint termék összetevő esetén annak mennyiségi feltüntetése mindkét felhasznált gombafajtánál elengedhetetlen volt. A felperes a felülvizsgálati kérelmében e körben alaptalanul hivatkozott arra is,

hogy a termékre vonatkozó tájékoztatásnál a glicerín mindkét gomba alapanyagra egyaránt vonatkozott, ugyanis az a tájékoztatás megjelenítéséből, annak írásbeli szövegéből nem következik.

Az elsőfokú bíróság helytállóan állapította meg, hogy a vizsgálati jegyzőkönyvbe foglalt jelölés alkalmazása automatikusan nem jelenti azt, hogy a honlapon megjelent tájékoztatás és termékösszetétel szerinti jelölés az élelmiszerjogi előírásoknak megfelel, ugyanis a rendeletben meghatározott termékjelölés alkalmazása kötelező, függetlenül attól, hogy a jegyzőkönyv milyen jelölést alkalmazott. A termékre vonatkozó tájékoztatás során a termékek valamennyi összetevőjét a jelölési rendeletben foglaltaknak megfelelően mennyiségi csökkenő sorrendben és a valós mennyiségben kell az alkotórészek között feltüntetni, melynek a termék-tájékoztató teljes körűen nem felelt meg. Hiszen épp a felperes tette vitássá, hogy a glicerint miként és milyen mennyiségben kell feltüntetni.

A felperes a felülvizsgálati kérelmében alaptalanul hivatkozott arra, hogy a termék nem minősül új élelmiszernek, mivel a micélium a gombák (*Grifola frondosa*, *Agaricus blazei*) feldolgozásakor nem kerültek felhasználásra. A felperes a felülvizsgálati kérelmében maga sem vitatta, hogy a perbeli termék esetén a gombatestet micéliumon termesztik és nem spórából, és ahogy a gomba learatásra kerül, a micélium belekerülhet. A felperes nyilatkozatán kívül a rendelkezésre álló számlák alapján is az állapítható meg, hogy a felperes a termék alapanyagaként a teljes gombát, nemcsak a gombatestet vásárolta meg. Mindebből következően a felperest terhelte volna annak kétség kívüli bizonyítása, hogy a micélium, mint hatóanyag dehidratált, porított formában sem jelenik meg a termékben, ezért azt mint összetevőt, nem lehet figyelembe venni. A perbeli termék vonatkozásában a gombák dehidratált porított micéliumai új élelmiszernek minősülnek, amelyre vonatkozó európai uniós engedélyezési eljárást a termékkel kapcsolatos tájékoztatás megjelenését és a termék forgalmazását megelőzően le kellett volna folytatni. Az elsőfokú bíróság helyesen utalt arra is, hogy a felperesnek e körben ahhoz, hogy az összetevő ne minősüljön új terméknek, azt kellett volna igazolnia, hogy a micélium fogyasztása 1997. május 15-ét megelőzően is számottevő volt, amelyet azonban a felperes szintén nem bizonyított.

A felperes a felülvizsgálati kérelmében a poliszacharid tartalommal összefüggésben azt hangsúlyozta, hogy annak 65% mértékű feltüntetése az egész termékre vonatkozott és az a jelölési rendeletben foglaltaknak megfelel, mivel a két gombaösszetevő felhasználásával készített folyékony kivonatban egyben található meg. Miután azonban a poliszacharid tartalom a gombák hatóanyagát és ezáltal a hatásfokuk mértékét jelzi, az elsőfokú bíróság és az alperes egyaránt helytállóan hivatkozott arra, hogy azok mennyiségét a termékjelölésen számszerűen kellett volna feltüntetni, megjelölve az egyes gombák esetén a konkrét poliszacharid tartalom mennyiségét is.

Kfv.IV.37.700/2020/5.

A környezeti ügyekben való részvétel joga, és ezzel összefüggésben az igazságszolgáltatáshoz való jog nem feltétel nélküli és nem korlátlan, az nem függetleníthető az alkalmazandó jogszabályoktól, így attól, hogy a jogalkotó a környezetvédelmi érdekek képviseletére létrehozott egyesületeket és társadalmi szervezeteket milyen keretek között, milyen jogosítványokkal ruházta fel.

A felperes által is citált uniós jog, és az annak nyomán alakított hazai és közösségi bírósági gyakorlat szerint, a környezeti ügyekben az igazságszolgáltatáshoz való jog alapvetően két célt szolgáló támogató jogot jelent. Egyrészt lehetővé teszi az érintettek számára az uniós jog értelmében rájuk ruházott jogok gyakorlását, másrészt elősegíti a környezetvédelmi jogszabályokban foglalt jogok és kötelezettségek teljesítését.

A környezeti ügyekben való részvétel joga, és ezzel összefüggésben az igazságszolgáltatáshoz való jog azonban nem feltétel nélküli és nem korlátlan, az nem függetleníthető az alkalmazandó jogszabályoktól, így attól, hogy a jogalkotó a környezetvédelmi érdekek képviseletére létrehozott egyesületeket és társadalmi szervezeteket milyen keretek között (hatósági, igazgatási stb.), milyen jogosítványokkal (pl. részvételi, kezdeményezési, véleményezési) ruházta fel.

A felperes keresete kettős igényt fogalmazott meg. Egyrészt támadta az I. rendű alperes végzését (aktus-felülvizsgálat), másrészt arra hivatkozott, hogy az 1995. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Kvt.) perindítási jogot biztosít számára a nyilvánosság részvételét igénylő konkrét tevékenységekkel és a

környezeti károkkal kapcsolatban. A felperes a per során kifejezett nyilatkozatot tett arról, hogy nem mulasztási pert indított.

Az aktus-felülvizsgálatra vonatkozó kereseti kérelem tekintetében a felperes azon hivatkozása, mely szerint a 2008/50/EK irányelvnek való megfelelést szolgáló 306/2010. (XII. 23.) Kormányrendelet (a továbbiakban: Kormányrendelet) szabályozott levegőminőségi terv elkészítéséhez kötelezően előírt, a nyilvánossággal történt egyeztetést és a terv elfogadását követően (avagy a következő felülvizsgálatot megelőzően) bármikor kezdeményezheti annak felülvizsgálatát, és erről a környezetvédelmi hatóságnak döntést kell hoznia, alapjaiban téves. A Kormányrendelet a szóban forgó terv esetében a nyilvánosság részvételét a véleményezési jog útján biztosítja, nem közigazgatási hatósági eljárás, hanem igazgatási feladatkör keretében (71/2015. Korm. rendelet 23. §; Kvt. 98. § (2) bekezdés d) pont). Egyrészt a véleményezési jog, és az így a nyilvánosság bevonásával megalkotott, hosszabb távra szóló tervezés kiüresítését jelentené az, ha a saját döntése nyomán e jogkörével nem élő felperes bármikor hatósági döntést igénylő felülvizsgálatot kezdeményezhetne, másrészt a konkrét terv kapcsán biztosított jogosultság (véleményezés) kereteit úgy terelné hatósági eljárás keretei közé, hogy annak jogszabályi alapja nem áll fenn. A 2016. évi CL. törvény (a továbbiakban: Ákr.) egyoldalúan a hatóság hatósági jogkörének tartalmát határozza meg a jogviszony másik alanyával, az ügyféllel szemben, mindezt pedig nem a hatósági jogviszony másik alanyának, az ügyfélnek a véleményezési jogával, egy közösen kialakított alku, tárgyalás eredményeként gyakorolja, mint ahogyan az egy hatósági eljáráson kívüli, az érintett nyilvánosság véleményét is integráló tervezési folyamatban történik.

Helytállóan állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a közigazgatási szerv nem minden jogot vagy köteletséget megállapító eljárása, aktusa keletkeztet az Ákr. hatálya alá tartozó közigazgatási ügyet, hanem csak a hatósági ügyben való eljárása és döntése. Alaptalanul érvelt a felperes a felülvizsgálati kérelmében azzal, hogy a levegőminőségi terv végrehajtására vonatkozó hatósági ellenőrzési kötelezettség okán lenne a perbeli eljárás hatósági ügy. Az Ákr. 7. § (1) bekezdéséből következően ugyanis a hatósági ellenőrzés nem hatósági ügy. A Kvt. 98. § (1) bekezdése ügyféli jogállást a környezetvédelmi közigazgatási hatósági eljárásokban biztosít a hatásterületen működő egyesületek számára, mely jogállás hatósági eljárás nélkül nem értelmezhető. Megjegyzi a Kúria, hogy az elsőfokú bíróság kizárólag a közigazgatási végzés felülvizsgálatával összefüggésben állapította meg, hogy a felperes e döntés és így az azzal kapcsolatos bírósági jogorvoslat tekintetében ügyfélnek minősült. A levegőminőségi tervezés tekintetében ugyanakkor e minőségét – hatósági eljárás hiányában – nem ismerte el, így a felperes által hivatkozott ellentmondás nem áll fenn, e megállapítások ugyanis élesen elválnak egymástól.

Az ex lege perindítási jog a környezetvédelmi társadalmi szervezetek számára olyan jogi lehetőséget biztosít, amellyel az általuk önként vállalt feladat, a környezet védelme érdekében léphetnek fel, még hozzá úgy, hogy e fellépést hatósági eljárásnak nem kell megelőznie. Így a Kvt. 99. § (1) bekezdés b) pontja alapján, környezetveszélyeztetés, környezetszennyezés vagy környezetkárosítás esetén a szervezet a környezet védelme érdekében jogosult fellépni és a környezethasználó ellen pert indítani. Megalapozottan érvelt azzal e körben az elsőfokú bíróság, hogy a környezetvédelmi hatóságok e minőségükben nem környezethasználók. A környezethasználat a környezetnek vagy valamely elemének igénybevételével, illetőleg terhelésével járó tevékenység. A hatóság közhatalmat gyakorol, e jogkörben pedig éppen a környezethasználók tekintetében állapít meg jogokat és kötelezettségeket, dönt el jogvitát, igazol, nyilvántartást vezet, és az ezeket érintő döntéseit érvényesíti.

A fentiekkel összefüggésben a felperes megalapozatlanul hivatkozott a – kereset benyújtásakor hatályos – Kp. 4. § (3) bekezdés c) pontjára, és arra, hogy álláspontja szerint a levegőminőségi terv egyedi ügyben alkalmazandó általános hatályú rendelkezésnek, és mint ilyen, közigazgatási cselekménynek minősül. Így, mint akinek a közigazgatási tevékenység a nyilvántartásba vett tevékenységét érinti, a per megindítására volt jogosult a Kp. 17. § d) pontja alapján.

A Kúria rögzíti, hogy a levegőminőségi tervek a határértéket meghaladó légszennyezettség helyét, a szennyezettség jellemzőit, okait, a levegőminőség javítására irányuló már megtett és lehetséges intézkedések bemutatását, azok költségeit, a hosszú távon tervezett programokat határozzák meg, így nem minősülnek normatív aktusnak. Az egyedi ügyben alkalmazandó – a jogalkotásról szóló törvény hatálya alá nem tartozó – általános hatályú rendelkezés kategóriájába tartoznak pl. a belső szabályzatok,

avagy a közigazgatási szervek olyan ajánlásai, közleményei, módszertani útmutatói stb., melyeket a saját jogszabály-értelmezésük, jövőbeni jogalkalmazásuk, így pl. a mérlegelési jogkörre vonatkozó gyakorlatuk jogszabályok keretei közötti további részletes normatív szabályozását jelentik.

A felperes állításával ellentétben az elsőfokú bíróság jogértelmezése nem ellentétes azzal az Aarhusi Egyezmény 9. cikke (3) bekezdésében meghatározott, illetve az uniós jog által biztosított jogok hatékony bírói védelmére vonatkozó céllal, hogy a környezetvédelmi szervezetek bíróság előtt vitathassák az uniós környezetvédelmi joggal esetlegesen ellentétes közigazgatási eljárás során hozott határozatokat (l. pl. C-240/09. sz. Lesoochranárske zoskupenie VLK kontra Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky ügy). Nem vitatott továbbá, hogy a közigazgatási szervek részvételi jogokat sértő döntései, intézkedései vagy mulasztásai is megteremtik a bírósági felülvizsgálatra való jogosultságot (l. pl. a C-72/95. sz. Kraaijeveld és társai ügy). A felperes által kiemelten hivatkozott C-237/07. sz. Janecek ügy rövid távú cselekvési terv kidolgozására és végrehajtására, ezzel kapcsolatos intézkedések elrendelésének elmulasztására vonatkozik.

A felperes keresete a fenti, közigazgatási per keretei közé tartozó esetkörön túlmutat. A hatékony jogvédelem az anyagi és eljárási szabályok értelmezésével kapcsolatban állít kötelezettséget a nemzeti bíróságok elé, ez azonban egyrészt feltételezi a közigazgatási szerv valamely környezeti ügyben hozott döntését (mulasztását), másrészt – a törvényből (Kvt.) fakadó perindítási jog tekintetében – a hatékony jogvédelem nem terjedhet ki arra, hogy a közigazgatási perben érvényesíthető kereseti kérelmet a felperes helyett a bíróság fogalmazza meg.

A felperes „feltételesen” előterjesztett előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésére vonatkozó indítványával kapcsolatban a Kúria rögzítette, hogy sem a Kp., sem a Pp. nem ismeri ezen indítvány feltételhez kötését, továbbá a Kúria a perben eldöntendő kérdések kapcsán hivatalból sem észlelt uniós jog értelmezésére vonatkozó kérdést.

Kfv.II.37.701/2020/5.

Civil személyek nem honvédelmi kötelezettséggel összefüggő egészségügyi ellátásához kapcsolódó Honvéd Kórház által végzett adatkezelés nem minősül honvédelmi célú adatkezelésnek. A GDPR 9. cikk szerinti egészségügyi adatokat fő tevékenysége keretén belül kezelő egészségügyi intézménynek rendelkeznie kell olyan belső adatkezelési szabályzattal, amely az adatvédelmi incidens bekövetkezése esetén követendő eljárásrendet szabályozza.

A felperes felülvizsgálati kérelme megalapozatlanul hivatkozott a 2016/679/EU rendelet (a továbbiakban: GDPR) alkalmazhatóságának hiányára. Civil személyek egészségügyi ellátásához kapcsolódó adatkezelés, amely nem honvédelmi kötelezettséggel függ össze, nem tekinthető a 2013. évi XCVII. törvény (a továbbiakban: Haktv.) hatálya alá tartozónak. A GDPR 23. cikk (1) bekezdés b) pontja „honvédelem” tárgyában teszi lehetővé a GDPR szabálya alóli kivételek alkalmazását. A 2011. évi CXII. törvény (a továbbiakban: Info tv.) 2. § (3) bekezdése a honvédelmi célú adatkezelésre rendeli alkalmazni az Info tv-t. A közigazgatási jogvitában értékelt, a panaszos részéről egy kórház járóbeteg ellátásának igénybevételére vonatkozó kérelem benyújtása sem a kérelmet benyújtó személye okán, sem a kérelem tartalma miatt nem tartozik a honvédelmi célú adatkezelések körébe.

Az adatvédelmi hatósági eljárás tárgya az adatvédelmi incidens felperes általi kezelése, annak jogszabályoknak megfelelő kezelése, ellenőrzése volt. Az érintett személy igénylőlapjának kikerülése önmagában megvalósítja az adatvédelmi incidenst. Azonban a felperes bírságolására nem az adatvédelmi incidens bekövetkezése miatt került sor, hanem az adatvédelmi incidens bekövetkezéséhez kapcsolódóan egyrészt bejelentési kötelezettsége GDPR 33. cikk (1) bekezdésében foglalt kötelezettség megsértése, és annak nyilvántartásba vétele elmaradása miatt, mely utóbbi a GDPR 33. cikk (5) bekezdése sérelmét jelenti. Ezt a két jogsértést, azaz a bejelentési kötelezettség megsértését, és a nyilvántartásba vételi kötelezettség megsértését a felülvizsgálati kérelemben a felperes nem is vitatta.

A bírság kiszabását megalapozó másik körülmény, az adatvédelmi incidens bekövetkezése esetén követendő eljárási rend szabályozásának hiánya pedig ténykérdés, a felperes az eljárás folyamán nem vitatta azt, hogy ilyen szabályzattal nem rendelkezett, hiszen a megelőző eljárásban az alperes által

feltett kérdésekre maga adta azt a választ, hogy az incidenskezelési szabályzat kidolgozása 2019. márciusban vette kezdetét, és a részletes szabályok bár 2019. júniusban már elkészültek, de az még nem került vezetői szinten jóváhagyásra.

A felülvizsgálati kérelem alaptalanul hivatkozott arra, hogy jogsértő módon kérte az adatvédelmi hatóság számon tölte az incidenskezelési szabályzat hiányát, és alaptalanul állította, hogy az az Info tv. 25/A. §-a és a GDPR 33-34. §-ából nem következik. A Kúria szerint a határozat indokolásából megállapítható, hogy az alperes nem konkrétan egy incidenskezelési szabályzat elnevezésű dokumentum hiányát állította jogsértésként, hanem annak hiányát állapította meg, hogy a felperes az incidensről való tudomásszerzés időpontjában még nem rendelkezett az adatvédelmi incidensek kezelésére vonatkozó belső eljárási renddel, amely csak utólag került kialakításra.

Mind az alperes határozata, mind az ítélet, és az alperesi felülvizsgálati ellenkérelem helyesen hivatkozott arra, hogy a felperes egészségügyi intézményként nagy számban kezel a GDPR 9. cikk szerinti különleges adatokat, az ország egyik legnagyobb egészségügyi intézménye, és az egészségügyi adatokat főtevékenysége keretén belül kezeli, a GDPR 24. cikk (1) és (2) bekezdése és az Info tv. 25/A. § (1) és (2) bekezdései figyelembevételével szabályoznia kellett volna a belső incidenskezelési folyamatokat, mely szabályozással – a felperes által sem vitatottan – az adatvédelmi incidens bekövetkeztekor a felperes nem rendelkezett.

A Kúria a felülvizsgálati kérelemnek az adatvédelmi bírság összegével kapcsolatos érvelését is alaptalannak találta. A felülvizsgálati kérelem a bírsággal összefüggésben nem tartalmaz olyan indokolást, amely az elsőfokú ítéletben értékelt mérlegelés kirívó okszerűtlenségét támasztaná alá. A közigazgatási bíróság a Kp. 85. § (5) bekezdése szerint értékelt a jogvita tárgyát képező határozatban szereplő bírság összegének meghatározását, melynek során figyelemmel volt a GDPR 83. § (2) bekezdése és a GDPR (148.) és (150.) preambulum bekezdésére is.

Kf.VII.39.750/2020/7.

2015. szeptemberében a migrációs válsághelyzethez kapcsolódóan határ menti feladatellátásban részt vevő felperes k.-i laktanyában töltött pihenő idejének díjazására túlszolgálat címén jogosult.

A perben érdemben a jogvita elbírálása során az elsőfokú bíróságnak abban a kérdésben kellett állást foglalni, hogy a 2015. szeptember 13. napjától 2015. szeptember 23. napjáig terjedő időszakban a felperesi szolgálatteljesítések között a k.-i laktanyában töltött 102 óra készenlétnek minősített és az alperes által ennek megfelelően díjazott idő helyesen került-e elszámolásra vagy az túlszolgálatnak minősül és ezért a túlszolgálat szabályai szerint illeti meg a felperest a díjazás.

A perbeli esetben az Európai Unió Bírósága C-211/19. számú ügyben hozott ítélete szerint a 2003/88/EK Irányelv hatálya főszabály szerint valamennyi köz- és magántevékenységi ágazatra kiterjed. Ugyanakkor a 2003/88/EK Irányelv nem alkalmazható, amennyiben az egyes különleges közszolgálati tevékenységekre – mint a fegyveres erők, a rendőrség vagy a polgári védelmi szolgálatok – egyes különleges tevékenységeire jellemző sajátosságok, szükségszerűen ellentétben állnak vele, azzal, hogy ebben az esetben a munkavállalók biztonságát és egészségvédelmét a lehető legmesszebbmenőkig biztosítani kell [2003/88/EK Irányelv 1. cikk (3) bekezdése alapján alkalmazandó 89/391/EGK irányelv 2. cikk (2) bekezdés]. A különleges közszolgálati tevékenységekre vonatkozó kivételt megszorítóan kell értelmezni (32. pont). Az ítélezési gyakorlat szerint a 2003/88/EK Irányelvet akkor is alkalmazni kell az egészségügy, a közbiztonság és a közrend területén szokásos körülmények között folytatott tevékenységekre, ha azok természetüknél fogva előre nem láthatóak és a beavatkozást végző munkavállalók ennek során biztonságuk vagy egészségük tekintetében bizonyos veszélyeknek lehetnek kitéve (41. pont). Ehhez képest a kivétel alkalmazását csak olyan rendkívüli események indokolják, mint a természeti vagy technológiai katasztrófák, a merényletek vagy a súlyos balesetek, amelyek súlyossága és mértéke az élet, az egészség, valamint a közösség biztonságának védelméhez nélkülözhetetlen intézkedések meghozatalát teszik szükségessé és amelyek megfelelő teljesítését veszélyeztetné az, ha a 2003/88/EK Irányelv által előírt összes szabályt be kellene tartani. A különleges jellemzőkkel rendelkező, rendes körülmények között végzett egyes sajátos közszolgálati tevékenységek önmagukban nem állnak szükségszerűen ellentétben a munkaidőnek a 2003/88 EK Irányelvben előírtak szerinti

tervezésével. (43. pont). A fentiek alapján az Európai Unió Bírósága kétségét fejezte ki, hogy a külső határoknak az alperes általi őrzésével kapcsolatos feladatai olyan sajátos jellemzőkkel rendelkeznek, amelynek okán a kivétel alkalmazására lehetőség lenne. Az Európai Unió Bírósága szerint nem került bizonyításra, hogy az alperes tagjainak bizonyos munkaórák vagy munkanapok teljesítését követően rendszeres időközönként bizonyos óraszámú pihenőidőhöz vagy pihenőnapokhoz való jogosultság biztosítása sértené a hivatásos állomány tagja által rendszeresen ellátandó feladatok valamely alapvető szempontját arra tekintettel, hogy a feladatok – az azokra jellemző sajátosságok miatt – csak folyamatosan láthatóak el és kizárólag az adott hivatásos állományú tagok teljesíthetik azokat. Mindazonáltal a nemzeti bíróságra bízta a kérdés eldöntését, amelyhez számos szempontot határozott meg (44–45.pont). Előírta annak vizsgálatát, hogy az alperes állományában dolgozók a vitatott időszakban végzett feladatokat olyan kivételes súlyú és mértékű körülmények között látták-e el, amelyek indokolják a 89/391/EGK Irányelv 2. cikk (2) bekezdésének 1. albekezdésében előírt kivétel alkalmazását. E tekintetben a nemzeti bíróságnak figyelembe kell vennie az összes releváns körülményt. Meg kell határozni, hogy a harmadik országok állampolgárainak Magyarország külső határain való beáramlása megakadályozta-e, hogy az említett határok őrizetét a vitatott időszak alatt az alperesre ruházott feladatnak megfelelően a szokásos körülmények között lássák el. Meg kell győződnie arról, hogy a körülmények súlyosságára és mértékére tekintettel nem volt lehetséges a szolgálatot oly módon megszervezni, hogy az alperes valamennyi hivatásos állományú szolgálatot teljesítő tagja a 2003/88/EK Irányelvben meghatározott követelményeknek megfelelő pihenőidőben részesüljön. Végül, tekintettel kell lenni arra, hogy a kivétel alkalmazása esetén is az illetékes hatóságoknak a lehető legmesszebbmenőkig biztosítaniuk kell a munkavállalók biztonságát és egészségük védelmét (46–52.pont).

A fentiekre tekintettel az elsőfokú bíróság a kivétel alkalmazhatóságát jogszerűen vizsgálta. Az alperes által nyújtott adatszolgáltatást figyelembe véve a vizsgálat elvégzése körében elsősorban annak tulajdonított jelentőséget, hogy a Kormány 2015. szeptember 15. napjától tömeges bevándorlás okozta válsághelyzetet rendelt el, amely az ítélet meghozatalakor is fennállt. Emellett értékelte a tömeges illegális bevándorlás visszaszorítása érdekében tett technikai intézkedéseket (határzár kiépítése) és a feladat ellátásához szükséges rendőri állomány biztosítására tett „soha nem látott erő- és eszközátcsoportosítást” az alperesen belül.

Az elvégzett vizsgálat alapján az elsőfokú bíróság tévedett azonban, amikor arra következtetett, hogy a 2003/88/EK Irányelv rendelkezései nem alkalmazhatóak. A perbeli időszakban nem született olyan jogszabály, amely az alperes állománya részére a munkaidő-szervezésére vonatkozó eltérő szabályokat tartalmazott volna. A tömeges bevándorlás okozta válsághelyzet kihirdetéséről rendelkező [269/2015. (IX.15.) Kormányrendelet (a továbbiakban: R.1.); 270/2015. (IX.18.) Kormányrendelet (a továbbiakban: R.2.); 41/2016. (III.9.) Kormányrendelet (a továbbiakban: R.3.)]. és egyéb jogszabály sem tartalmazott az általános szabályoktól eltérő előírást, ezért a felperes munkaidejének megszervezésére olyan szabályok alapján került sor, amelyek a sajátos közszolgálati tevékenység általában, rendes körülmények közötti ellátására vonatkoztak. A mentesülés körében az elsőfokú bíróság sem jelölt meg olyan jogszabályt, amely a kihirdetett válsághelyzetre tekintettel a perbeli időszakra az általánostól eltérő, rendkívüli helyzetre vonatkozó szabályozásról rendelkezett volna. A készenlét szabályait rögzítő Hszt. 141. §-a sem tartalmaz olyan rendelkezést, amely szerint a jogintézmény alkalmazására csak rendkívüli események idején lenne lehetőség, amikor a közösség biztonsága nem biztosítható a 2003/88/EK Irányelv egyes szabályainak alkalmazása nélkül. Ebből következően a felperesi készenlét elrendelésére alkalmazott szabályokat a tömeges bevándorlás okozta körülmények nem érintették.

Az elsőfokú bíróság által alapul vett tömeges bevándorlás okozta válsághelyzet 2015. szeptember 15. napjától áll fenn, amely arra utal, hogy a perbeli időszakban nem volt olyan rendkívüli helyzet, amelynek okán a munkaidő tervezésére nem volt lehetőség. Az Európai Unió Bírósága ítélezési gyakorlatából kitűnően egy sajátos közszolgálati tevékenység általában, rendes körülmények történő ellátása nem vonható ki a 2003/88/EK Irányelv hatálya alól (Európai Unió Bírósága C-211/19. 43.pont).

Alappal mutatott rá a felperes a fellebbezésében, hogy 2015. szeptemberi hónapra a felperest érintően szolgálattervezet készült, amely a pihenőnapok beosztását is tartalmazta (2015. szeptember 6., 11., 24., 26. napja vonatkozásában), bár nincs arra adat, hogy ezeken a napokon eltérő munkateher érintette volna

az alperest, mint a készenléttel érintett napokon. Összességében az elsőfokú bíróság által lefolytatott vizsgálat során nem került bizonyításra, hogy a pihenőidő megfelelő biztosítása sértette volna a felperes által folyamatosan ellátandó feladatokat, és emellett veszélybe került volna a lakosság védelme. Ennek alátámasztására a munkaidő szervezést nem érintő, több évig fennálló tömeges bevándorlás okozta válsághelyzet elrendelése önmagában nem alkalmas, ezért a perbeli esetben a 2003/88/EK Irányelv rendelkezéseit alkalmazni kell.

A 2003/88/EK Irányelv Meghatározások című 2. cikkének 1. pontja szerint munkaidő: az az időtartam, amely alatt a munkavállaló dolgozik, a munkáltató rendelkezésére áll, és tevékenységét vagy feladatát végzi a nemzeti jogszabályoknak és/vagy gyakorlatnak megfelelően; a 2. pontja szerint pihenőidő: az az időtartam, amely nem minősül munkaidőnek.

Az Európai Unió Bírósága több döntésében értelmezte a 2003/88/EK Irányelv készenléttel érintett munkaidő fogalmát (C-303/98. számú Simap, C-151/02. számú Jaeger, C-397/01-C-403/01. számú Pfeiffer, C-518/15. számú Matzak-ügyek). A 2000. október 3. napján kelt C-303/98. számú Simap ügyben hozott határozatában rögzítette, hogy a munkaidő és a pihenőidő egymást kizáró kategóriák, azaz a munkavállaló aktív munkaviszonyban töltött ideje egymást kizáróan vagy munkaidő, vagy pihenőidő, (47. pont), továbbá, hogy a munkahelyen való tartózkodás és rendelkezésre állás a feladat teljesítését jelenti abban az esetben is, ha a tényleges munkavégzés a körülményektől függ, következésképp e tevékenységre munkaidőben, esetleg rendkívüli munkaidőben (azaz túlórában) kerül sor (48. pont). A 2003. szeptember 9. napján kelt C-151/02. számú Jaeger-ügyben kimondta, hogy az Irányelv alapvető fogalmait, a munkaidőre és a pihenőidőre vonatkozó meghatározásokat nem lehet tagállamonként különböző módon és sajátosan értelmezni, mert ezek közösségi jogi fogalmak, amelyeket objektív jellemzők alapján kell meghatározni a 2003/88/EK Irányelv rendszerének és céljának figyelembevételével, amely minimális előírások bevezetésével a munkavállalók élet- és munkakörülményeinek javítására irányul (58. pont), valamint, hogy a munkahelyen töltött ügyeleti időt teljes egészében munkaidőnek minősül, függetlenül attól a körülménytől, hogy az ügyelet folyamán a munkavállaló nem végez folyamatosan tevékenységet (75. pont), mert a munkavállaló köteles fizikailag jelen lenni a munkáltató által meghatározott helyen, ott rendelkezésre állni úgy, hogy szükség esetén azonnal képes legyen a megfelelő szolgáltatások nyújtására. A 2004. október 5. napján kihirdetett C-397/01-C-403/01. számú egyesített Pfeiffer ügyben hozott döntésében kimondta, hogy a munkavállalónak a munkaadó által meghatározott helyen való tényleges jelenlétével teljesített készenléti ügyelet ténylegesen munkaidőnek számít, függetlenül attól a körülménytől, hogy a készenlét ideje alatt az érintett munkavállaló szakmai tevékenységet ténylegesen nem végez (71. pont). A 2018. február 21. napján kelt C-518/15. számú Matzak-ügyben pedig arról döntött az Európai Unió Bírósága, hogy a munkavállaló által a munkáltatója számára végzett tevékenységek keretében töltött készenléti időt vagy „munkaidőnek” vagy „pihenőidőnek” kell tekinteni (55.pont), valamint, hogy a munkavállaló a készenléti idő folyamán, szakmai tevékenységének nyújtása céljából a munkahelyen való fizikai jelenlétet és rendelkezésre állást úgy kell tekinteni, hogy az a feladatai gyakorlásához tartozik, még akkor is, ha a ténylegesen végzett tevékenysége a körülmények függvényében változik (57. pont), ugyanis a készenléti időnek a „munkaidő” fogalma alól a munkahelyen való fizikai jelenlét függvényében történő kizárása veszélyeztetné s a 2003/88/EK Irányelvnek a munkavállalók biztonságának és egészségének minimális pihenőidő és megfelelő szünetek nyújtása révén való biztosításra irányuló célját (58. pont).

A 2003/88/EK. Irányelv 2. cikk 1. pontja és 2. pontja rendelkezéseinek összevetéséből, valamint az Európai Unió Bírósága ítéleteiből következően egy adott időtartam munkaidőnek vagy pihenőidőnek minősíthető. Munkaidő nemcsak a tényleges munkavégzés, hanem a munkáltató vagy a munkaviszonyra vonatkozó szabály által ilyen jogi természetűnek minősített időtartam, amikor a munkavállaló nem rendelkezik szabadon a munkaidejével, nem tanúsíthat tetszőleges magatartást. A pihenőidő az az időtartam, amikor a munkavállaló maga határozza meg a tartózkodási helyét, illetve szolgálati helyen kívüli helyen tartózkodhat.

A 2015. évi XLII. törvény (a továbbiakban: Hszt.) perbeli időszakban hatályos, készenlétre vonatkozó szabályozása szerint a szolgálati előjáró a hivatásos állomány tagját kötelezheti arra, hogy a szolgálatteljesítési időn kívül szolgálati érdekből szolgálat képes állapotban elérhető – szolgálati helyen kívüli – helyen tartózkodjon, ahonnan szolgálati feladatra bármikor igénybe vehető legyen [Hszt. 141.

§ (1) bekezdés]. Ennek megfelelően a hivatásos szolgálati viszonyban a készenlét megállapításának együttes feltételeit a szolgálati érdekre tekintettel indokolt elrendelése, az adott időszak szolgálati időn kívüli időtartama, a hivatásos állomány tagjának szolgálatra képes állapotának megőrzése, valamint a hivatásos állomány tagjának elérhető, szolgálati helyen kívüli helyen való tartózkodása képezik.

A perbeli esetben a felek között nem volt vitatott, hogy az adott időszakban a készenlét elrendelésére szolgálati érdekből került sor, az érintett időszak időtartama a szolgálati időn kívül esett, a felperes szolgálatra képes állapotát megőrizte. A készenléttel érintett tartózkodási helyet a jogszabály egyértelműen akként határozza meg, hogy az a szolgálati hellyel nem eshet egybe. A készenlét időtartama alatt tehát a hivatásos állomány tagja dönthet a tartózkodási helyéről, azzal a korlátozással, hogy a tartózkodási helyéről szolgálati feladat ellátására bármikor igénybe vehetőnek kell lennie.

A peres felek a felperesi munkaköri leírásban rögzítettekkel egyezően adták elő, hogy a felperes szolgálati helye a k.-i laktanya volt, ahol a pihenő idejét töltötte. Ebből következően a Hszt. 141. § (1) bekezdésében foglalt, a készenlét elrendelésére vonatkozó konjunktív feltételek nem teljesültek. Az Európai Unió Bírósága fent részletezett döntéseinek tükrében ez az időtartam még akkor sem tekinthető pihenőidőnek, ha a rendelkezésre állás egy részében a hivatásos állomány tagja pihenő idejét töltheti, illetve a rendvédelmi szerv nem követeli meg munkavégzésre irányuló aktív közreműködését, tevékenységét, ezért a perrel érintett időszak munkaidőnek minősül.

A munkaidő díjazására vonatkozóan – Európai Unió szabályozás hiányában – a nemzeti jogszabályok az irányadóak [BH 2006.1442.]. A perbeli esetben a felperes a 2015. szeptember 1. napjától 2015. szeptember 30. napjáig terjedő időszakra vonatkozó szolgálattervezet adatai szerint a készenlétet a heti szolgálatteljesítési időn felül teljesítette. A Hszt. alkalmazásában a szolgálatteljesítési időn túl, valamint a munkaszüneti és pihenőnapon teljesített szolgálat díjazása a túlszolgálat szabályai szerint történik [Hszt. 139. § (1) bekezdés]. Tévedett ezért az elsőfokú bíróság, amikor a túlszolgálat fogalmát a tényleges feladatellátásra szűkítette le. Helyesen hivatkozott a felperes a fellebbezésében arra, hogy a hivatásos állomány tagja a szolgálat ellátásával összefüggésben a Hszt. 102. § (1) bekezdés a) pontjában foglaltaknak megfelelően köteles az előírt helyen és időben, szolgálatképes állapotban megjelenni, ezt az állapotot a szolgálat teljes időtartama alatt fenntartani és feladatát teljesíteni, valamint e célból rendelkezésre állni. A rendelkezésre állási és a feladatelljesítési kötelezettség a hivatásos állomány tagjának alapvető kötelezettsége. Munkaidőnek a fentebb kifejtettek szerint nemcsak a feladatellátás minősül, hanem a hivatásos állomány tagja akkor is szolgálatot teljesít, ha előjárója parancsának teljesítésére rendelkezésre áll.

A perbeli esetben nincs jelentősége annak, hogy a szolgálatteljesítési időn felül teljesített készenlét alapján a felperes ténylegesen is végzett-e munkát, mert a rendelkezésre állással töltött idő is szolgálatnak, – a heti szolgálatteljesítési idő túllépése miatt – túlszolgálatnak minősül, ezért a készenlét teljes idejére a felperesnek a túlszolgálatra előírt díjazás jár.

Kf.VII.40.260/2020/7.

A készenlét ideje alatt a munkáltató rendelkezésre állása, a pihenőidővel való rendelkezés korlátozása miatt a hivatásos állományú javára túlszolgálati díj megállapítására van lehetőség.

Az azonos tárgyban folyamatban volt Kf.VII.39.750/2020. számú ügyben - a jelen perbelivel azonos – alperesi és a felperesi képviselő egyezően adták elő, hogy a 2015. évi XLII. törvény (a továbbiakban: Hszt.) 2. § 28. és 31. pontjai helyes értelmezése szerint a felperes szolgálati helye a k.-i laktanya, szolgálatteljesítés helye az államhatár volt.

A közösségi jog elsőbbsége elve alapján elsődlegesen az 2003/88/EK Irányelv (a továbbiakban: EK irányelv) alkalmazhatóságáról kellett dönten. Főszabály szerint az EK irányelv 2. cikk 1. és 2. pontjai, amelyek a munkaidő és a pihenőidő fogalmát definiálják, az 1. cikk (3) bekezdése és az – ezen bekezdés utaló szabálya folytán alkalmazandó – 89/391/EGK Irányelv (a továbbiakban: EGK irányelv) 2. cikk (2) bekezdése rendelkezéseit a rendőrökre, így a készenléti rendőrség állományába tartozó hivatásos állományú tagjaira is alkalmazni kell. A perbeli esetben azt kell vizsgálni, hogy a Készenléti Rendőrség hivatásos állományú tagja, így a felperes által 2015. szeptemberében a tömeges bevándorlás okozta

válsághelyzetben ellátott határvédelmi tevékenység megalapozza-e az EGK irányelv 2. cikk (2) bekezdése által meghatározott kivétel szabály alkalmazását, azaz olyan rendkívüli helyzetnek tekinthető-e, amely az EK irányelv munkaidő és pihenőidő fogalmait meghatározó 2. cikk 1. és 2. pontjai alkalmazását kizárják. Ezt a kérdést értelmezte az Európai Unió Bírósága a C-211/19. számú ügyben, amikor kimondta, hogy a kivételt megszorítóan kell értelmezni, akkor is alkalmazni kell az EK irányelvet, ha a szokásos körülmények között végzett tevékenységhez kapcsolódó beavatkozások a természetüknél fogva előre nem láthatóak, így a hivatásos állományúak egészsége és biztonsága emiatt veszélynek lehet kitéve. A kivétel csak olyan rendkívüli események miatt alkalmazható, amelyek súlyossága és mértéke az élet, az egészség vagy a közösség biztonságának védelméhez nélkülözhetetlen intézkedéseket tesz szükségessé és amelyek megfelelő teljesítését veszélyeztetné az EK irányelv szabályainak a betartása [Európai Unió Bírósága C-211/19. számú ügy 32., 41., 43. §].

Az Európai Unió Bírósága az ítélete 44., 45. §-ában kétségét fejezte ki a tekintetben, hogy a külső határoknak a Készenléti Rendőrség általi érzésével kapcsolatos feladatok az irányelvben meghatározott sajátos jellemzőkkel rendelkezének és így a kivétel alkalmazására lehetőség lenne. E körben a nemzeti bíróságnak az összes releváns körülményt figyelembe kell vennie, így azt is, hogy a per tárgyává tett időszakban a feladat ellátása több hónapig, évekig tartott, illetve a nemzeti bíróságnak meg kell győződnie arról, hogy a körülmények súlyosságára és mértékére tekintettel nem volt-e lehetséges az érintett szolgálatot oly módon megszervezni, hogy valamennyi tagja az EK irányelvben meghatározott követelményeknek megfelelő pihenőidőben részesülhessen, vagy lehetett volna olyan rotációs mechanizmust előírni, amely lehetővé teszi, hogy minden hivatásos állományú számára biztosítsák az EK irányelvnek megfelelő pihenőidőt. A kivétel alkalmazása esetén is a lehető legmesszebbmenőkig biztosítani kell a hivatásos állományúak biztonságát és egészségvédelmét [C-211/19. számú ügy 46.-52. §].

Az Európai Unió Bírósága ítélete értelmében annak megítélése, hogy rendkívüli helyzet áll vagy állt-e fenn, a tagállami bíróság hatáskörébe tartozik. A rendkívüli körülményeket, amelyek miatt az irányelv kivételszabálya alkalmazható lett volna az alperesnek kellett bizonyítani. Az elsőfokú bíróság a mérlegelési körében eljárva figyelemmel volt arra, hogy a Kormány 2015. szeptember 15. napjától válsághelyzetet hirdetett ki, amely több megyére, több Kormányrendeletben került kihirdetésére, a válsághelyzet tartós fennállására, az illegális migráció mértékének 2015. évi jelentős növekedésére, továbbá arra, hogy az illegális migránsok mozgása a hagyományos eszközökkel nem volt nyomon követhető, az illegális migránsok nem kívántak együttműködni a magyar hatóságokkal, ez utóbbi körben kiemelte a H.-R. közúti határátkelőhelyen 2015. szeptember 16. napján megvalósult erőszakos cselekményeket.

A Kúria az elsőfokú bíróság érvelésével szemben megállapítja, hogy az ítéletben hivatkozott körülményeket rendkívüliként értékelni nem lehet. A válsághelyzet tartós fennállásából éppen az ellenkező következtetést kell levonni, azt, hogy nem állt fenn a perbeli időszakban olyan rendkívüli helyzet, amely mellett a munkaidő tervezésére ne lett volna lehetőség. Az Európai Unió Bírósága C-211/19. számú ügyben hozott ítéletének 43. §-ában kifejtette, hogy egy sajátos közszolgálati tevékenység általában, rendes körülmények között történő ellátása mellett nem vonható ki az irányelv hatálya alól. Az ítéletben közölt adatok az egész 2015. évre vonatkoznak, ezért a perbeli időszakban fennállott körülmények rendkívüliségének igazolására, valamint arra, hogy az ismert migrációs adatok ismeretében a rendőrség tevékenysége ne lett volna tervezhető, a migráció kérdése 2015. év nyarától a hagyományos határrendészeti eszközökkel nem volt megvalósítható csak a munkaidő szabályainak félértelével nem alkalmasak. A 2015. szeptember 16. napján a H.-R. közúti határátkelőhelyen megvalósult erőszakos cselekmények valóban olyan rendkívüli körülménynek minősül, amely a C-211/19. számú ügy ítéletében kifejtett szempontoknak megfeleltethető, így az eseményhez kapcsolódóan a munkaidőre vonatkozó szabályok félretehetőek lettek volna. Azonban, az események rendkívüli jellegéből nem következik, hogy a helyzetet kizárólag a Készenléti Rendőrség személyi állományának a szolgálati helyen történő, tartós készenléti tartásával lehetett kezelni. A 2015. szeptember hónapra a felperest érintően szolgálat tervezet készült, amely a pihenőnapok beosztását is tartalmazta. Az alperes nem bizonyította, hogy a pihenőidő megfelelő biztosítása sértette volna a felperes által folyamatosan ellátandó feladatok teljesítését és emiatt veszélybe került volna a határ vagy a lakosság védelme.

Az első fokon eljáró bíróság tévesen az alperes által a tömeges illegális bevándorlás visszaszorítása

érdekében tett technikai intézkedései, a feladat ellátásához szükséges hivatásos állomány biztosítása érdekében a rendőrségen belüli az erő- és eszköz átcsoportosításra alapította az EK irányelv alóli kivétel alkalmazhatóságát. A Kormány olyan jogszabályt nem alkotott, amely azt mondta volna ki, hogy az adott körülmények között (azaz a 2015-ben előállott migrációs helyzetben) az EK irányelv munkaidőre és pihenőidőre vonatkozó szabályait az adott körülmények között nem kellene irányadónak tekinteni, vagy amely az alperes állományának munkaidő-szervezésére vonatkozó eltérő szabályozást tartalmazott volna. A felperes a rendes körülmények között elvégzendő szolgálat szerinti munkaidő szervezés alapján végezte munkáját.

Mindezekből következően az EK irányelv munkaidő és pihenőidő fogalmát meghatározó 2. cikk 1. és 2. pontjai, valamint a nemzeti szabályok értelmezésével kellett vizsgálni, hogy a felperes által elismerni kért 2015. szeptember 15-től szeptember 23.-ig tartó időtartam készenlétnek vagy túlszolgálatnak minősül-e.

Az Európai Unió Bírósága gyakorlata szerint (Simap C-303/98., Jaeger C-151/02., Dellasz C-14/04., Matzak C-518/15., Pfeiffer C-397/01., Tyco C-266/14.) ha egy adott időszakban a munkavállaló a munkáltatója rendelkezésére állt vagy munkát végzett, azt munkaidőnek kell tekinteni. Az uniós jogban a munkaidő és a pihenőidő egymást kizáró fogalmak, amelyek között nincs köztes kategória, így a munkáltató részére végzett tevékenység keretében töltött készenléti időt vagy munkaidőnek vagy pihenőidőnek kell tekinteni. A munkaidő és a pihenőidő fogalmát nem szabad a különböző tagállami szabályozások előírásainak megfelelően értelmezni, mivel ezek közösségi jogi fogalmak, amelyeket objektív jellemzők alapján kell meghatározni az irányelv rendszerének és céljának figyelembevételével. Az Európai Unió Bírósága a Matzak C-518/15. számú, és a Jaeger C-151/02. számú ügyekben kifejtette, hogy abban az esetben, ha a munkavállaló a készenlétet olyan készenléti rendszer szerint teljesíti, amelynek értelmében folyamatosan elérhetőnek kell lennie anélkül, hogy kötelessége lenne jelen lenni a munkahelyén, akkor kizárólag a tevékenység tényleges nyújtásához kapcsolódó időt kell munkaidőnek tekinteni, mivel a munkavállaló még ha a munkáltató rendelkezésére áll is, kevesebb kötelezettség mellett, de saját maga oszthatja be idejét. A készenlétben töltött idő munkaidőnek minősül abban az esetben, ha a munkavállaló köteles a készenléti időt lakóhelyén tölteni, a munkáltatója rendelkezésére állni és képesnek kell lennie a munkahelyére 8 percen belül beérni. E kööttségek ugyanis objektíve korlátozzák a munkavállaló azon lehetőségét, hogy személyes és társadalmi szükségleteire fordítsa az idejét.

A felek által sem vitatott tényállás szerint a keresettel érintett időtartam alatt a felperesnek a k.-i laktanyában, azaz a szolgálati helyén kellett tartózkodnia, azt szükségletek beszerzése céljából sem hagyhatta el engedély nélkül. A felperes ez idő alatt a munkáltatója rendelkezésére állt, nem volt abban a helyzetben, hogy saját idejével rendelkezzen, az előírt tartózkodási helyet nem hagyhatta el, állandóan szolgálat teljesítésre kész állapotban egyenruhában, kényszerítő eszközök és a fegyvere közeli elérhetőségben tartásával kellett várakoznia úgy, hogy 15 percen belül bármikor menetkész állapotban legyen. Az Európai Unió Bírósága által követett ítélkezési gyakorlat (fentebb említett ítéletekből is kitévően) alapján a felperes részére alperes által elrendelt készenlét időtartamát az EK irányelv alkalmazása szempontjából munkaidőnek kell tekinteni.

A perben hivatkozott EBH 2018.M.35. számú eseti döntés jelen ügyben csak annyiban lehet irányadó, hogy a készenlét feltétele a pihenőhelyként kijelölt helynek a szolgálati helytől el kell különülnie. Az elvi határozatban felhozott tényállás szerint a szolgálati hely az államhatár, a pihenőhelyként kijelölt hely a kollégium volt, ellentétben a jelen perbeli tényállással, ahol a szolgálati hely és a pihenőhely egyaránt a k.-i laktanya területe volt. A Tyco C-266/14. számú ügyben az Európai Unió Bírósága arra mutatott rá, hogy a lekötöttség nem földrajzi helyzethez kötöttségi állapotot jelent, hanem az érintett munkavállaló, azaz a felperes autonómiájának erős és lényeges korlátozását. A C-518/15. számú Matzak és a C-151/02. Jaeger ügyekben hozott Európai Unió Bírósága ítéletek is ezt az értelmezést támasztják alá. Ez egyben azt is jelenti, hogy a perbeli időszak – a készenléti szolgálat ideje – a Hszt. 139.-140. §-ai alapján is szolgálat teljesítési időnek, azaz túlszolgálatnak minősül.

Mivel a keresettel érintett jogvita jogalapja a közösségi jog alkalmazásával eldöntésre került, ezért a Kúria mellőzte a fellebbezésben felhozott további, nemzeti jogi anyagi jogszabályok esetleges megsértésének a vizsgálatát.

Az összecszerűség körében a Kúria rögzíti, hogy a munkaidőre járó díjazás szabályozására az Európai Uniónak nincs jogalkotási hatásköre [az Európai Unió Működéséről szóló Szerződés (továbbiakban: EUMSZ) 153. § (5) bek.]. A Legfelsőbb bíróság az EBH 2006. 1442. számú eseti döntésében megállapította, hogy amennyiben egy időszak a 2003/88/EK irányelv alkalmazása szempontjából munkaidőnek minősül is, abban az esetben is a nemzeti jogszabályok az arra járó díjazás meghatározására.

A Hszt. 141. § (1) bekezdése a készenlét fogalmát nem, csak a készenlét feltételeit határozza meg a következők szerint. A hivatásos állomány tagja szolgálatteljesítési időn kívül, szolgálati érdekből, szolgálatra képes állapotban olyan elérhető, szolgálati helyen kívüli helyen tartózkodik, ahonnan szolgálati feladatra, bármikor igénybe vehető. A feltételek közül legalább egy, a szolgálati helyen kívüli tartózkodás nem valósult meg, mivel a felperes szolgálati helye a k.-i laktanya területe volt, amelyet nem vitatottan nem hagyott el szolgálati érdekből előljárói utasításra és ott kellett rendelkezésre állnia, hogy szükség esetén 15 percen belül indulásra kész állapotban lehessen, így a készenlét szabályainak az alkalmazására nem kerülhet sor. Ugyanakkor a fentebb kifejtettek alapján az is egyértelmű, hogy a szolgálati helyen tartózkodás időtartamát pihenőidőnek nem lehet tekinteni.

A Hszt. 139. § (1) bekezdése értelmében a szolgálatteljesítési időn túl, valamint a munkaszüneti és pihenőnapon teljesített szolgálat, amely nem szűkíthető le a tényleges feladatellátásra, túlszolgálatnak minősül. A hivatásos szolgálat tagja a szolgálat ellátásával összefüggésben köteles az előírt helyen és időben, szolgálatképes állapotban megjelenni, ezt az állapotot a szolgálat teljes ideje alatt fenntartani és feladatát teljesíteni, valamint e célból rendelkezésre állni [Hszt. 102. § (1) bek. a) pont]. A fentebb kifejtettekre, a hivatkozott Európai Unió Bírósága ítéletekre is figyelemmel munkaidőnek nem csak a tényleges feladat teljesítési időszak tekintendő, hanem az az időszak is, amelyben a hivatásos állomány tagja előljárója parancsának teljesítésére rendelkezésre áll, azaz szolgálatot teljesít. Mindezekre figyelemmel nincs jelentősége annak, hogy a szolgálatteljesítési időn felül teljesített készenlét alapján sor került-e tényleges munkavégzésre, mivel a rendelkezésre állással töltött idő is szolgálatnak, a jelen esetben pedig – a heti szolgálatteljesítési idő túllépése miatt – túlszolgálatnak minősül, amelyért a túlszolgálatra előírt díjazás jár.

Pénzügyi jogterület

Kfv.I.35.259/2020/7.

A bejelentett vámértékkel szembeni alapos kétség fennálltát a vámhatóságnak elegendő valószínűsíteni, azonban lehetőséget kell adnia az ügyfélnek a kétely eloszlására. A vámhatóság az adott vámáru ismert tulajdonságait a vámérték meghatározása során értékelni köteles.

A Kúria rögzíti, hogy a jelen felülvizsgálati eljárással érintett jogkérdésekben a jogerős ítélet meghozatala óta már több döntésében állást foglalt, amelyekben kifejtetteket eljárása során irányadónak tekintette [Kfv.I.35.339/2020/6., Kfv.I.35.414/2020/6., Kfv.I.35.242/2020/10., Kfv.I.35.257/2020/10.].

Az Európai Unió Bírósága már a korábbi szabályozás alapján is rögzítette, hogy a vámérték megállapítására vonatkozó európai uniós szabályozás méltányos, egységes és semleges rendszer létrehozására irányul, amely kizárja az önkényes és fiktív vámértékek alkalmazását. Az importált áru vámértéke az ügyleti értékéből, vagyis az Unió vámterületére irányuló kivitel céljából történő eladáskor az áruért ténylegesen kifizetett vagy kifizetendő árból tevődik össze, figyelemmel az elvégzendő kiigazításokra. Főszabály szerint az árukért ténylegesen kifizetett vagy kifizetendő ár képezi, ez az ár olyan adat, amelyet adott esetben ki kell igazítani, ha az az önkényes vagy fiktív vámérték megállapításának elkerülése érdekében szükséges, ugyanis az ügyleti értéknek tükröznie kell az importált áru valós gazdasági értékét, minden gazdasági értékkel rendelkező elemét [Európai Unió Bírósága C-291/15 (EURO 2004. Hungary) 23-26. bekezdések].

A vámértéket a 952/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet (a továbbiakban: Vámkódex) 70. cikkének megfelelően is elsősorban az ügyleti értékben kell meghatározni. A Bizottság (EU) 2015/2447 végrehajtási rendelete (a továbbiakban: Vhr.) 140. cikk (1) és (2) bekezdése akkor ad lehetőséget az ügyleti érték elutasítására, ha a vámhatóságnak alapos kétsége van arra vonatkozóan, hogy a bejelentett ügyleti érték a Vámkódex 70. cikkének (1) bekezdése szerinti kifizetett vagy kifizetendő teljes összeget

magában foglalja, és a nyilatkozattevőtől kért további információkkal sem sikerül elosztatni ezt a kétséget.

Az Európai Unió Bírósága rögzítette, hogy a vámhatóság kételyeinek igazolásához és a bejelentett vámérték vámhatóság általi elvetéséhez elegendő az összehasonlítható importált áruk statisztikai átlagértékéhez képest 50%-kal alacsonyabb áruérték [Európai Unió Bírósága C-291/15 (EURO 2004. Hungary) 38-39. bekezdések].

Az Európai Unió Bírósága ítélet alapjául szolgáló szabályozás után hatályba lépett rendelkezések sem határozzák meg az „alapos kétség” fogalmát, azonban a Vhr. 140. cikk (1) és (2) bekezdése, valamint a közösségi joggyakorlat értelmében a bejelentett vámérték elvetéséhez elegendő, hogy a vámhatóság közölte a felperessel, hogy a bejelentett vámérték 50%-kal alacsonyabb az azonos vámtarifaszámú, így összehasonlítható áruk statisztikai átlagértékéhez képest, és lehetőséget adott a felperes és az importőr számára, hogy bejelentett vámértéket igazolja. Ez megfelel az alapos kétely fennállásával kapcsolatban a Vhr.-ben és a közösségi joggyakorlatban előírt megfelelő valószínűsítés fokának még akként is - mint ahogy a jelen esetben történt - hogy a konkrét statisztikai számadatokat a vámhatóság határozatában nem közölte [Európai Unió Bírósága C-291/15 (EURO 2004. Hungary) 42. bekezdés].

A tárgyi ügyben a vámhatóság felhívta a felperest és az importőrt az ügyleti értékkel kapcsolatos kétsége elosztatására, amely eredményeként – értékelhető igazolások hiánya miatt – nem sikerült a felperesnek és az importőrnek a kételyeket elosztatni: az importőr nem nyilatkozott, a felperes pedig csupán termékminta-fotókat tudott bemutatni, a termékminta vizsgálatát felajánlani, és a vételár kifizetése sem nyert igazolást. Az elsőfokú bíróság ezért tévedett, amikor a keresettel támadott határozatból az alapos kétség megállapításához további adatokat hiányolt. Ennyiben a Kúria a felülvizsgálati kérelmet megalapozottnak ítélte.

A Kúria ezt meghaladóan azonban egyetértett a jogerős ítélet indokaival: a vámérték meghatározásához alkalmazott ún. „tartalék módszer” kiválasztását a vámhatóság nem megfelelően indokolta. A vámértéket a Vámkódex 74. cikk (2) bekezdésében meghatározott sorrendiség alapján kell kimunkálni, a 74. cikk (3) bekezdésében írt ún. tartalék-módszerre való áttérés akkor engedélyezett, ha a (2) bekezdésben említett valamennyi módszer kizárásra kerül. A Kúria korábban meghozott döntéseiben rögzítette, hogy amennyiben az ügyleti érték szerinti vámértéket a hasonló áruk átlagértékére tekintettel utasítja el a vámhatóság, akkor alapos indokolással veheti csak el vámérték meghatározásánál a hasonló áruk ügyleti értékének másodlagos módszerét.

A perbeli esetben műanyag pénztárca vámértékét kellett a hatóságnak megállapítania, a vámérték elvetése körében a vámhatóság összehasonlítható áruk értékére hivatkozott.

A Kúria Kfv.I.35.257/2020/10. számú ítélet [33] bekezdésében már kifejtette, hogy „ (...) Ha a kétség fennállását az alperes a hasonló áruk átlagértékének eltérő voltára alapozta, akkor szükségszerűen kell, hogy legyen olyan áru mely a hasonlósági módszer alkalmazását lehetővé teszi. Nem lehet jogszerű az az alperesi határozat mely a kétség megfogalmazásakor erre helyezi a hangsúlyt, majd a módszer alkalmazásának kiválasztásakor tagadja a hasonlóság fennállását és elveti ezen módszer használatát.”

Az Európai Unió Bírósága C-1/18 (Oribalt Rīga” SIA) ítéletében foglalt követelmény szerint „a „hasonló áruk” azonosítása érdekében a hatáskörrel rendelkező nemzeti hatóságnak figyelembe kell vennie valamennyi releváns tényezőt, így ezen áruk összetevőit és azt is, hogy a hatásukat illetően felválthatóak-e egymással, illetve hogy a kereskedelemben egymást kölcsönösen helyettesítik-e, és ennek érdekében részletes értékelést kell folytatnia, figyelembe véve minden olyan tényezőt, amely befolyásolhatja az említett áruk tényleges gazdasági értékét, beleértve az importált áru és a gyártója piaci helyzetét is.” A követelmény a jelenleg hatályos Vhr. 1. cikk 14. pontja szerinti „hasonló áruk” meghatározásakor is irányadó.

A Kúria álláspontja szerint a hasonló áruk értékének figyelembe vétele kapcsán nem fogadható el az az alperesi védekezés, hogy a vámadatbázisban szereplő adatok hiányosságai miatt nem lehetett az áruk hasonlóságát megállapítani. A Vámkódex és a Vhr. alkalmazásához szükséges adatbázis vezetésének hiányosságai nem eshetnek a felperes terhére, hiszen annak a nyilvántartásnak a megteremtése, amely ezen módszer alkalmazását segíti elő, és nem a felperes feladatkörébe tartozik [Kfv.I.35.257/2020/10. számú ítélet 33. bekezdés]. Súlytalanul hivatkozott ezért az alperes arra, hogy megkísérelte beszerezni

az áruk fizikai tulajdonságaira, minőségére, hírnevére vonatkozó adatokat, mert egyrészt nem igazolt, hogy más vámárúk tekintetében milyen adatok álltak rendelkezésre, és ehhez képest mit hiányolt a hatóság, másrészt az iratok alapján megállapítható, hogy mekkora súlyú, milyen mennyiségű és milyen anyagból készült pénztárcák képezték az eljárás tárgyát. A felperes a nála maradt termékmintáról fényképeket is csatolt, felajánlotta annak átadását.

Mindezek folytán az elsőfokú bíróság alappal kifogásolta, hogy az alperes a vámérték számításánál felhasznált adatokat (az áru jellemzői, értékük, rendeltetésük, stb.) nem mutatta be, így a Vámkódex 74. cikk (2) bekezdésében írt módszerek elvetését kellően nem támasztotta alá, másrészt nem tette lehetővé a felperes és a bíróság részére a számítás érdemi vizsgálatát.

Tévesen hivatkozott az alperes arra, a perben csatolt kimutatásaival eleget tett bizonyítási kötelezettségének. A Kúria következetes gyakorlata [KGD2013. 47., BH2016. 189.] értelmében perbeli nyilatkozattal a közigazgatási határozat hiányosságai nem pótolhatók. A Kúria a KGD2015. 30. és a KGD2014. 180. számú döntéseiben a bíróság bizonyításra szoruló tényekről való kioktatási kötelezettségre vonatkozó, korábban hatályos rendelkezéseket értelmezte. Az alperes által megjelölt KGD2016.70. számú végzésében a Kúria a szakértői bizonyítás esetére adott iránymutatást, a Kfv.37.910/2016/6. számú ítéletében erdővédelmi ügyben, jogellenes fakivágásról hozott közigazgatási határozatról foglalt állást. Ezen ügyek sem tényállásukat, sem jogi érveiket illetően sem köthetők jelen perhez. Figyelemmel arra, hogy az alperes határozata nem tartalmazta a döntés megalapozásához szükséges tényeket, az alperes alaptalanul állította felülvizsgálati kérelmében, hogy a bírói gyakorlat alapján az elsőfokú bíróságnak fel kellett volna hívnia a vámhatósági kétely igazolása, illetve a vámérték megállapítása kapcsán az általa hiányolt adatok közlésére.

Végül az Európai Unió Bírósága döntésekből nem következik, hogy ha a kételyt a hatóság a vámtarifaszám szerint összehasonlítható importált áruk átlagértékének statisztikai átlagára alapozza, úgy már semmilyen más módszert nem is alkalmazhat, csak a hasonló áruk módszerét [Kfv.I.35.468/2020/6. számú ítélet 17. bekezdés]. Ugyanakkor a módszer megválasztásának igazolt és az ügyféllel ismertetett tényeken kell alapulnia, és ennek a határozatból is ki kell tűnnie.

Az új eljárásban a Kúria döntése folytán az elsőfokú hatóságnak az adott vámáru ismert tulajdonságait rögzítenie kell, majd ezek figyelembe vételével kell megvizsgálnia, hogy azonos vagy hasonló árukra rendelkezik-e adatokkal.

A vámérték megállapítása során a Vámkódex 74. cikk (2) bekezdésében írt módszerek sorrendiségét be kell tartania, az áru ismert tulajdonságait értékelnie kell, alapos indokolás nélkül nem vetheti el vámérték meghatározásánál a hasonló áruk ügyleti értékének módszerét. Ugyanakkor a Vhr. 141. cikk (3) bekezdésében foglalt legkisebb ár – az elsőfokú bírósági iránymutatással szemben – csak akkor alkalmazandó, ha a vámérték hasonló áruk módszerével való megállapításának, és ezen belül a legkisebb ár figyelembe vételének egyéb jogszabályi, így a Vhr. 141. cikk (4) - (5) bekezdésében írt feltételei is fennállnak. Az új határozatában be kell mutatnia, hogy az elvetett és a választott módszer alapjául mely adatbázisból, milyen adatokat vesz figyelembe. A számításokat követhető, ellenőrizhető formában a felperessel közölnie kell.

Kfv.I.35.440/2020/7.

- 1. A tiltott adóelőny bemutatása nélkül nem utasítható vissza az áfa bevallási jog gyakorlása.*
- 2. Elektronikus kézbesítés 2018. december 31.-ig.*
- 3. Kapcsolódó ellenőrzés jogsértéseire való hivatkozás lehetősége.*

A felülvizsgálati kérelem érdemi előadásainak elbírálása során irányadó az Európai Unió Bírósága azon tesztje, amelyet azokban az esetekben kell alkalmazni, amelyeknél alperes megállapításait arra tekintettel teszi meg, hogy az adózó levonási jogát rendeltetésszerűen kívánta-e gyakorolni, vagy sem. A 2003. évi XCII. tv. (a továbbiakban: Art.) 2.§ (1) bekezdése általánosságban határozza meg a rendeltetésellenes joggyakorlást. Pontos elhatárolást, hogy az milyen magatartással valósul meg és mely körülmények fennállása esetén állapítható meg nem ad, a jogalkalmazóra bízva a konkrét eset releváns tényállási elemeinek értékelése alapján a következtetés levonását. Ennek során figyelemmel kell lenni

az Európai Unió Bírósága Halifax (C-255/02), és Part-Service (C-425/06) ügyekben a visszaélésszerű magatartás és az adókikerülés kapcsán kifejtett tételeire is. Az Európai Unió Bírósága a Halifax ügyben állította fel először azt a három lépcsős tesztet amit a rendeltetésellenes joggyakorlás megállapításakor vizsgálni kell. Bármelyik feltétel hiánya kizárja a rendeltetésellenes joggyakorlás megállapítását.

Eszerint a nem rendeltetészerű áfa levonási jog gyakorlásnak ismérve, hogy a gazdasági esemény formálisan megfelel a Héa irányelvben, illetve a nemzeti adótörvényben foglalt feltételeknek, de valós gazdasági tartalma nincsen; az ügyletek elsődleges célja az adóelőny megszerzése; az adóelőny ellentétes a hozzáadott értékadó szabályozás céljával, rendelkezéseivel. Amennyiben az ügylet tisztán mesterséges jelleggel, kizárólag adóelőny elérése céljából jön létre, nem lehet elismerni az áfa levonási jog gyakorlását (Kfv.I.35.312/2017/10.). Azt, hogy az adózó mennyiben volt részese a folyamatnak, annak tevőleges részese volt, vagy csak elmulasztotta a tiltott adóelkerülés megelőzéséhez szükséges intézkedések megtételét, azaz a tudta vagy tudhatta formulát, is csak akkor kell vizsgálni, ha kimutatható a tiltott adóelőny. A rendeltetésellenes joggyakorlás megvalósulásának első feltétele tehát az, hogy kimutatható legyen az adóelőny.

A jogerős ítélet valamennyi megállapítása az alperesi határozat indokainak megerősítésén alapszik anélkül, hogy belső meggyőződéséről – a teszt alkalmazásán keresztül - számot adott volna az elsőfokú bíróság. Ez vezetett ahhoz is, hogy a felperes terhére mutatóan túlzott jelentőséget tulajdonított az EKÁER adatoknak. Az elsőfokú bíróság nem munkálta ki, hogy hol és mennyiben mutatkozik meg maga az adóelőny, illetőleg amennyiben valóban maradéktalanul osztja az alperesi határozatnak a gazdasági előnyre alapított kijelentését, akkor az mennyiben áll összefüggésben a tiltott adóelőnnyel. Ebben a körben kellett volna értékelni az adóigazgatási eljárásban lefolytatott igazságügyi szakértői bizonyítás valamennyi-, adott esetben felperes javára mutatkozó adatát, bemutatni bíróság saját következtetéseit.

Ugyancsak a tényállás feltáratlanságára utal az, hogy a bizonyítékok sorában nem lett volna mellőzhető a közvetlen számlakibocsátó X. Kft. ügyvezetőjének Q.-nek a meghallgatása, különös tekintettel arra, hogy a felperes adóellenőrzésének keretei között nem hallgatták meg, az X. Kft.-nél 2016. augusztusára lefolytatott ellenőrzés során pedig a felperesre vonatkozókkal ellentétes megállapítást tett az adóhatóság. Ennek kapcsán állapította meg a Kúria azt is, hogy az X. Kft. esetében az elsőfokú bíróság tévesen alkalmazta az Art. 1.§ (3a) bekezdését. Eszerint az adókötelezettséget érintő jogviszony (szerződés, ügylet) alanyainak ellenőrzése során ugyanazt a vizsgálattal érintett és már minősített jogviszonyt az adóhatóság nem minősítheti adózónként eltérően, a jogviszony egyik alanyánál tett megállapításait hivatalból köteles figyelembe venni a jogviszony másik alanyának ellenőrzése során. Az Art. ezen rendelkezése tehát nem az ellenőrzött időszakok-, hanem a jogviszonyok azonosságát kívánja meg. Láncolatos ügyletek esetében ennek további tényállásbeli kihatása, hogy a számla kibocsátó - az adóhatóság által elismerten tiltott adóelkerülés nélkül – történő beszerzését követő értékesítés kapcsán, az adott tényállás függvényében, kétséges lehet a lánc megelőző elemire való adóhatósági hivatkozás megalapozottsága. Q. meghallgatásának kérdésében alaptalanul hivatkozott felperes arra, hogy a tanúbizonyítási indítvány elutasítását az elsőfokú bíróság ne indokolta volna.

Mindezekre tekintettel a Kúria a jogerős ítéletet a Kp. 121.§ (1) bekezdése alapján hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróságot új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára utasította. Az új eljárás során az elsőfokú bíróságnak ellenőrzés időtartamának meghatározása, illetve túllépése, Q. meghallgatása, az iratbetekintés kapcsán tett felperesi előadás, az adóhatóság által beszerzett igazságügyi szakértői vélemény, az Art. 1.§ (3a) bekezdés alkalmazhatósága kérdésében a Kúria ítéletében foglaltak szerint kell eljárni. Az X. Kft. ellenőrzéséhez tartozó kapcsolódó vizsgálatot érintő eljárási határidők megtartottságát aszerint kell vizsgálni, hogy a felperes által hivatkozott konkrét körülmények között kimutatható-e a felperes tisztességes eljáráshoz való jogának sérelme. Az elsőfokú határozat meghozatalára nyitva álló határidő megsértésére vonatkozó kereseti kérelemről való döntés során alkalmazni kell a 25/2020. (XII. 2.) AB határozatban foglaltakat. A kereseti kérelemnek az ügy érdemére tartozó előadásait az Európai Unió Bírósága által kidolgozott tesztre tekintettel kell elbírálni.

Munkaügyi ügyszak

Az adott időszakban nem született ilyen határozat.

Pfv.IV.21.420/2019/5.; Pfv.IV.21.422/2019/6.

Nem alkalmas a megkülönböztetésre, ezért ki van zárva a védjegyoltalomból a megjelölés, ha kizárólag olyan jelekből vagy adatokból áll, amelyeket a forgalomban az áru vagy a szolgáltatás fajtája, rendeltetése, vagy egyéb jellemzője feltüntetésére használnak, illetve az üzleti kapcsolatokban állandóan és szokásosan alkalmaznak. A megkülönböztető képesség használattal való megszerzésének megítélésénél irányadó szempontok.

Az 1997. évi XI. törvény (a továbbiakban: Vt.) 2. § (2) bekezdés a) pontja alapján ki van zárva a védjegyoltalomból a megjelölés, ha nem alkalmas a megkülönböztetésre, különösen, ha kizárólag olyan jelekből vagy adatokból áll, amelyeket a forgalomban az áru vagy a szolgáltatás fajtája, rendeltetése, vagy egyéb jellemzője feltüntetésére használhatnak, vagy pedig amelyeket az általános nyelvhasználatban, illetve az üzleti kapcsolatokban állandóan és szokásosan alkalmaznak. A (3) bekezdés alapján a (2) bekezdés a) pontja alapján a megjelölés nincs kizárva a védjegyoltalomból, ha használata révén – akár az elsőbbség időpontja előtt, akár azt követően – megszerzte a megkülönböztető képességet.

A fenti jogszabályi rendelkezések alapján az SZTNH és az eljáró bíróságok a kérelmező által csatolt bizonyítékok mérlegelésével állapították meg, hogy a tárgyi megjelölés nem alkalmas a megkülönböztetésre, mert egyrészt az áru fajtáját, rendeltetését, jellemzőjét jelenti, másrészt az általános nyelvhasználatban, illetve az üzleti kapcsolatokban is alkalmazzák, míg a kérelmezett által csatolt bizonyítékok mérlegelésével állapították meg azt, hogy a használat igazolt módja nem alkalmas a megkülönböztető képesség megszerzésére.

Az SZTNH a kérelmezett által csatolt jelentős terjedelmű bizonyítékot részletesen ismertetve és értékelve állapította meg, hogy azok nem alkalmasak a megjelölés használata révén a megkülönböztető képesség megszerzésére. A megváltoztatási kérelem alapján eljáró elsőfokú bíróság, valamint a fellebbezés folytán eljáró másodfokú bíróság is részletesen elemezve az egyes bizonyítékokat – az SZTNH álláspontjával azonosan – jutottak arra a következtetésre, hogy a kérelmezett által igazolt használat nem alkalmas a megkülönböztető képesség megszerzésére, mert a csatolt bizonyítékok túlnyomó többségében a tárgyi megjelölés nem önállóan, hanem más elemekkel, rendszerint a „JULIUS” szóelemmel együtt jelenik meg. Tévesen állította a kérelmezett, hogy az eljáró bíróságok olyan követelményt állítottak a használat igazolásával szemben, amelyet a Vt. irányadó rendelkezése nem tartalmaz. Az eljáró bíróságok és az SZTNH a töretlen ítélkezési gyakorlatnak megfelelően vizsgálták azt, hogy a tárgyi megjelölés használata megfelelt-e a védjegyként történő használatnak, a vizsgálat szempontjait pedig az általuk hivatkozott Európai Unió Bírósága gyakorlata is alátámasztja. Az Európai Unió Bírósága a C-353/03. számú, ún. Nestlé ügyben hozott döntésében a megkülönböztető képesség megszerzésének vizsgálatához szükséges releváns körülmények között a „védjegyként történő használat” kifejezést úgy értelmezte, hogy az kizárólag arra a használatra vonatkozik, amelynek célja az áru, vagy szolgáltatás meghatározott vállalkozástól származóként történő azonosítása.

Amint azt a Kúria hasonló ügyben hozott, Pfv.IV.21.343/2017/4. számú ítéletében is kifejtette, kizárólag az olyan használat értékelhető védjegyszerűnek, amely egyértelműen származásra utaló céllal történik. Fajtanév esetén különös jelentősége van a védjegyszerű használat megítélésének, mert az ilyen megjelölés oltalomban való részesítése elzárja a versenytársakat a termék fajtája, vagy lényeges jellemzője feltüntetésének a lehetőségétől. Ezért a fajtanév célzott származásra utaló használata tudatosságot és következetességet feltételez. Az áru fajtáját, lényeges jellemzőjét leíró megjelölés védjegyszerű használatának vizsgálata során így nem mellőzhető annak értékelése, hogy az adott vállalkozás az áru tőle való származását az áru fajtájának megjelölésével célszerűen kívánja-e jelezni.

Az Európai Unió Bírósága C-108/97. és C-109/97. számú, ún. CHIEMSEE ügyben hozott döntésében kifejtettek szerint, a megkülönböztető képesség megszerzésének vizsgálatakor releváns körülmény lehet a megjelöléssel ellátott áru, vagy szolgáltatás piaci részesedése, a megjelölés használatának intenzitása, földrajzi kiterjedése és időtartama, a használónak a megjelöléssel ellátott áru, vagy szolgáltatás népszerűsítésére fordított kiadásai, azon fogyasztónak az aránya a releváns fogyasztói körön belül, akik

a megjelölést a használóval azonosítják.

A számos bizonyíték egy része (internetes portálok, fórumok a fogyasztói bejegyzések) nem a kérelmezett használatát igazolja, más részük esetében pedig, amint azt az eljárás bíróságok is helyesen megállapították, a megjelölés nem önmagában, hanem más, leggyakrabban a kérelmezett cégnevével együtt szerepel. Ezért mégha esetenként elő is fordult a megjelölés önálló használata, a bizonyítékok összességében való értékelése alapján az nem állapítható meg, hogy a kérelmezett a megjelölést az áru vagy szolgáltatás tőle való származására utalással, következetesen, célzatosan és tudatosan, azaz védjegyszerűen használta.

A kérelmezett által megsértett jogszabályhelyként hivatkozott Vt. 52. § (3)-(6) bekezdéseit a 2018. évi LXVIII. törvény 55. § (2) bekezdése iktatta be, amely 2019. január 1-től hatályos, ezért a jelen eljárásban nem alkalmazható. A tárgyi eljárásban alkalmazandó, az eljárás megindításának időpontjában hatályos Vt. 52. § (3) bekezdése szerint az árujegyzékben az árukat, illetve a szolgáltatásokat a Nizzai Megállapodás szerinti osztályok feltüntetésével, és – lehetőség szerint – az abban szereplő elnevezések használatával kell felsorolni. A fent kifejtettekre figyelemmel a jogerős végzés e jogszabályi rendelkezést nem sértette meg.

Pfv.I.20.033/2020/12.

A pénzügyintézet tájékoztatási kötelezettsége nem terjed ki a lerovó pénznem árfolyamának a kirovó pénznemhez viszonyított változása várható irányára és mértékére, ha ez a szerződés megkötésekor nem volt előre látható.

A tájékoztatásról szóló VIII.6. pont tartalmazta, hogy a nemzeti valuta árfolyama a nyilvántartási devizához képest pozitív és negatív irányba is elmozdulhat, a változások következményei pedig a felperest terhelik. Az Európai Unió Bírósága C-227/18. számú határozatának indokolása szerint az ilyen tartalmú tájékoztatásból az is következik, hogy a változásnak nincs felső határa, az árfolyamváltozás következményeit korlátozás nélkül az adós viseli. A C-51/17. számú előzetes döntéshozatali ügyben keletkezett Európai Unió Bírósága határozat, mely a tájékoztatással szemben azt a követelményt támasztja, hogy az árfolyamváltozásnak az adós kötelezettségeire gyakorolt hatásmechanizmusát és annak lehetséges következményeit mutassa be, a 2/2014. PJE határozatban foglaltakhoz képest nem jelent többletkövetelményt, az előírásoknak a szerződés megfelel. A szerződés V.4. pontja részletesen bemutatja a devizában nyilvántartott kölcsön átváltási mechanizmusát, melyet a VIII.6. pontban megfogalmazott, majd a tartozáselismerést tartalmazó közjegyzői okiratban megismételt tájékoztatással összevetve az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő, átlagos fogyasztó mércéjével mérve a felperes számára is felismerhetőnek kellett lennie, hogy a nemzeti valuta leértékelődése esetén fizetési kötelezettsége jelentős mértékben terhesebbé válhat. A felülvizsgálati kérelemből kitűnően a valódi problémát nem annyira az árfolyamváltozás ténye, hanem inkább annak mértéke jelentette, ezzel kapcsolatos tájékoztatási kötelezettsége azonban – mivel az a változás irányával együtt a pénzügyintézetek számára sem volt előre látható – az alperesnek nem volt.

Nem valós az a felperesi hivatkozás, hogy a bíróságok nem vizsgálták a tájékoztatás tekintetében, a felajánlott bizonyítást ugyanis lefolytatták, a bizonyítás eredményeként rendelkezésre álló adatokat pedig helyesen értékelték. Az a felperesi előadás, mely szerint a szerződéskötéskor közölte, hogy legfeljebb 15.000 forintnak megfelelő növekedés vállalására képes, nem nyert bizonyítást.

Pfv.I.20.745/2020/5.

Érvényes az a fogyasztási, lakossági kölcsönszerződés, amelyik továbbiak mellett tartalmazza a szerződés tárgyát, az éves, százalékban kifejezett teljes hiteldíj mutatót, a szerződéssel kapcsolatos összes költséget, ide értve a kamatokat, járulékokat, valamint ezek éves, százalékban kifejezett értékét, a törlesztő részletek számát, összegét, a törlesztési időpontokat. Nem tisztességtelen az az árfolyamkockázati tájékoztatás, amely a világhosszág és érthetőség követelményének megfelel.

A peres felek szerződése az 1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban: 1996-os Hpt.) 212.§ (1)

bekezdésének megfelelően tartalmazza a THM-et. A szerződés semmisségét az 1996-os Hpt. 213.§ (1) bekezdésének b) pontjában foglaltak szerint a THM feltüntetésének hiánya jelentené, a THM esetleges téves megjelölése ugyanakkor a szerződés érvénytelenségét nem eredményezheti ahogyan ezt a Kúria ki is fejtette a Gfv.VII.31.057/2018. számú ügyben hozott (és a BH 2019.83. szám alatt közzétett) eseti döntésében. Az Európai Unió Bírósága (Európai Unió Bírósága) is hangsúlyozta a C-453/10. számú előzetes döntéshozatal iránti ügyben, hogy a valószínűleg alacsonyabb mértékű THM megjelölése megtévesztő lehet ugyan, ez azonban nem gyakorol közvetlen hatást a szerződés érvényességére.

A különmű árfolyam alkalmazása tisztességtelen, egy tisztességtelen szerződési rendelkezés feltüntetésének az elmaradása nem minősíthető jogszabályba ütközőnek. A THM mértékének meghatározásánál az árfolyamrést nem kellett alkalmazni.

A szerződő felek meghatározták a szerződés futamidejét, a törlesztések számát pedig 60-ban, a törlesztő részletek számát 168-ban jelölték meg. Szerződésük tartalmazta a törlesztések időpontját is: a felpereseknek minden hónap 15. napjáig kellett teljesíteni fizetési kötelezettségüket. Ismert volt a felperesek előtt, hogy a türelmi idő alatt a kamatot és a kezelési költséget kellett megfizetniük, a törlesztő részlet ebben az időszakban 270,27 CHF volt. A türelmi időt követően az annuitás számítással lehetett meghatározni a fizetendő részlet összegét, ez 526,05 CHF volt. Minden adat a felperesek rendelkezésére is állt ahhoz, hogy eleget tudjanak tenni törlesztési, részletfizetési kötelezettségüknek. A felperesek a futamidő egy szakaszában eleget is tettek törlesztési kötelezettségüknek, akkor fel sem merült, hogy ne tudták volna, hogy milyen összegű részletet kell havi rendszerességgel forintban megfizetni. A teljes futamidőre a szerződés megkötésekor nem lehetett meghatározni az egyes részletek összegét, hiszen szerződéskötéskor nem lehetett azt tudni, hogy az egyes törlesztési periódusokban milyen mértékű ügyleti kamat és kezelési költség adat fog érvényesülni, továbbá azt sem lehetett tudni, hogy törlesztéskor milyen árfolyamok érvényesülnek. Ezzel szemben a részletek kiszámításához szükséges adatok rendelkezésre álltak, az alperes kötelezettsége volt a részletek meghatározása, a felperesek pedig a rendelkezésükre álló adatok alapján ellenőrizni tudták, hogy az alperes helyesen számolt-e. Amennyiben a felpereseknek kétsége lett volna a törlesztő részletek helyességét, pontosságát illetően, nem voltak elzárva annak lehetőségétől, hogy azt az alperesnél kifogásolják és adott esetben annak korrigálását kérik.

Az Európai Unió Bírósága C-51/17. számú ügyben meghozott határozatából megállapíthatóan az árfolyamkockázati tájékoztatással összefüggésben felállított követelményrendszer szerint a szerződési feltételek világos és érthető megfogalmazása arra kötelezi a pénzügyi intézményeket, hogy elegendő tájékoztatást nyújtsanak a kölcsönfelvevők számára ahhoz, hogy ez utóbbiak tájékozott és megalapozott döntéseket hozhassanak. Az árfolyamkockázattal kapcsolatos feltételnek nemcsak alaki és nyelvtani szempontból, hanem a konkrét tartalom vonatkozásában is érthetőnek kell lennie a fogyasztó számára abban az értelemben, hogy az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó ne csupán azt legyen képes felismerni, hogy a nemzeti fizetőeszköz a kölcsön nyilvántartásba vétele szerinti devizához képest leértékelődhet, hanem értékelnie kell tudnia az ilyen feltételnek a pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt – esetlegesen jelentős – gazdasági következményeit is.

Az adott esetben az előbbiekre szerinti, szükséges követelményszintnek megfelelt az alperes tájékoztatása, mert abból lehetett arra következtetni, hogy a CHF-nek a HUF-al szembeni árfolyam alakulása a kölcsön forintban történő visszafizetésének terheit nemcsak csökkentheti, hanem növelheti is. A tájékoztatásból meg lehetett azt állapítani, hogy a változás a felperesek pénzügyi kötelezettségeit jelentősen módosíthatja, fel tudták mérni ennek gazdasági következményeit is. A felperesek aláírásukkal igazolták, hogy a deviza alapú finanszírozásnak a kockázatairól világos tájékoztatást kaptak, a kockázati összetevőket ismerik, a kölcsönt ennek ismeretében is fel kívánják venni.

A tájékoztatásból megállapítható volt, hogy kedvezőtlen árfolyamváltozás esetén a törlesztéshez magasabb forint összeg szükséges, s ez természetesen azt is jelentette, hogy nemcsak a kamat és a kezelési költség összege lesz magasabb, hanem a törlesztett tőke összege is, hiszen a türelmi időt követően a törlesztő részlet a tőke arányos részéből, a kamatból és a kezelési költség összegéből tevődött össze. A felperesek mint általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztók számára világos és érthető árfolyamkockázati tájékoztatást adott az alperes. A felperesek aláírásukkal igazolták, hogy a tájékoztatást megkapták az alperestől. A külön okiratba foglalt tájékoztatás

következtében a felpereseket terhelte a bizonyítási kötelezettség. Az elsőfokú bíróság nem sértett eljárási szabályt, a bizonyítási kötelezettséget nem határozta meg jogszabálysértő módon.

Pfv.V.21.079/2020/4.

A peres felek közötti tartós jogviszonyban a jogszabály módosulása folytán egy nem alanyi jogon járó támogatás elvesztése olyan helyzetben, amikor a támogatási rendszer megszűnésével a szerződés megkötésekor már előre számolni lehetett, nem alapoz meg bírósági szerződésmódosítást akkor sem, ha ez a fél lényeges érdekét sérti.

A körülmények és jogszabályok megváltozása körében alaptalanul hivatkozott a felperes arra, hogy a felülvizsgálati kérelemben megjelölt 2004/8/EK és 2012/27/EU irányelv a peres felek közötti magánjogi jogviszonyban közvetlen hatást tudna gyakorolni. Az irányelv a tagállamok számára fogalmaz meg kötelezettséget, a magánfelek jogviszonyában releváns, közvetlenül hatályos rendelkezések csak sajátos előfeltételek fennállása esetén, kivételesen állapíthatók meg, amelyek a perbeli esetben nem adóttak.

Ahogy az Európai Unió működéséről szóló szerződés 288. cikke is előírja, az irányelvek a célokat illetően kötelezőek minden tagállamra, azonban az eszközök és módszerek megválasztásának joga a tagállamokat illeti. Ez azt jelenti, hogy az uniós célkitűzés megvalósítására többféle jogi eszközzel sor kerülhet. Azt a felperes sem állította felülvizsgálati kérelmében, hogy az irányelvek implementációjára nem került sor. A magyar jogalkotó mind a 2004/8/EK irányelv, mind pedig a 2012/27/EU irányelv magyar jogba történő átültetése körében többféle jogalkotói intézkedést hozott. Ezeknek a jogalkotói intézkedéseknek a megfelelőségéről az Alkotmánybíróság a 3062/2012. (VII.26.) AB határozatában állást foglalt, és a felülvizsgálati kérelemben is hivatkoztak szerint arra a következtetésre jutott, hogy a 2008-2009-es globális gazdasági, pénzügyi válság és ezzel párhuzamosan a magyar gazdasági, pénzügyi költségvetési helyzet együttesen a körülmények olyan lényeges megváltozását eredményezték, amelyek indokoltá tették a KÁT. rendszer közjogi és magánjogi elemeinek is a felülvizsgálatát és átalakítását, azaz a korábbi támogatási rendszertől eltérő támogatási szisztéma bevezetését, a távhőtermelők másfajta kompenzálását (3062/2012. (VII.26.) AB 133. pont).

Az Alkotmánybíróság tehát vizsgálta, hogy a magyar jogalkotónak az irányelvi célkitűzésekben is meghatározott támogatási rendszer átalakítására, és a korábbi szisztéma megszüntetése mellett új elvi alapra helyezett támogatási rendszer bevezetésére joga volt, a jogszabályok ilyen irányú megváltoztatására az Alaptörvénybe nem ütköző módon került sor.

Az Alkotmánybíróság megállapításából következően az államnak joga volt a támogatási rendszert átalakítani, ami szükségképpen maga után vonja ennek egyedi magánjogi jogviszonyokra gyakorolt hatását is. Arra helyesen mutatott rá a bíróság jogerős ítéletében, hogy a támogatási rendszer megváltozásával, a KÁT. rendszer megszűnésével a felperesnek a szerződés megkötésekor hatályban volt jogszabályi rendelkezések alapján számolnia kellett, amennyiben pedig üzleti tervei kialakításakor abban bízott, hogy a támogatási rendszer hosszabb távon megmarad, az meghosszabbításra kerül, ez olyan egyoldalú feltevése, ami a peres felek közötti szerződéses jogviszonyban a másik félre kiható relevanciával nem bír.

Ahogy arra az Alkotmánybíróság a 3062/2012. (VII.26.) AB határozatának 120. pontjában is rámutatott, a KÁT rendszerben való részvételre – hasonlóan az adókedvezményekben való részesülésre – senkinek nincs Alaptörvényen alapuló alanyi joga. A villamosáram emelt áron történő átvételének a bevezetése, illetőleg a feltételeinek a módosítása, vagy akár megszüntetése a jogalkotó mérlegelési jogkörébe tartozik. A távhőtermelők a beruházásaikat eleve abban a tudatban kezdték meg, hogy a távhőnek a kapcsolatos termelt villamosenergia árán keresztül nyújtott támogatása 2010 végén megszűnik. A jogalkotó élt azzal a lehetőséggel, hogy az egyébként is csak kedvezményként, nem alanyi jogon figyelembe vehető támogatási rendszert átalakította azzal, hogy valójában nem a támogatási rendszer megszüntetésére került sor, hanem egy újfajta, az uniós előírásoknak is megfelelő támogatási rendszer bevezetésével váltotta fel a korábban kizárólag a távhőtermelőknek nyújtott előnyök megfogalmazásán alapuló támogatási rendszert, és ehelyett a támogatás súlypontját a fogyasztókra helyezte.

A jogerős ítélet nem sérti az Alaptörvény 28. cikkét. A fentebb kifejtettek szerint, miután a támogatási rendszer a jogszabályváltozással nem szűnt meg, hanem átalakításra került, így megállapítható, hogy az uniós jogforrásokban célként kitűzött támogatási rendszer működtetése megvalósult. Az a kérdés, hogy az új támogatási rendszer megfelelő arányt talált-e a befektetői és a fogyasztói érdekek védelme tekintetében, a megváltozott támogatási szisztéma folytán kompenzációs rendszer kialakítására sor került-e vagy sem, nem jelen perre tartozó kérdés, az meghaladja a magánjogi jogvita kereteit.

Helyesen ítélte meg a másodfokú bíróság, hogy az új támogatási rendszer hatálybalépését követően a körülmények megváltozása miatt a peres felek az egymás közötti szerződésüket önkéntesen módosították, ebben a szerződésmódosításban a bekövetkezett változásokkal arányosnak ítélt módosításokat megtették. A bíróság jogerős ítéletében a bírósági szerződésmódosítás feltételrendszere körében azt vizsgálta a felek által tett önkéntes szerződésmódosítással kapcsolatosan, hogy ezt követően történt-e még olyan körülményváltozás, ami indokolttá tenné a bíróság peres felek közötti jogviszonyba történő kivételes jelleggel alkalmazható beavatkozását. Erre adott helyesen nemleges választ a másodfokú bíróság, amely megállapítással a Kúria is egyetért.

Összességében a fentiek alapján az egyebekben sem alanyi jogon járó támogatás elvesztése miatt egy olyan helyzetben, amikor a felperesnek már a támogatási szisztéma ügyletkötés kori időpontjában bizonyosan számolnia kellett a részére előnyt biztosító kedvezmény megszűntetésével, nem lehet az Alkotmánybíróság által jogszerű jogalkotói beavatkozásnak tekintett jogszabálymódosítással megvalósított támogatási rendszer átalakításából következő hátrányokat, az addigi támogatások, kedvezmények elvesztését, ezen keresztül a remélt hasznok megszerzésétől való elesést magánjogi jogviszonyban a szerződő partnerre áthárítani egy bírósági szerződésmódosítás révén.

Gazdasági ügyszak

Gfv.VII.30.072/2020/9.

Deviza alapú kölcsönszerződésben kikötött árfolyamkockázatról szóló tájékoztatás tisztességtelensége megállapítása iránti keresetnél azt kell vizsgálni, hogy a nyújtott tájékoztatás kellően világos és érthető volt-e, nemcsak nyelvtanilag, hanem az árfolyamkockázat nyelvtani hatásait illetően is az átlagos fogyasztó mércéjén keresztül nézve.

Kizárólag abban a kérdésben kellett a Kúriának állást foglalnia, hogy a felperes tisztességes tájékoztatást kapott-e az árfolyamkockázatról, figyelemmel a magyar, az annak alapjául szolgáló uniós szabályozásra, illetve a Kúria és kiemelten az Európai Unió Bírósága joggyakorlatára. E jogkérdésben való állásfoglalás során értékelni kellett a per tárgyát képező kölcsönszerződés vonatkozó rendelkezéseit elsődlegesen az V.4. pontban írtakat, a külön okiratba foglalt, a szerződés megkötése előtt közel két héttel korábban a felperes által aláírt kockázatfeltáró nyilatkozatban írtakat, valamint a perben rendelkezésre álló egyéb bizonyítékokat, pl. a hitelügyintéző tanúvallomásában elhangzottakat. Ugyanakkor elsődleges jelentőségűek az írásbeli bizonyítékok voltak, hiszen a hitelügyintéző a konkrét szerződéskötés körülményeire nem emlékezett.

Mindkét fokú bíróság döntése meghozatala során hangsúlyosan vizsgálta, hogy a fogyasztó felperesnek nyújtott tájékoztatás megfelelt-e az Európai Unió Bírósága C-51/17. sz. ítéletben foglalt követelményeknek és e körben eltérő álláspontra jutottak.

A Kúria vizsgálva az Európai Unió Bírósága hivatkozott ítéletében, valamint a másodfokú bíróság által ugyancsak felhívott C-186/16. sz. ítéletben kifejtetteket úgy ítélte meg – a Kúria Pfv.V.20348/17. sz. ítéletében kifejtettekkel egyezően –, hogy a nyújtott tájékoztatás kellően világos és érthető volt nemcsak nyelvtanilag, hanem az árfolyamkockázat gazdasági hatásait illetően is az átlagos fogyasztó mércéjén keresztül nézve. A jól átlátható szerkezetű, nem túl terjedelmes, lényegre törő kockázatfeltáró nyilatkozatban, valamint a kölcsönszerződés elkülönült szerkezeti egységében, az V.4. pontban írtakból a felperes számára egyértelműnek kellett lenni, hogy az árfolyamkockázat valós, reális, az bármilyen irányban és mértékben megváltozhat vagyis kockázatvállalásának nincs felső határa, a fizetendő törlesztőrészlet korlátlan mértékben emelkedhet.

A másodfokú bíróság jogi álláspontja kialakításakor nagy jelentőséget tulajdonított annak, hogy a deviza kamatlábak változásáról, annak a törlesztő részletekre történő hatásáról az alperes nem adott

tájékoztatást (C-186/16. sz. ítélet 49. pont, C-51/17. sz. ítélet 74. pont). E körben az Európai Unió Bírósága a perbeli szerződés megkötését évekkal követően meghozott ajánlásra hivatkozott, ennek ellenére az Európai Unió Bírósága ítélete akként értelmezendő, hogy az ajánlás elfogadása előtt is a tisztességes tájékoztatás keretében elvárando volt a fenti körülményről történő információnyújtás. Ugyanakkor a perbeli szerződés kapcsán rögzíthető, hogy annak később külön perben tisztességtelennek talált II.3. pontja rendelkezett arról, hogy a fogyasztóra nézve negatív irányban a hitel költségei milyen tényezők függvényében változhat. A CHF kamatláb változása ezen tényezők között csak közvetve jelenik meg. A szerződésben a kamat, a kezelési költség fix százalékban került meghatározásra, tehát nem függött közvetlenül a CHF kamatának változásától, szemben azon szerződési konstrukciókkal, ahol a CHF kamat közvetlen hatást gyakorolt fizetési kötelezettségre, mert a LIBOR + kamatfelártól függött a kamat mértéke.

A szerződéskötéskor a fogyasztó nem lehetett tisztában azzal, hogy később egy speciális peres eljárásban a szerződés II.3. pontja tisztességtelenségét bíróság megállapítja és a tisztességtelen szerződéses rendelkezés jogkövetkezménye levonásra kerül, de arról a felperes tudott vagy tudnia kellett, hogy fizetési kötelezettségeire a CHF kamat alakulása nincs feltétlen hatással, az csak egy tényező a sok egyéb tényező mellett. A Kúria megítélése szerint ezért az adott konstrukcióban a kamatláb változásának esetleges hatásaira történő kiemelt figyelemfelhívás elmaradása olyan jogi következtetés levonására nem ad alapot, hogy a tájékoztatás emiatt tisztességtelen volt. A Kúria rámutat arra is, hogy annak az I. és II. rendű alperesek által hivatkozott érvnek sincs ügydöntő jelentősége, hogy a CHF kamata a perben releváns időszakban csökkent, hiszen erről a felperes (a felek) a szerződés megkötésekor nem tudhattak. Így tehát a perbeli tényállás mellett a „kumulációs hatás” a másodfokú ítéletben kifejtett módon nem állt fenn.

Gfv.VII.30.090/2020/9.

A pénzügyi intézmény fogyasztó részére adott tájékoztatásából ki kell tűnnie mindazon információnak, amely alapján egy általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő, átlagos fogyasztó megalapozott döntéseket hozhat. Nem megfelelő a tájékoztatás akkor, ha abból világosan és egyértelműen nem felismerhető az árfolyamkockázat mibenléte és annak gazdasági következményei. Az Európai Unió Bírósága joggyakorlata által felállított követelményrendszer megvalósulását az árfolyamkockázati tájékoztatás tisztességtelenségének megítélése során összességében kell vizsgálni, az egyes ítéletek indokolásában megfogalmazott megállapításokat nem kell, illetve nem lehet taxatív felsorolásnak tekinteni, ahogy nem lehet egyes elemeket sem kiragadottan értékelni, hanem a szerződés egyéb rendelkezései figyelembevételével kell megítélni, hogy a nyújtott tájékoztatás megfelel-e a tisztességes tájékoztatással szemben felállított követelményrendszernek.

I. A Kúria elsődlegesen a felperesek felfüggesztés iránti kérelmét vizsgálta, és megállapította, hogy a felülvizsgálati kérelemben hivatkozott, az Európai Unió Bírósága (a továbbiakban: EU Bíróság) előtt folyamatban lévő egyik eljárás sem indokolja jelen felülvizsgálati eljárásban a per tárgyalásának a felfüggesztését az 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: rPp.) 152. § (2) bekezdése alapján. A C-609/19. számú ügyben az előzetes döntéshozatali eljárást kezdeményező nemzeti bíróság a 93/13/EGK irányelvet (a továbbiakban: irányelv) 4. cikkének (2) bekezdése és a 3. cikkének (1) bekezdése értelmezését kérte: milyen szempontok alapján kell vizsgálni a deviza alapú kölcsönszerződés árfolyamkockázatára vonatkozó szerződéses rendelkezések világos és érthető megfogalmazását. A Kúria utal arra, hogy tartalmilag ugyanezt a kérdést az EU Bíróság már megválaszolta, például a felülvizsgálati kérelemben is hivatkozott C-186/16. sz. Andriciu és társai kontra Banca Românească SA ügyben 2017. szeptember 20-án hozott ítéletében (41. és 51. pontok), valamint a C-51/17. sz. OTP Bank Nyrt. és társa kontra Ilyés Teréz és Kiss Emil ügyben 2018. szeptember 20-án hozott ítéletében (78. és 83. pontok).

A C-932/19. számú ügyben az előzetes döntéshozatali eljárást kezdeményező bíróság annak megválaszolását kérte az EU Bíróságtól, hogy az irányelv 6. cikk (1) bekezdése alapján az árfolyamrész tisztességtelenségének jogkövetkezménye körében a fogyasztó nyilatkozatát hogyan kell figyelembe venni. Az árfolyamrész alkalmazásának kérdésköre azonban jelen peres eljárás tárgyát nem képezte, így figyelemmel az rPp. 272. § (2) bekezdésében írtakra és az alapján kialakult joggyakorlatra ezen eljárás tárgya már nem lehet (BH2017. 232.), így az EU Bíróság ezen előzetes döntéshozatali eljárásban

hozandó döntése sem hathat ki jelen jogvita érdemi elbírálására.

II. Ennek elbírálása során az eljáró bíróságok helyesen, a 2/2014. PJE határozatban írtaknak megfelelően indultak ki abból, hogy a deviza alapú fogyasztói kölcsönszerződés azon rendelkezése, amely szerint az árfolyamkockázatot – a kedvezőbb kamatmérték ellenében – korlátozás nélkül a fogyasztó viseli, a főszoolgáltatás körébe tartozó szerződéses rendelkezés, amelynek a tisztességtelensége főszoabályként nem, kizárólag akkor vizsgálható, ha a tájékoztatás nem volt világos, illetve nem volt érthető. Az, hogy az adott szerződés (illetve az abban foglalt kockázatfelzáró nyilatkozat) árfolyamkockázat felperesek általi viselésére vonatkozó rendelkezése világos, illetve érthető-e, a PJE határozat III.1 pontjában kifejtettek szerint annak ellenére vizsgálható volt, hogy a perbeli kölcsönszerződést a felek az rPtk.-nak a 2009. évi XXXI. törvénnyel történt, 2009. május 22-től hatályos módosítása előtt kötötték meg. Ha ezen vizsgálat eredményeként az állapítható meg, hogy az árfolyamkockázatra vonatkozó tájékoztatás nem volt világos, nem volt érthető (átlátható) a tájékoztatás hiánya vagy nem megfelelő volta miatt, ez önmagában megalapozza e rendelkezés tisztességtelenségét, ennek következtében a szerződés érvénytelenségét, mivel az érvénytelenség a konstrukció lényegi elemét érinti [1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: rPtk.) 239. § (2) bekezdés].

A Kúria ugyanakkor nem értett egyet az eljáró bíróságok azon egyező álláspontjával, miszerint az alperes által magában a kölcsönszerződésben, illetve a kölcsönszerződést követően, de ebbe az okiratba foglalt Általános Kockázatfeltáró Nyilatkozatban írásban nyújtott tájékoztatás kielégítette a Kúria hivatkozott PJE határozataiban, illetve az EU Bíróság e tárgyban hozott határozataiban felállított követelményrendszer. (Az írásba foglalttól eltérő, illetve azt kiegészítő szóbeli tájékoztatás a perben nem nyert bizonyítást.)

A felperesek helytállóan hivatkoztak arra, az irányelv által létrehozott védelmi rendszer azon az elven alapszik, hogy a fogyasztó a pénzügyi szolgáltatóhoz képest hátrányos helyzetben van többek között az információs szintje tekintetében, ezért a szerződési feltételek világos és érthető megfogalmazásának, és következésképpen az átláthatóságának a 4. cikk (2) bekezdésében írt követelményét kiterjesztő módon kell érteni (C-186/16. 44. pont). Mindezt magának a pénzügyi intézménynek a fogyasztó részére adott tájékoztatásából kell kitűnnie mindazon információnak, amely alapján egy általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő, átlagos fogyasztó megalapozott döntéseket hozhat (C-186/16. 49. és 51. pontok).

Az EU Bíróság több, a 2/2014. PJE határozatot követően hozott döntésében foglalkozott a fogyasztót terhelő árfolyamkockázatra vonatkozó tájékoztatás tisztességtelenségének megítélésével, részletesen kifejtve, mire kell kiterjednie a tájékoztatásnak ahhoz, hogy az az irányelv 4. cikke (2) bekezdésének helyes értelmezése szerint ne csak alaki és nyelvtani szempontból, hanem tartalmát is tekintve világosnak és érthetőnek minősüljön.

Az EU Bíróság a 135/77. sz. Bosch ügyben hozott ítéletében általános jelleggel úgy foglalt állást, hogy az előzetes döntéshozatali eljárásban kihirdetett ítélete rendelkező részében írtak kötik a tagállami bíróságot az uniós jogértelmezés körében, a döntés indokainak figyelembevételével. Ebből is következik, hogy az EU Bíróság által felállított követelményrendszer megvalósulását az árfolyamkockázati tájékoztatás tisztességtelenségének megítélése során összességében kell vizsgálni, azt nem kell, illetve nem lehet taxatív felsorolásnak tekinteni, ahogy nem lehet egyes elemeket sem kiragadottan értékelni, hanem a szerződés egyéb rendelkezései figyelembevételével kell megítélni, hogy a nyújtott tájékoztatás megfelel-e a tisztességes tájékoztatással szemben felállított követelményrendszernek. Ha például, a kölcsönszerződés rendelkezése szerint a deviza kamatának változása nem hat ki közvetlenül a fogyasztó fizetési kötelezettségeire, a külföldi kamatláb emelkedésének a törlesztő részletekre történő kihatására nem kell feltétlenül kiterjednie a tájékoztatásnak.

Az EU Bíróság határozataiban írtak szerint a tájékoztatásnak ki kell térnie a kölcsönfelvevő lakóhelye szerinti tagállam fizetőeszköze súlyos leértékelődésének és a külföldi kamatlábak emelkedésének a törlesztőrészletekre gyakorolt hatására (C-186/16. 49.pont); azon mechanizmus konkrét működésére, amelyre az érintett feltétel utal, valamint adott esetben az e mechanizmus és a többi feltételben előírt mechanizmus közötti viszonyra oly módon, hogy a fogyasztó pontos és érthető szempontok alapján értékelhesse a számára ebből eredő gazdasági következményeket (C-186/16. 45. pont, C-26/13, 75.

pont); arra, hogy a fogyasztó a devizaalapú kölcsönszerződés aláírásával bizonyos mértékű árfolyamkockázatot vállal, amely gazdaságilag nehezen viselhetővé válhat, amennyiben az a pénznem, amelyben jövedelmét kapja, leértékelődik (C-186/16. 50. pont). Az irányelvben előírt világos és érthető megfogalmazás követelményének megfelel az a devizaalapú kölcsönszerződés is, amely úgy terheli a fogyasztóra az árfolyamkockázatot, hogy nem figyelmezteti kifejezetten arra, az árfolyamváltozásnak nincs felső határa (azaz nem szükséges, hogy a „korlátlan” vagy „nincs felső határa” kifejezéseket kifejezetten tartalmazza a kikötés), de csak abban az esetben, ha egyfelől a fogyasztót nem csupán arról a lehetőségről tájékoztatták, hogy annak a devizának az árfolyama, amelyben a kölcsönszerződést megkötötték, emelkedhet vagy csökkenhet, hanem értékelni tudja az árfolyamkockázatnak a pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt – esetlegesen jelentős – gazdasági következményeit is (C-227/18. számú végzés 40.). Arra alappal hivatkozott az alperes, hogy sem az EU Bíróság, sem a jogegységi határozatok olyan elvárást nem fogalmaztak meg, miszerint a tájékoztatásnak konkrét adatokat, számítást, illetve az árfolyam várható alakulásának bemutatását is tartalmaznia kellene, feltéve, ha ennek hiányában is a tájékoztatásból az árfolyamkockázat mibenléte és annak gazdasági következményei világosan és egyértelműen felismerhetők.

Az eljáró bíróságok ugyan vizsgálták a Kúria, illetve az EU Bíróság által felállított követelmények teljesülését, azonban a Kúria álláspontja szerint e tekintetében téves jogi következtetésre jutottak.

A Kúria az Általános Kockázatfeltáró Nyilatkozatban írtakat vizsgálva egyetértett a felülvizsgálati kérelemben kifejtettekkel, hogy a szerződés rendelkezéseit követő, azzal egy okiratba foglalt általános kockázatfeltáró nyilatkozat azon kitétele, miszerint a felperesek tudomásul vették, részükre az alperes az árfolyamkockázatról „teljes körű tájékoztatást nyújtott”, e tájékoztatás írásban történő rögzítése, illetve a „teljes körű tájékoztatást” igazoló egyéb bizonyítékok hiányában annak tartalmát, „teljes körűségét” nem igazolja. Az sem tekinthető az EU Bíróság által felállított követelményrendszernek megfelelő tájékoztatásnak, hogy a kockázatfeltáró nyilatkozatban írtak szerint az adós hiteltörlesztési és kamatfizetési kötelezettségének összege „erősen függ” az adott deviza magyar forinttal, illetve „egyéb devizákkal” szembeni árfolyamának alakulásától. Ezt az erős függést (összefüggést) a kockázatfeltáró nyilatkozat csak annyiban világítja meg, hogy a deviza árfolyamának változása egyaránt növelheti és csökkentheti a hitelszolgálat és a magyar forintban folyósított kölcsön összegét. Ez a tájékoztatás semmilyen formában nem utal az elvárt módon a tagállam fizetőeszköze súlyos leértékelődésének a futamidő alatt is bekövetkező valószínűségére és arra, hogy ennek következtében a felperesek helyzete gazdaságilag nehezen viselhetővé is válhat. Éppen az EU Bíróság C-227/18. számú végzése értelmében nem megfelelő az adott tájékoztatás, ha az csupán annyit tartalmaz, hogy az árfolyamváltozás a „hitelszolgálatot” egyaránt növelheti és csökkentheti.

Ezt követően a Kúria vizsgálta, hogy a szerződés rendelkezései alapján, kiegészítve az Általános Kockázatfeltáró Nyilatkozatban írtakat, a tájékoztatás tisztességesnek tekinthető-e. A szerződés „egyéb feltételei” között található 25. pontban rögzített adósi nyilatkozat szerint a felperesek átvállalják a CHF/HUF árfolyamváltozásából eredő kockázatot. A Kúria ugyan egyetértett az eljáró bíróságok azon álláspontjával, hogy abból, miszerint a kölcsönszerződés nem rendelkezik a kockázatátvállalás korlátozásáról, valóban az következik, hogy az nem korlátozott, de nem következik, hogy a kockázatátvállalás mibenléte a 2/2014. PJE határozat szóhasználatára szerint a fogyasztó számára „egyértelműen felismerhető” volt, a később kifejtettek szerint. Az is rögzítésre került ebben a pontban, hogy ha az adósok tartozása forintba átszámolva 10%-kal meghaladja a költségelőirányzatban szereplő forintban meghatározott kölcsön összegét az adósok rendkívüli előtörlesztésre kötelezettek. Ebből az adósok számára egyértelművé kellett válnia, hogy a forint akár 10 %-kal nagyobb árfolyamromlásával is számolni lehet. E szerződéses rendelkezés a fogyasztó által viselendő kockázat behatárolásának nem tekinthető. A szerződésben nyújtott tájékoztatás ugyanakkor nem hívja fel a fogyasztó figyelmét kellő súllyal, átlátható módon az árfolyamkockázat mibenléte, az árfolyamromlás valószínűsége, jelentős, a szerződésben szereplő 10%-os mértékét akár jelentősen meghaladó mértékére, arra, hogy annak esetleges előre nem látható bekövetkezése az adós fogyasztó gazdasági helyzetét rendkívül súlyosan érintheti, ahogy erről az Általános Kockázatfeltáró Nyilatkozat sem tartalmazott tájékoztatást a korábban írtak szerint.

A Kúria tehát úgy ítélte, hogy a fogyasztó felperesek számára a nyújtott tájékoztatás alapján nem volt „egyértelműen felismerhető” az átlagos fogyasztó mércéjén keresztül, hogy a szerződésben szereplő

azon rendelkezés, amely szerint az árfolyamkockázatot átvállalják, pontosan mit jelent, milyen következményekkel jár. Ez okból a 2/2014. PJE határozat 1. pontjában írtakat a később meghozott EU Bírósági ítéletekben meghatározott szempontokkal együtt értelmezve úgy ítélte meg, hogy az adott ügyben bizonyítottan nyújtott, az árfolyamkockázatról történt tájékoztatás nem felel meg a tisztességes tájékoztatással szemben felállított követelményrendszernek. Az egyéb szerződéses rendelkezések, valamint a tájékoztatás időpontja alapján sem lehet ettől eltérő következtetésre jutni az alább kifejtetek szerint.

A szerződés 28. pontjában az adósok korlátlan és egyetemleges felelősségének rögzítése nem az árfolyamkockázat korlátlanóságára vonatkozik. Az alperes által a felülvizsgálati ellenkérelmében hivatkozott egyéb szerződéses rendelkezések (4. pont: törlesztő részletek meghatározása, 6. pont: előtörlesztésre vonatkozó rendelkezések, 27. pont: ÁSZF és egyéb dokumentumok átvételének, valamint annak elismerése, hogy az adós a szerződéses konstrukció minden lényeges eleméről kimerítő tájékoztatást kapott) csak legfeljebb érintik az árfolyamkockázat kérdését, nem tekinthetők az árfolyamkockázatra vonatkozó tájékoztatás megfelelő, átlátható kiegészítésének.

A perben adott tájékoztatás mellett annak nincs perdöntő jelentősége, hogy a felperesek a szerződéstervezetet és a kapcsolódó dokumentumokat időben megkapták, illetve annak sem, hogy azt elolvasták-e a szerződés megkötését megelőzően. A fogyasztótól valóban elvárható, hogy a rendszerint nagy összegű és hosszabb távra szóló ügylet jellegéhez, nagyságrendjéhez, a vállalt kockázat mértékéhez igazodóan tájékozódjon a szerződés megkötése előtt, a szerződési feltételeket tartalmazó okiratot – az átlagfogyasztótól elvárható gondossággal – áttanulmányozza, és ha a szerződésben olyan rendelkezéseket észlel, amelyeket nem ért, megfelelő magyarázatot igényeljen [2/2012. (XII. 10.) PK vélemény]. Az ebben a körben megnyilvánuló esetleges mulasztása, gondatlan eljárása azonban csak abban az esetben eshet a terhére, ha a pénzügyi intézménytől kapott tájékoztatás egyébként tisztességes tartalmú volt.

Gfv.VII.30.185/2020/10.

Az árfolyamkockázatról nyújtott tájékoztatás tisztességtelenségének megítélése körében a Kúria a felülvizsgálati kérelemben előadott körben vizsgálódhat. Az árfolyamkockázatról adott tájékoztatás akkor is lehet tisztességes, ha a kölcsönszerződés, az annak részét képező ÁSZF e körben hiányos tartalmú, ugyanakkor a külön okiratba foglalt kockázatfeltáró nyilatkozat, amit ugyan a fogyasztó nem írt alá, de aláírásával igazoltan annak átvételét, megismerését igazolta, megfelel a tisztességes tájékoztatás követelményének.

Iratellenesen állította a felperes, hogy a másodfokú bíróság nem foglalt állást az 1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban: rHpt.) 203. § (6) és (7) bekezdésében foglalt érveléssel összefüggésben, a jogerős ítélet [38] pontjában a másodfokú bíróság ezzel kapcsolatos jogi álláspontját kifejtette. A felperes felülvizsgálati kérelmében e körben ténylegesen azt sérelmezte, hogy a másodfokú bíróság megítélése szerint nem volt annak jelentősége, hogy az „Általános tájékoztatót” a felperes nem írta alá, továbbá annak nem kellett a szerződés részévé válnia. A Kúria egyetértett a másodfokú bíróságnak azzal az álláspontjával, hogy az árfolyamkockázatról nyújtott tájékoztatásnak nem kell feltétlenül a szerződésben, vagy az annak részét képező ÁSZF-ben is megjelennie (bár jellemzően ez a szerződéskötési gyakorlat alakult ki), az arról adott tájékoztatás külön, nem a szerződés részét képező okiratban is adható volt. Az rHpt. hivatkozott rendelkezése szerint a fogyasztónak a kockázatfeltáró nyilatkozatot alá kell írnia, de ennek elmaradása – áttételes tényállás szerinti teljesülése – figyelemmel a 6/2013 PJE határozat 3. pontjában írtakra, a szerződés érvénytelenségét nem eredményezi.

Az rHpt. hivatkozott rendelkezésétől független jogkérdés annak vizsgálata, hogy az árfolyamkockázatról nyújtott tájékoztatás érthető (világos és egyértelmű) volt-e. Ha ennek ellenkezője állapítható meg, az a szerződés érvénytelenségét eredményezi. Az árfolyamkockázattal kapcsolatos rendelkezések egy mondatban a kölcsönszerződésben, valamint áttételes az ÁSZF IV.4.5. és 4.6. pontjában jelennek meg. Ez utóbbiak szerint az alperes az aktuális árfolyamon felül árfolyam tartalékot képez, amely rendelkezés jelzi, hogy az árfolyam változásával a hitelfeltevőnek számolnia kell. A másodfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy e két dokumentumban foglaltak alapján nem

állapítható meg, hogy a felperes tisztességes tájékoztatást kapott. A perben eljáró bíróságok – helyesen – figyelembe vették az „Általános tájékoztatóban” ezzel kapcsolatban szereplő megállapításokat is.

A fent írtaknak megfelelően a Kúria egyetértett a perben eljáró bíróságok azon egyező álláspontjával, hogy a tájékoztató felperes általi aláírásának elmaradása nem jelenti azt, hogy az abban foglaltakat figyelmen kívül kellene hagyni. Mind az Európai Unió Bírósága, mind a Kúria (pl. 2/2014.PJE határozat) úgy foglalt állást, hogy minden bizonyíték (pl. reklám anyag) figyelembevételével kell döntenie arról, hogy a fogyasztó tisztességes tájékoztatást kapott-e. Annak, hogy a felperes által aláírt kölcsönigénylésen tanúk aláírása nem szerepel, így az nem felel meg az 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: rPp.) 196. § (1) bekezdés b) pontjában írtaknak nem jelenti azt, hogy annak tartalmát nem lehet figyelembe venni, hiszen a felperes hitelt érdemlően nem vitatta, hogy a dokumentumon az ő aláírása szerepel. Az egyoldalas kölcsönigénylő nyomtatványt a felperes aláírta, a szerződés aláírását megelőző napi keltezéssel. Ebben elismerte az „Általános tájékoztató” átvételét, tartalmának megismerését. A nyomtatvány beazonosítható módon tartalmazta a tájékoztató megjelölését, a felperes nem bizonyította, hogy nem a megjelölt és a perben csatolt tartalmú tájékoztatót kapta meg, illetve, hogy azt a dokumentumban írtak ellenére nem vette át. Arra sem adott a felperes észszerű indokot, hogy egy nap miért nem volt elég az összesen egyoldalas tájékoztató megismerésére, áttanulmányozására, mi volt az az indok, ami miatt a kölcsönigénylés aláírását követő napon már alá kellett írnia a gépjármű vásárlási célú kölcsönszerződést.

Mindezekre tekintettel abban a kérdésben kellett a Kúriának állást foglalnia, hogy a szerződésben, az ÁSZF-ben, illetve az Általános tájékoztatóban írtak alapján a felperes olyan tartalmú tájékoztatást kapott-e, ami megfelel az 1959. évi IV. törvény 209. § (1) bekezdése szerinti követelményeknek figyelemmel a 2/2014. PJE határozat 1. pontjában, az Európai Unió Bírósága C-51/17. számú és egyéb vonatkozó ítéleteiben kifejtetteknek. A három dokumentum, de önmagában az Általános tájékoztatóban írtak alapján a másodfokú bírósággal egyezően úgy ítélte, miszerint a felperes tudhatta, hogy az árfolyamváltozásának kockázata őt terheli, hátralevő tartozása, havi törlesztési kötelezettsége valószínűsíthetően emelkedni fog és az elérhet olyan mértéket, amellyel jövedelme nem tud lépést tartani.

Mindkét fokú bíróság többek között a bizonyítékok mérlegelésével hozta meg döntését. Ugyanakkor a felperes felülvizsgálati kérelmében az rPp. 206. § (1) bekezdését mint megsértett jogszabályhelyet nem tüntette fel, amely önmagában kizárta a bizonyítékok mérlegelésén alapuló döntés érdemi felülvizsgálatának lehetőségét. A fent kifejtettekre tekintettel a Kúria úgy ítélte, a felülvizsgálati kérelemben előadott érvrendszer alapján nem lehet alappal arra a következtetésre jutni, hogy a felperesnek nyújtott tájékoztatás tisztességtelen volt.

Emberi jogi közlemények

Az Emberi Jogok Európai Bíróságának magyar vonatkozású ítéletei

Az adott időszakban nem vált véglegessé ilyen tárgyú határozat.

Az Emberi Jogok Európai Bíróságának kiemelten fontos ítéletei

1. Serge Ayoub és mások Franciaország elleni ügye (77400/14, 34532/15 és 34550/15. sz. ügyek)²²

Az első kérelmező, a Troisième Voie (Harmadik Út) egyesület és biztonsági csapatának, a Jeunes nationalistes révolutionnaires (JNR - Forradalmi Nacionalista Ifjúság) vezetője volt feloszlása előtt; a második kérelmező a L'Oeuvre française (Francia Munka) Egyesület, a harmadik kérelmező annak elnöke; a negyedik kérelmező a Jeunes nationalistes (Nacionalista Ifjúság) egyesület, az ötödik kérelmező annak elnöke.

Az egyesületeket 2013. július 5-én feloszlatták, miután a C. M., a Sciences Po (Párizsi Politikai Tanulmányok Intézet) hallgatója és az antifasiszta mozgalom tagja 2013. június 5-én skinheadekkel folytatott verekedésben meghalt. Több személy ellen hivatalos vizsgálatot indítottak. A vizsgálat megállapította, hogy a verekedés után az érintett személyek találkoztak a Le Local nevű bárban, amelyet az első vádlott vezetett, akivel telefonon tartották a kapcsolatot a harc előtt és után, valamint egész éjszaka. 2018. szeptember 14 -én a Párizsi Esküdszéki Bíróság a Harmadik Út két korábbi tagját, illetve támogatóját tizenegy, illetőleg hét év szabadságvesztésre ítélte C.M. sérelmére, csoportosan, felfegyverkezve elkövetett szándékos emberölés miatt. A büntetőeljárás még folyamatban van.

Az első kérelmező a Harmadik Út Egyesület - amelynek célja „a nacionalista és forradalmi ideológia népszerűsítése” volt - elnöke, valamint biztonsági osztagának, a JNR-nek a vezetője volt. 2013. június 11 -én az első kérelmezőt értesítették a Kormányzat azon szándékáról, hogy feloszlatták egyesületét és a JNR-t. 2013. június 18 -án az első kérelmező tájékoztatta a belügyminisztert a JNR és a Harmadik Út önkéntes feloszlásáról. A Kormányzat ekkor tájékoztatta abbéli szándékáról, hogy a feloszlási eljárást folytatják, megjegyezve, hogy az egyesület folytatta működését, így arra a következtetésre jutott, hogy az tényleg csoportként továbbra is létezik, és ugyanazokat a tevékenységeket végzi. 2013. július 12 -i rendeletében a francia elnök elrendelte a JNR és a Harmadik Út feloszlását. 2013. július 18-án és október 15-én az első kérelmező az Államtanácstól kérte a rendelet hatályon kívül helyezését, azzal érvelve, hogy a döntés politikai jellegű. Az Államtanács elutasította a kérelmet.

A harmadik kérelmezőt 2012-ben a második kérelmező elnökévé választották. 2013. június 28 -án a belügyminiszter tájékoztatta a harmadik kérelmezőt a Kormányzatnak az egyesület feloszlására irányuló szándékáról. A francia elnök 2013. július 25-ei rendeletében elrendelte feloszlását. A harmadik kérelmező 2013. szeptember 21 -én kérte a rendelet hatályon kívül helyezését. Az Államtanács 2014. december 30-ai ítéletében elutasította a kérelmet.

Az ötödik kérelmező a 2011. október 19-én nyilvántartásba vett negyedik kérelmező egyesület elnöke volt. A Kormányzat szerint az egyesület a második kérelmező ifjúsági szárnya. 2013. június 24-én a belügyminiszter tájékoztatta az ötödik kérelmezőt a Kormányzat azon szándékáról, hogy feloszlatták a negyedik kérelmező egyesületet. A negyedik kérelmező és annak elnökeként az ötödik kérelmező, sürgős bírósági kérelmet nyújtott be a feloszlási rendelet végrehajtásának felfüggesztésére, amelynek hatályon kívül helyezését is kérték. Az Államtanács 2014. december 30-ei ítéletében elutasította a kérelmet.

²² Az ítélet 2021. január 8. napján vált véglegessé.

A kérelmezők – az Egyezmény 10. és 11. cikkére hivatkozással – sérelmezték, hogy az általuk vezetett egyesületek felosztatása az egyesülési szabadsághoz és a véleménynyilvánításhoz való joguk gyakorlásába való indokolatlan beavatkozást jelentett.

A Kormányzat azzal érvelt, hogy a kérelmeket elfogadhatatlannak kell nyilvánítani, mivel azok az Egyezmény 17. cikk szerint összeegyeztethetetlenek az Egyezmény rendelkezéseivel.

A Bíróság kiemelte, hogy a második kérelmező felosztatását a Kormányzat a CSI 212-1. Cikkének (2), (5) és (6) bekezdése alapján, vagyis azon az alapon rendelte el, hogy az egyesület gyűlöletet vagy diszkriminációt szít emberek csoportjai ellen, mivel azok nem francia állampolgárok, vagy hogy muszlim vagy zsidó hitűek vagy származásúak, hogy dicsőítette az együttműködést az ellenséggel, és hogy magánhadsereget alkotott. Az Államtanács úgy határozott, hogy a felosztatást a közrendben rejlő okok indokolják.

A Bíróság megállapította, hogy a hatóságok az egyesület felosztatásának elrendelése előtt részletesen tanulmányozták az egyesület elnökének cselekedeteit és nézeteit. Először is, az egyesület és elnöke nemzeti forradalmat sürgetett, amelyet az az általános kívánság motivált, hogy megszabaduljanak a „nem fehérektől”, „élősködőktől”, akik tönkreteszik Franciaország szuverenitását. Ezzel az idegengyűlölő felhívással együtt terjesztették azt az elképzelést, hogy a „politikai judaizmus” Franciaország identitásának megsemmisítésére törekszik. A holokauszt-tagadó nézeteikről ismert, és ezért elítélt személyek részt vettek a kérelmezők által szervezett eseményeken. Másodszor, az Államtanács előtti eljárásban bebizonyosodott, hogy a második kérelmező és elnöke elismerését fejezte ki a náci Németországgal együttműködő személyek iránt. Tisztelői voltak Pétain marsallnak és a Vichy-rendszer ideológiájának, és azonosultak azzal a rezsimmel azáltal, hogy a kelta keresztet használták emblémaként a megemlékezéseik során és a Philippe Pétain nevében szervezett nyári táborban. Ideológiai azonosulásukat fejezték ki olyan közszereplőkkel, akik elősegítették az együttműködést az ellenséggel, és igyekeztek végrehajtani Philippe Pétain forradalmát annak faji törvényeivel együtt, ezáltal felelevenítve egy fájdalmas múltat, amelyért az állam felelősségét elismerték. Harmadszor, félkatonai kiképzőtáborokat szerveztek az egyesület ideológiájának terjesztése és a fiatal harcosok „politikai katonákként” való kiképzése érdekében. Ez a szempont aláhúzta a fiatalok indoktrinálásának célját, ami a Bíróság véleménye szerint veszélyt jelent a demokratikus állampolgárságra nevelésre, amely elengedhetetlen a rasszizmus és az idegengyűlölet elleni küzdelemhez. A Bíróság ebből azt a következtetést vonta le, hogy a második kérelmező egyesület és elnöke által támogatott célok kétségkívül tartalmaztak a gyűlöletre és a faji megkülönböztetésre való uszítást, amelyeket az Egyezmény tilt. Következésképpen a Bíróság úgy ítélte, hogy a támogatott politikai nézetek, a terjesztett propaganda és az ezen nézetek népszerűsítése érdekében szervezett tevékenységek révén a kérelmezők arra törekedtek, hogy az egyesülési szabadsághoz való jogukat felhasználva megsemmisítsék a demokratikus társadalom eszméit és értékeit.

A negyedik kérelmezővel kapcsolatban a Bíróság kiemelte, hogy bár az Államtanács elfogadta a gyűlöletre, a megkülönböztetésre vagy az erőszakra való felbujtást felosztatási okként, azt is megállapította, hogy nincs elegendő bizonyíték az ellenséggel való együttműködés dicsőítésére.

A Bíróság észlelte, hogy a negyedik kérelmező a második kérelmező ifjúsági szárnya volt. Az utóbbihoz hasonlóan a Bíróság úgy ítélte, hogy megállapítható: a negyedik kérelmező politikai programjában olyan célok szerepelnek, amelyek a muszlim bevándorlók iránti gyűlöleten és megkülönböztetésen alapulnak, és az antiszemitizmust népszerűsítették és az erőszakos gyűlöletet és a homoszexuálisok elleni diszkriminációt.

A Bíróság ebből arra következtetett, hogy a kérelmezők arra törekedtek, hogy az egyesülési szabadsághoz való jogukat felhasználva megsemmisítsék a demokratikus társadalom eszméit és értékeit. Tevékenységük összeegyeztethetetlen volt a demokrácia alapjaival.

A Bíróság álláspontja szerint az állam jogosan állapította meg, hogy a kérelmező egyesületek (a második és a negyedik kérelmező) és vezetőik (a harmadik és az ötödik kérelmező) az Egyezmény 17. cikke által tiltott célokat követték. Úgy találta, hogy visszaéltek egyesülési szabadságukkal az Egyezményt alátámasztó türelem, társadalmi béke és megkülönböztetésmentesség értékeivel összeegyeztethetetlen módon. A felosztatási végzéseket a belpolitikai helyzet mélyreható ismerete és a „védekezésre képes demokrácia” támogatása érdekében hozták meg.

Következésképpen a Bíróság úgy ítélte, hogy az Egyezmény 17. cikke értelmében a kérelmezők nem hivatkozhatnak az Egyezmény 10. cikke fényében értelmezett 11. cikkének a védelmét, ezért panaszukat el kellett utasítani, mivel azok összeegyeztethetetlenek az Egyezmény rendelkezéseivel.

Az első kérelmező ügyében a Bíróság emlékeztetett, hogy a vélemények és azok kinyilvánítása szabadságának védelme, amint azt az Egyezmény 10. cikke biztosítja, az Egyezmény 11. cikkében foglalt gyülekezési és egyesülési szabadság célkitűzéseinek is egyike. Ezért az Egyezmény 11. cikkét az Egyezmény 10. cikke fényében kell értelmezni.

A Bíróság kiemelte, hogy a Harmadik Út Egyesület és a JNR felosztatását a kormány a belbiztonsági törvénykönyv (Code de la sécurité intérieure - CSI) L. 212-1. Cikkének (2) és (6) bekezdésében említett helyzetek alapján rendelte el. A bíró döntése a felosztatás első okán alapult, nevezetesen egy magánhadsereg létezésén. A bíró azonban úgy ítélte meg, hogy nincs elegendő bizonyíték a második jogalap fennálltára, nevezetesen a megkülönböztetésre, gyűlöletre vagy erőszakra való felbujtásra.

A Bíróság ezért úgy találta, hogy a beavatkozást törvény írta elő. Noha a kérelmezők megelőzték a felosztatási végzést a Harmadik Út és a JNR egyesület önkéntes felosztatásával, a hatóságok úgy vélték, hogy ezek a szervezetek továbbra is működtek mint „tényleges csoportok”, amelyeket fel lehet osztatni a fent említett törvényi rendelkezés alapján. A felosztatással azt is el akarták érni, hogy megakadályozzák az érintett szervezetek újjáalakulását. Ez bűncselekmény volt a CSI L. 212-1. Cikkének utolsó bekezdése értelmében, amely rendelkezés kijátszására szolgálhatott az önkéntes felosztatás.

A Bíróság úgy ítélte, hogy a felosztatási végzést úgy lehet tekinteni, mint amely a közbiztonság biztosítását, a zavargás megelőzését és mások jogainak védelmét célozta, mindezek az Egyezmény 11. cikke (2) bekezdésének értelmében törvényes céloknak minősültek.

A Bíróság kiemelte, hogy a Harmadik Út nem politikai párt volt, amely választást szeretett volna nyerni, hanem inkább egy olyan egyesület, amely forradalmi nacionalista ideológiaként meghatározott politikai programot követett. A Bíróság észlelte, hogy a felosztatást egy konkrét cselekmény indokolta, nem pedig a csoport céljai vagy politikai nyilatkozatai, vagy elnökének politikai nézetei. A francia hatóságok az egyesület és a JNR felosztatásáról szóló határozatot C. M. halála után hozták meg, tekintettel az erőszakos incidens által kiváltott zavargásra. Ez döntő tényező volt a döntés során; a belügyminiszter Államtanács előtti emlékeztetője szerint az incidens „a házassági egyenlőségi törvény körüli viták és összecsapásokkal összefüggésben” „a bal- és jobboldali szélsőségesek közötti fokozott konfliktushelyzetet” tárt fel. Létezett tehát egy „feszültség-kontextus”, amely azt sugallta „a korábbiaknál is jobban, hogy a Harmadik Út és a JNR cselekedetei súlyos zavargássá fajulhatnak”. Ezen erőszakos cselekmény mellett a Bíróság kiemelte, hogy a végrehajtó hatalom és az Államtanács figyelembe vette a csoportok korábbi tevékenységét magánhadseregeként. Ezért figyelembe vették a JNR hierarchikus felépítését, azt a tényt, hogy egyenruhás gyűléseket és katonai stílusú felvonulásokat tartott, valamint azt a tényt, hogy az összecsapások esetén fizikai erő alkalmazására való képességük alapján toborzott tagokat. A Bíróság rámutatott ítélkezési gyakorlatára (Vona Magyarország elleni), hangsúlyozva, hogy a félkatonai gyűlések célja a félelemkeltés, és hangsúlyozta az államok azon jogát, hogy megelőző intézkedéseket tegyenek a demokrácia védelme érdekében.

A jelen ügy körülményei között a Bíróság nem tekinthette észszerűtlennek vagy önkényesnek azokat a kritériumokat, amelyeket az Államtanács alkalmazott annak megállapításakor, hogy a JNR több volt, mint a Harmadik Út Egyesület hagyományos biztonsági szolgálata. A belügyminiszter által szolgáltatott információkból egyértelműen kiderült, hogy a JNR tevékenységét valójában katonai jellegű és megjelenésű szervezet csoportként folytatta. A Kormányzat hangsúlyozta fenyegető és agresszív jellegét is. A Bíróság álláspontja szerint a hatóságoknak volt okuk attól tartani, hogy egy ilyen jellegű csoport elősegíti az erőszak és a megfélemlítés légkörét, amely túlmegy egy sértő vagy zavaró gondolatokat kifejező csoport létezésén. A Bíróság észlelte, hogy a szóban forgó ideológia számos erőszakos cselekménybe torkollott, amint azt a megfigyelési tevékenység és az elkövetett bűncselekmények is bizonyítják. Idővel ez olyan légkörhöz vezetett, amely fenyegetést jelentett mások jogaira és szabadságaira, valamint a közrendre. A Bíróság észlelte, hogy az első kérelmező maga is, mint elnök, politikai erőszakot támogatott azzal, hogy másokat harcra buzdított, és fizikai támadásokat indított az antifasiszta mozgalmak és a bűnüldöző szervek ellen. A JNR lehetővé tette a Harmadik Út Egyesület

számára, hogy valójában lázító célokat érjen el, és olyan erőszakos cselekményekhez folyamodjon, mint amilyenek C. M. halálához vezettek.

Tekintettel ezekre a megfontolásokra és az intézkedések meghozatalának körülményeire, a Bíróság elismerte, hogy a hatóságok megalapozottan állapították meg, hogy érdemi és elegendő indok áll fenn „sürgető társadalmi szükséglet” bizonyítására, hogy elrendeljék a szóban forgó csoportok feloszlását, a zavargás megelőzése és megszüntesse érdekében.

Az intézkedés arányosságát illetően a Bíróság úgy találta, hogy a hatóságok intézkedései szükségesek voltak a zavargás elkerüléséhez. Emlékeztetett, hogy az egyén, az állam képviselője vagy a lakosság egy része elleni erőszakra való uszítás esetén a nemzeti hatóságok szélesebb mérlegelési jogkört élveznek az Egyezmény 11. cikke szerinti beavatkozás szükségességének értékelésében.

Tekintettel erre a mozgástérre és az ügy sajátos körülményeire, a Bíróság úgy ítélte, hogy a feloszlási intézkedés a kitűzött céllal arányosnak tekinthető. A beavatkozásra tehát szükség volt egy demokratikus társadalomban. Ezért az Egyezmény 10. cikke fényében olvasott 11. cikket nem sértették meg.

2. Akbay és mások Németország elleni ügye (37273/15, 40495/15 és 40913/15. sz. ügyek)²³

Az első kérelmező férjét, N.A.-t a második és harmadik kérelmezővel együtt kábítószer-behozattal kapcsolatos kábítószer-bűncselekmények miatt ítélték el. A hazai bíróságok úgy találták, hogy N. A.-t a rendőrség és a második kérelmező bujtotta fel a bűncselekmény elkövetésére, és de a harmadik kérelmezőt közvetetten nem bujtották fel. N.A. és a második kérelmező büntetését ennek megfelelően jelentősen csökkentették. A harmadik kérelmezőre kiszabott büntetést általában enyhítették.

A kérelmezők – az Egyezmény 6. cikkének 1. bekezdésére hivatkozással – sérelmezték, hogy a szóban forgó büntetőeljárás tisztességtelen volt, mivel N. A.-t, a második és harmadik kérelmezőt pedig olyan kábítószer-bűncselekmények miatt ítélték el, amelyekre a rendőrség bujtotta fel őket.

A Bíróság elsősorban, hogy a bizonyítékok elfogadhatósága elsősorban a nemzeti jog szabályozása tárgyát képezi, és általában a nemzeti bíróságok feladata az előttük lévő bizonyítékok értékelése. A Bíróságnak a maga részéről meg kellett vizsgálnia, hogy az eljárás egésze, beleértve a bizonyításfelvétel módját is, tisztességes volt -e.

Amint arra a Bíróság számos alkalommal rámutatott, a kábítószeres pusztítására tekintettel látható, hogy a Szerződő Államok hatóságai miért olyan határozottak azokkal, akik hozzájárulnak ennek a csapásnak a terjedéséhez. A titkos ügynökök és informátorok használatát azonban korlátozni kell, és biztosítékokat kell bevezetni még a kábítószer-kereskedelem elleni küzdelemmel kapcsolatos ügyekben is. Bár a szervezett bűnözés növekedése kétségtelenül megköveteli, hogy megfelelő intézkedéseket hozzanak, a tisztességes igazságszolgáltatáshoz való jog mindazonáltal olyan kiemelkedő helyet foglal el, hogy azt nem lehet feláldozni a célszerűség érdekében.

Amikor rendőrségi felbujtással vagy csapdába ejtéssel kapcsolatos kifogással szembesül, a Bíróság első lépésként megpróbálja megállapítani, hogy történt-e ilyen felbujtás vagy csapda (a felbujtás anyagi vizsgálata). Ha történt ilyen uszítás vagy csapdába ejtés, az érintett személy elleni büntetőeljárásban az így megszerzett bizonyítékok későbbi felhasználása kérdést vet fel az Egyezmény 6. cikkének 1. bekezdése alapján.

A rendőrségi felbujtás akkor merül fel, ha az érintett tisztviselők – legyenek azok a biztonsági erők tagjai vagy utasításaik alapján eljáró személyek – nem szorítkoznak a bűncselekmények lényegében passzív módon történő kivizsgálására, hanem olyan befolyást gyakorolnak az alanyra, hogy azzal felbujtják egy olyan bűncselekmény elkövetésére, amelyet egyébként nem követtek volna el, annak érdekében, hogy lehetővé váljon a bűncselekmény megállapítása, vagyis bizonyítékok szolgáltatása és a büntetőeljárás megindítása. A rendőri felbujtás tilalma mögött az áll, hogy a rendőrség feladata a bűncselekmények megelőzése és kivizsgálása, nem pedig az arra való felbujtás.

Annak érdekében, hogy megkülönböztesse a rendőrségi felbujtást vagy csapdát a törvényes fedett

---

²³ Az ítélet 2021. január 15. napján vált véglegessé.

módszerektől a bűnügyi nyomozások során, a Bíróság a következő kritériumokat dolgozta ki.

Annak eldöntése során, hogy a vizsgálat „lényegében passzív” volt -e, a Bíróság megvizsgálja a rejtett művelet mögött meghúzódó okokat és az azt véghez vivő hatóságok magatartását. A Bíróság arra fog támaszkodni, hogy volt-e objektív gyanúja annak, hogy a kérelmező bűncselekményben vesz részt, vagy hajlamos bűncselekmény elkövetésére.

A Bíróság ebben az összefüggésben különösen úgy találta, hogy a nemzeti hatóságoknak nincs jó okuk arra, hogy egy olyan személyt gyanúsítsanak kábítószer-kereskedelemben való korábbi részvétellel, aki büntetlen előéletű, előzetes vizsgálatot nem indítottak ellene, és semmi sem utalt arra, hogy hajlamos volt részt venni a kábítószer-kereskedelemben, amíg a rendőrség meg nem környékezte. Az adott eset körülményeitől függően a következőket tekinthetjük a már meglévő bűncselekményre vagy szándéokra utaló jelzőnek: a kérelmező bizonyítottan ismeri a kábítószeres jelenlegi árait, és képes rövid időn belül beszerezni kábítószer, valamint a kérelmező ügyletből származó anyagi hasznát.

Amikor meghúzza a határt a rendőrség jogszerű beszivárgása és a bűncselekményre való felbujtás között, a Bíróság vizsgálja azt a kérdést is, hogy a kérelmezőt nyomás alá helyezték-e a bűncselekmény elkövetése érdekében. Kábítószerügyekben úgy találta, hogy a nyomozó hatóságok passzív hozzáállásának elhagyása olyan magatartással párosul, mint a kezdeményezés a kérelmezővel való kapcsolatfelvételben, az ajánlat megújítása az eredeti visszautasítás ellenére, kitarító sürgetés, az ár átlagon felüli emelése vagy a kérelmező együttérzésének felkeltése az elvonási tünetek megemlékezésével.

A Bíróság továbbá elismerte, hogy egy személy akkor is csapdába eshet, ha nem volt közvetlen kapcsolatban a fedésben dolgozó rendőrökkel, de a bűncselekménybe egy olyan bűntárs vonta be, akit közvetlenül a rendőrség bujtott fel a bűncselekmény elkövetésére. A bűnügyi nyomozások jogszerű fedett technikáival ellentétben, csapdáról van szó, ha a rendőrség cselekményei erre a további személyre is ösztönzőleg hatottak a bűncselekmény elkövetése irányába. A Bíróság e tekintetben figyelembe vette, hogy a rendőrség számára előre látható volt e, hogy a bűncselekmény elkövetésére közvetlenül felbujtott személy valószínűleg felveszi a kapcsolatot más személyekkel a bűncselekményben való részvétel érdekében, függetlenül attól, hogy e személy tevékenységét a rendőrök magatartása is meghatározta-e, és hogy az érintett személyeket bűnrészesnek tekintették-e a bűncselekményben a hazai bíróságok.

A fenti kritériumok alkalmazása során a Bíróság a bizonyítási terhet a hatóságokra hárítja. Az ügyészség feladata annak bizonyítása, hogy nem volt felbujtás, feltéve, hogy a terhelt állításai nem teljesen valószínűtlenek. A gyakorlatban a hatóságokat megakadályozhatja ennek a tehernek az elhárítását a fedett művelet hivatalos engedélyezésének és felügyeletének hiányában. A Bíróság ezzel összefüggésben hangsúlyozta, hogy világos és előre látható eljárásra van szükség a nyomozati intézkedések engedélyezésére, valamint azok megfelelő felügyeletére. A bírói felügyeletet tartotta a legmegfelelőbb eszköznek fedett műveletek esetén.

Ha a felbujtás anyagi vizsgálata során a rendelkezésre álló információk alapján a Bíróság kellő bizonyossággal meg tudja állapítani, hogy a hazai hatóságok lényegében passzív módon vizsgálták a kérelmező tevékenységét, és nem buzdították őt bűncselekmény elkövetésére, ez rendszerint elegendő ahhoz, hogy a Bíróság azt a következtetést vonja le, hogy a kérelmező ellen a büntetőeljárásban a titkos intézkedéssel megszerzett bizonyítékok későbbi felhasználása nem vet fel kérdéseket az Egyezmény 6. cikkének 1. bekezdése alapján.

Annak megállapítása érdekében, hogy a tárgyalás tisztességes volt-e, a Bíróság a közelmúltbeli ítélkezési gyakorlatában tovább pontosította, hogy második lépésként a felbujtás eljárási vizsgálatával kell továbblépni, nemcsak akkor, ha a Bíróság anyagi vizsgálata az iratokban szereplő információk hiánya, a nyilvánosságra hozatal hiánya vagy a felek eseményértelmezései ellentmondásai miatt nem meggyőzőek, de akkor is, ha a Bíróság az érdemi vizsgálat alapján megállapítja, hogy a kérelmezőt felbujtották.

A Bíróság ezt az eljárási tesztet alkalmazza annak megállapítására, hogy a hazai bíróságok megtették-e a szükséges lépéseket a vitatható felbujtási jogalap körülményeinek feltárásához, és a felbujtás megállapítása esetén, vagy abban az esetben, az ügyészség nem tudta bizonyítani, hogy nem volt felbujtás, a vonatkozó következtetéseket az Egyezménynek megfelelően vonták le

Míg a Bíróság általában a hazai hatóságokra hagyja annak eldöntését, hogy milyen eljárást kell követni,

amikor a bíróságok felbujtási váddal szembesülnek, jelezte, hogy a hazai bíróságok a csapdába ejtési panaszt úgy kezelik, hogy összeegyeztethető legyen a tisztességes tárgyaláshoz való joggal, ha a felbujtásra vonatkozó panasz érdemi védekezést jelent, a bíróságot arra kötelezi, hogy vagy felfüggeszse az eljárást, mint eljárással való visszaélést, vagy kizárja a csapdába ejtéssel szerzett bizonyítékokat, vagy hasonló következményeket alkalmazzon.

A Bíróság emlékeztetett az ezzel összefüggésben bevett ítélkezési gyakorlatából különösen arra, hogy a bűnözés elleni küzdelem közérdeke nem indokolhatja a rendőrségi felbujtása eredményeként megszerzett bizonyítékok felhasználását, mivel így téve kiteszi a vádlottat annak a veszélynek, hogy eleve véglegesen megfosztják a tisztességes tárgyalástól. Ahhoz, hogy az eljárás az Egyezmény 6. cikkének 1. bekezdése értelmében tisztességes legyen, ki kell zárni a rendőrségi felbujtás eredményeként megszerzett minden bizonyítékot, vagy hasonló következményekkel járó eljárást kell alkalmazni. A személy nem büntethető olyan bűncselekményért (vagy annak egy részéért), amely az állami hatóságok felbujtásának eredménye.

A Bíróság ezért úgy ítélte, hogy amennyiben a kérelmező bűncselekmény elkövetése miatti elítélése a rendőrségi felbujtás útján szerzett bizonyítékokon alapult, még a kérelmező büntetésének jelentős enyhítése sem tekinthető a vitatott bizonyítékok kizárásával hasonló következményekkel járó eljárásnak. Ezenkívül egyértelművé tette, hogy az uszítás következtében elkövetett bűncselekmény beismerése nem szüntetheti meg sem a felbujtást, sem annak hatásait.

Tekintettel a fenti elvekre, a Bíróságnak először azt kell megvizsgálnia, hogy N. A.-t és a második kérelmezőt a rendőrség arra ösztönözte-e, hogy kövesse el azt a kábítószer-bűncselekményt, amelyért elítélték őket, vagyis, hogy a rendőrség olyan befolyást gyakorolt-e rájuk, hogy felbujtsák a bűncselekmény elkövetésére, amelyet egyébként nem követtek volna el. A Bíróság kiindulásként kiemelte, hogy a hazai bíróságok elismerték: N. A.-t és a második kérelmezőt is a rendőrség bujtotta fel. Míg N.A. közvetlen kapcsolatban állt a rendőrség fedett ügynökével és a rendőrség utasítására eljáró informátorral, a második kérelmező nem volt közvetlen kapcsolatban velük. N. A. vonta be a kábítószer-behozatalba, és N. A. kábítószer-bűncselekményben való részvételért ítelték el. A Bíróságnak meg kell határoznia, hogy a rendőrség N.A.-val kapcsolatos cselekedetei a Bíróság ítélkezési gyakorlata szerinti fogalom autonóm értelmében a bűncselekmény elkövetésére bujtották-e fel N. A.-t és a második kérelmezőt.

Ami a N. A.-t illeti, a Bíróság észlelte, hogy a regionális bíróság megállapításai szerint a titkosítási művelet kezdetén felmerült néhány kezdeti gyanú, miszerint a büntetlen előéletű NA heroin-kereskedelmet folytathat, egy informátor jelzése és telefon-lehallgatással szerzett információk alapján. Miután azonban M. informátor kapcsolatba lépett N. A.-val, a folyamatos kábítószer-kereskedelem gyanúja több hónapon keresztül nem erősödött meg, és a hatóságok számára világossá vált, hogy az N. A.-nak nincsenek olyan meglévő kapcsolatai, amelyek lehetővé tennék számára, hogy megszerezze és forgalmazza a drogokat.

A rendőrség mindazonáltal folyamatosan felvette a kapcsolatot N. A.-val M. informátoron keresztül, és arra kérte, hogy szervezze meg a drogimportot a látszólag biztonságos csatornán keresztül, amelyet másfél évig teljes mértékben a hatóságok ellenőriztek. A megbízott informátornak, M.-nek jelentős anyagi érdeke fűződött ahhoz, hogy N.A. - és lehetséges büntársai - súlyos kábítószer-bűncselekménybe kerüljenek a rendőrség által a tevékenységéért ígért díjak és bónuszok miatt. A látszólag biztonságos csatornán a rendőrség nemcsak jelentős ösztönzést teremtett a kábítószer-kereskedelem számára: az a tény, hogy a kábítószer szabadon eltávolíthatók a nagy szállítókonténerekből, és a pénz, amelyet a rendőrségi informátornak, M.-nek és a titkos ügynöknek, K-nek kell kifizetni. az e tekintetben nyújtott szolgáltatásaikért (egyenként 50 000 EUR) előreláthatólag nagy mennyiségű kábítószer behozatalához vezetett. Végül talán csak ez a biztonságos behozatali csatorna tette lehetővé N.A. és tetteistársai számára, hogy megszervezzék a kábítószer-behozatalt azokkal a személyekkel, akiket véletlenül ismertek meg Hollandiában.

Ami a második kérelmezőt, N. A. egyik barátját illeti, a Bíróság kiemelte, hogy a regionális bíróság megállapításai szerint részt vett a kábítószer-behozatalban, mivel volt egy ismerőse Hollandiában, akin keresztül, véletlenszerűen, N.A.-nak sikerült megszerveznie a behozatalt. A második kérelmezőnek korábban nem volt jogerős ítélete kábítószerrel kapcsolatos bűncselekmények miatt, és nem is folytat

ellene előzetes vizsgálatok, vagy bármi, ami arra utalna, hogy hajlamos a kábítószer forgalmazására.

Amint azt maga a rendőrség is megerősítette, előre látható volt számukra, hogy a velük közvetlen kapcsolatban lévő N. A. kapcsolatba lép más személyekkel, különösen azokkal, akik kapcsolatba hozzák őt a kábítószer-terjesztőkkel, hogy részt vehessen a bűncselekményben.

Annak vizsgálata során, hogy a második kérelmező kábítószer-bűncselekményben való részvételét a rendőrség magatartása határozta-e meg, a Bíróság kiemelte, hogy a regionális bíróság megállapításai szerint a második kérelmező úgy döntött, hogy éppen a rendőrség által létrehozott látszólag biztonságos csatorna miatt járult hozzá N. A. Bremerhaven kikötőjén keresztül történő drogimportjához. N. A. részletesen leírta neki a behozatalt a dokkoló munkás segítségével, amely biztonságos és egyszerű módja nagy pénzösszegek keresésének. A második kérelmezőt N. A. kábítószer-bűncselekményének közvetlen segítéséért ítélték el. A második kérelmező tevékenységét tehát úgy kell tekinteni, hogy azt a behozatali csatorna rendőrség általi ellátása határozza meg.

A Bíróság ezért azt a következtetést vonta le - egyetértve a hazai bíróságok és a Kormányzat megállapításaival e tekintetben -, hogy sem N. A., sem a második kérelmező bűncselekményét nem követték volna el a hatóságok befolyása nélkül. A rendőrség bujtotta fel – a Bíróság Egyezmény 6. cikkének 1. bekezdése szerinti ítélkezési gyakorlatának autonóm értelmében – őket, hogy kövessék el azt a kábítószer-bűncselekményt, amelyért később elítélték őket.

Miután az érdemi vizsgálat alapján megállapította, hogy mind az N. A.-t, mind a második kérelmezőt felbujtották, a Bíróságnak, annak eldöntéséhez, hogy a tárgyalás tisztességes volt-e, tovább kellett vizsgálnia, hogy a hazai bíróságok levonták-e ebből a megállapításból a vonatkozó következtetéseket az Egyezménnyel összhangban, nevezetesen az eljárás megszüntetésével, a csapdával szerzett bizonyítékok kizárásával, vagy hasonló következményeket vonva le a csapda megállapításából.

A Bíróság észlelte, hogy a jelen ügyben a regionális bíróság, a Szövetségi Bíróság akkori bevett ítélkezési gyakorlatával összhangban, és a Bíróságnak a Furcht Németország elleni ügyben hozott ítéletének kihirdetését megelőzően, nem szüntette meg az eljárást, és nem zárt ki semmilyen bizonyítékot a csapdát követően. Mindössze N.A. és a második kérelmező büntetését csökkentette jelentős és mérhető módon: N. A.-t négy év és öt hónap szabadságvesztésre ítélték; felbujtás nélkül legalább tíz év szabadságvesztésre ítélték volna. A bíróság továbbá három év és hét hónap szabadságvesztésre ítélte a második kérelmezőt, de legalább hét év szabadságvesztést szabott volna ki a bűncselekményre való rendőri felbujtás nélkül.

A Bíróság kiemelte, hogy a Kormányzat azzal érvelt: a regionális bíróság előtti eljárás ennek ellenére megfelelt az Egyezmény 6. cikke 1. bekezdése követelményeinek, mivel a jelen ügy megkülönböztethető a Furcht ügytől. Ezt az álláspontot képviselte a Szövetségi Alkotmánybíróság is, amely figyelembe vette a Bíróságnak a Furcht Németország elleni ügyében időközben hozott ítéletét.

A Bíróság észlelte, hogy a Furcht üggyhez hasonlóan a jelen ügyben a regionális bíróság is figyelembe vette és így felhasználta a felbujtás eredményeként közvetlenül megszerzett bizonyítékokat, nevezetesen a rendőrségi informátor és a fedett ügynök nyilatkozatait, annak ellenére, hogy e bizonyítékok jelen esetben kisebb súlyt tulajdonítottak. Kiemelte továbbá, hogy az elsőfokú bíróságok mindkét esetben a bűnösség megállapítását alapvetően az előttük álló vádlottak beismerő vallomására alapították.

A Bíróság a Furcht-ügyben kimondta, hogy a rendőri felbujtás eredményeként szerzett minden bizonyítékot ki kell zárni, vagy hasonló következményekkel járó eljárást kell alkalmazni. Ez az eset áll fenn, ha van kapcsolat a vitatott bizonyítékok és a felbujtás között, amely alapján a Bíróság arra a következtetésre jut, hogy a vádlottat megfosztották a tisztességes eljárástól. Furcht Németország elleni ügyében, ahol a kérelmezőt elítélték, miután elismerte a bűncselekményeket az elsőfokú bíróság tárgyalásán, és miután a fedett ügynökök írásbeli jelentéseit felolvasták, a Bíróság úgy találta, hogy ez a helyzet

A jelen ügyben a regionális bíróság felhasználta a fedett ügynök és a rendőrségi informátort felügyelő rendőr vallomását és az informátor jelentéséről felvett jegyzőkönyvet. Bár a Kormányzat előadta, hogy ezeket a bizonyítékokat végül N. A. és a második kérelmező elítélésére csak annyiban használták fel, amennyiben az nem mondott ellent a vallomásuknak, a Bíróság kiemelte különösen a második kérelmező azon előadását, hogy azért tett beismerő vallomást, mert a rendőrségi informátor részben

valótlan kijelentéseket tett a felügyelő rendőröknek, amelyeket a rendőrök a tárgyaláson előadtak. A regionális bíróság megerősítette, hogy a rendőrségi informátor részben lényegesen más módon írta le a kábítószer-behozatalhoz vezető eseményeket, mint a vádlottak a tárgyaláson tett vallomásukban. Ez különösen igaz volt arra a befolyásra, amelyet az informátor N.A. -ra gyakorolt, ami meghatározó volt a felbujtás megállapítása szempontjából. Ezért úgy tűnik, hogy N.A.-nak és a második kérelmezőnek semmiféle lehetősége nem volt arra, hogy felfedje a felbujtás valódi mértékét, minthogy először is beismerjék a bűncselekményt.

Mivel szoros összefüggés volt a bűncselekmény elkövetésének beismerése és a bűncselekmény elkövetéséhez vezető felbujtás között, a regionális bíróságnak ki kellett volna zárnia nemcsak a titkos ügynök és a felügyelő rendőrök vallomását, valamint az informátor jelentéséről felvett jegyzőkönyvet, de N. A. és a második kérelmező vallomását is, vagy hasonló következményekkel járó eljárást kellett volna alkalmaznia. Másodfokon, az alsóbb fokú bíróság mulasztását, hogy levonja a szükséges következtetéseket a felbujtásból, a Szövetségi Bíróság megismételte, amikor a büntetés csökkentésére vonatkozó jól bevált ítélkezési gyakorlatát alkalmazta. A Bíróság kiemelte, hogy mindkét bíróság a fent hivatkozott Furcht-ítélet előtt hozta meg döntését. Nem ez volt a helyzet a Szövetségi Alkotmánybíróság esetén, amelynek ítélete több hónappal a Bíróság utóbbi ítéletét követően született. A Bíróság kiemelte, hogy a Szövetségi Alkotmánybíróság széles körben foglalkozott a Bíróság ítélkezési gyakorlatával, beleértve Furcht-ügyet is, és igyekezett levonni a tanulságokat az alacsonyabb szintű bíróságok számára az utóbbi döntésből. Mindazonáltal, bár elismerte, hogy a második kérelmező elleni, felbujtásból származó bizonyítékokat nem zárták ki teljesen, a Szövetségi Alkotmánybíróság igyekezett N. A. és a második kérelmező esetét az utóbbi esettől megkülönböztetni. A rendelkezésre álló és a fent vázolt anyagok alapján azonban a Bíróság nem látott okot a két eset megkülönböztetésére.

Ekképpen, a hazai bíróságok az Egyezmény 6. cikke 1. bekezdésének megfelelően nem vonták le a releváns következtetéseket a csapda megállapításából, és nincs helye a Kormányzat azon érvelésének, miszerint a hazai bíróságok kizárták a felbujtás eredményeként beszerzett bizonyítékokat vagy hasonló következményekkel járó eljárást alkalmaztak.

Ennek megfelelően az Egyezmény 6. cikkének 1. bekezdését mind az első, mind a második kérelmező tekintetében megsértették.

Annak megállapítása során, hogy a harmadik kérelmezőt a rendőrség bujtotta-e fel arra a kábítószer-bűncselekményre, amelyért elítélték, a Bíróság kiemelte, hogy ő sem állt közvetlen kapcsolatban a rendőrséggel vagy az utasításaik alapján eljáró személyekkel. Habár a közelmúltban elítélték kábítószer-kereskedelem miatt Hollandiában, a hatóságoknak nem gyanították, hogy N.A.-val együtt kábítószer-kereskedelemben vesz volna részt, amikor az utóbbiak ellen megkezdték a műveletet. A harmadik kérelmezőt N. A. toborozta.

Annak vizsgálatakor, hogy a rendőrség N. A.-val kapcsolatos cselekedetei a harmadik kérelmező számára a bűncselekmény elkövetésére való felbujtásnak minősülnek-e, a Bíróság úgy ítélte, hogy a fentiek szerint a rendőrség számára előre látható volt, hogy az N. A. valószínűleg más személyekkel fog kapcsolatba lépni a kábítószerkereskedelemben való részvétel érdekében, például a harmadik kérelmezővel, akit azzal vádoltak, hogy a kábítószer Bremerhavenből Berlinbe szállította.

Arra vonatkozóan, hogy a harmadik kérelmező tevékenységét a rendőrség magatartása határozta-e meg, a Bíróság tudomásul vette azt az előadást, hogy N. A. csapdába ejtése mindenestre súlyos hibához vezetett a kábítószer-ügyletet érintő büntetőeljárásban, az ügyletben részt vevő valamennyi résztvevő tekintetében. A Bíróság ugyanakkor kiemelte, hogy ítélkezési gyakorlatában a fedett műveleteket követő büntetőeljárások csak akkor vetnek fel az Egyezmény 6. cikk értelmében kérdést, amennyiben az ilyen eljárásban utólag megvádolt személy közvetlen vagy közvetett felbujtása megállapítható. Ebből az ítélkezési gyakorlatból nem lehet azt a következtetést levonni, hogy ha egy titkos művelet az egyik elkövető felbujtásával jár, az eljárás automatikusan kérdést vet fel az Egyezmény 6. cikke értelmében más elkövetők tekintetében is, akiket sem közvetlenül, sem közvetve nem indított kifejezetten a rendőrség magatartása arra, hogy vegyen részt a bűncselekményben.

A Bíróság észlelte továbbá, hogy a harmadik kérelmező előadása szerint ő is tisztában volt azzal a látszólag biztonságos kábítószer-behozatali csatornával, miután N. A. számára leírta a tervezett bűncselekményt, és amely rávette, hogy vegyen részt ebben a bűncselekményben. A Bíróság azonban

kiemelte, hogy a harmadik kérelmezőt azért ítélték el, mert beleegyezett abba, hogy a kábítószert egy bremerhaveni lakásban átvegye - miután azt a kikötőn keresztül behozták, a kikötőből a dokkmunkások segítségével kivitték, és elvitték a lakásba - és szállítsa Berlinbe. A kikötőn keresztül történő behozattól eltérően a rendőrség nem befolyásolta, vagy más módon nem vett részt ezekben a későbbi szállítási tevékenységekben. Bár a harmadik kérelmező számára bizonyos szerepet játszhatott, hogy a korábbi kábítószer-behozatal látszólag biztonságos volt, mivel általában csökkentette a lebukás kockázatát, amikor a kábítószert a bremerhaveni lakásban átvette, a harmadik kérelmező csak megragadta a lehetőséget, anélkül, hogy a rendőrség hatást gyakorolt volna rá, hogy felbujtsa a kábítószer szállítására a bremerhaveni lakásból Berlinbe. Noha a harmadik kérelmezőt az N. A. által rábizott kábítószer jogellenes birtoklásában, valamint az N. A. kábítószer-kereskedelemben való segítségében találták bűnösnek, részvételét és tevékenységét nem lehet úgy tekinteni, mint amelyet a rendőrség magatartása határozott meg, amely nyomást sem gyakorolt rá.

A Bíróság, egyetértve a hazai bíróságok és a Kormányzat e tekintetben tett megállapításaival, ezért arra a következtetésre jutott, hogy a harmadik kérelmezőt a rendőrség nem bujtotta fel – a Bíróság Egyezmény 6. cikkének 1. bekezdése szerinti ítélezési gyakorlatának autonóm értelmében – a kábítószer-bűncselekmény elkövetésére, amiért később elítélték. Ebben az összefüggésben észlelte, hogy M. rendőrségi besúgó munkáját az ügyészség felhatalmazása alapján a rendőrség felügyelte, és a büntetőeljárás törvény 161. cikkének 1. §-a és 163. cikkének 1. pontja a vonatkozó büntető- és összefoglaló eljárásokra vonatkozó iránymutatásokkal együttesen értelmezett általános rendelkezései vonatkozott rá. A fedett ügynök, K. munkáját a berlini kerületi bíróság engedélyezte, a hazai jognak megfelelően, a büntetőeljárás törvény 110b. Cikkének 2. §-a alapján. Ez a felhatalmazás és a titkos művelet – bár tökéletesíthető –felügyelete lehetővé tette a hatóságok számára, hogy elhárítsák a bizonyítási terhet annak bizonyításával, hogy a harmadik kérelmező esetében nem történt felbujtás. A harmadik kérelmező elleni büntetőeljárásban a titkos intézkedéssel megszerzett bizonyítékok későbbi felhasználása tehát nem vet fel kérdést az Egyezmény 6. cikkének 1. bekezdése értelmében.

A harmadik kérelmező tekintetében tehát nem sértették meg az Egyezmény 6. cikkének 1. bekezdését.

A Bíróság megállapította, hogy az NA -t felbujtották kábítószer -bűncselekményének elkövetésére, és hogy a hazai bíróságok nem vontak le releváns következtetéseket az Egyezmény 6. cikkének (1) bekezdésével összhangban, különösen azáltal, hogy kizárták többek között informátor jelentése az eseményekről. Az első kérelmező további panaszai a 6. cikk (1) bekezdése és a 3. cikk c) és d) pontja alapján arra a nehézségre vonatkoznak, hogy bizonyítsák ezt a felbujtást és egy tanú keresztkérdését, akinek tanúbizonyosságát a felbujtás miatt egyébként sem kellett felhasználni. A Bíróság ezért úgy ítéli meg, hogy tekintettel a 6. cikk (1) bekezdésének megsértésére, nem szükséges megvizsgálni az első kérelmező 6. cikk (1) bekezdése és 3. c) és d) pontja szerinti további panaszainak elfogadhatóságát vagy megalapozottságát. az egyezményt.

A Bíróság úgy találta, hogy N. A-t felbujtották kábítószer-bűncselekményének elkövetésére, és hogy a hazai bíróságok nem vonták le az érdemi következtetéseket az Egyezmény 6. cikkének 1. bekezdésével összhangban, különösen azáltal, hogy kizárták volna a bizonyítékok közül – egyebek mellett – az informátor jelentését az eseményekről. Az első kérelmezőnek az Egyezmény 6. cikkének 1. bekezdése és 3. bekezdésének c) és d) pontja szerinti további panaszai a felbujtás bizonyításának és egy olyan tanú keresztkérdés alá vetésének nehézségeivel kapcsolatosak voltak, akinek tanúvallomását a felbujtás miatt egyébként sem kellett felhasználni. A Bíróság ezért úgy ítélte, hogy tekintettel a 6. cikk 1. bekezdésének megsértésére, nem szükséges megvizsgálni az első kérelmező Egyezmény 6. cikke 1. bekezdése és 3. bekezdésének c) és d) pontja szerinti további panaszainak elfogadhatóságát vagy megalapozottságát.

A Bíróság a második kérelmező javára 18.000,-Euro nemvagyoni kártérítést ítélt meg.

3. Napotnik Románia elleni ügye (33139/13. sz. ügy)²⁴

A kérelmező, egy román diplomata, 2007 márciusában került kiküldetésre Ljubljanába. Ő volt felelős a konzuli feladatok ellátásáért: munkája elsősorban abból állt, hogy segített a román állampolgároknak,

---

²⁴ Az ítélet 2021. január 20. napján vált véglegessé.

akik vészhelyzetben találták magukat, például rendőrségi őrizetben, személyazonosító okmányok nélkül, vagy kórházba kerültek.

2007 áprilisában feleségül ment egy szlovén állampolgárhoz, és két közös gyermekük született, 2008 júniusában és 2009 júliusában.

Az első terhesség alatt 2007 novembere és 2008 februárja között nem volt jelen az irodában, részben azért, mert szülésorvosa ágynyugalmat rendelt el, részben pedig azért, mert éves szabadságot vett ki. A konzuli szolgáltatásokat ebben az időszakban felfüggesztették, és a segítségkéréseket átirányították a szomszédos országokba. Átmeneti helyettesítést találtak neki, amikor 2008 júniusában szülési szabadságra ment.

Amint a kérelmező 2009 januárjában bejelentette második terhességét, a Külügyminisztérium úgy döntött, hogy megszünteti ljubljanai kiküldetését és visszahívja Bukarestbe. Úgy ítélték, hogy orvosi vizsgálatok miatti távolléte és szülési szabadsága miatt nem tudja elvégezni munkáját. A kérelmező azonnal szülői szabadságot kért, majd távozott, hogy elkísérje férjét egy külföldi diplomáciai kiküldetésre, és 2015 szeptemberében folytatta munkáját Bukarestben.

Időközben 2009 szeptemberében polgári pert indított az Külügyminisztérium ellen, azzal érvelve, hogy külföldi kiküldetésének megszüntetése diszkriminatív, mivel ennek egyetlen oka a terhessége volt. A bíróságok 2012 novemberi jogerős ítélettel elutasították a keresetét, és úgy ítélték meg, hogy a kiküldetés megszüntetéséről szóló határozat nem volt fegyelmi intézkedés, és a ljubljanai nagykövetség konzuli részlege működésének biztosítása érdekében hozták meg.

A kérelmező – a Tizenkettedik kiegészítő jegyzőkönyv 1. cikkére hivatkozva – azt állította, hogy hátrányos megkülönböztetés érte a munkahelyén, azzal érvelve, hogy az események sorrendje egyértelműen jelzi, hogy diplomáciai kiküldetését várandósága miatt szüntették meg.

A Bíróság úgy ítélte, hogy az esetjogi követelményeket, amelyeket az Egyezmény 14. cikke által biztosított védelem alkalmazandó a Tizenkettedik kiegészítő jegyzőkönyv 1. cikke alapján felhozott ügyekre is. Többek között kiemelte, hogy az Egyezmény 14. cikke alkalmazásában a bánásmód akkor diszkriminatív, ha „nincs objektív és ésszerű indoklása”.

A Kormányzat elismerte, hogy a kérelmező terhessége szerepet játszott a diplomáciai megbízatásának megszüntetésében. Ezen az alapon csak a nőekkel lehet másként bánni, és ezért a Bíróság úgy ítélte, hogy ténylegesen nemi alapon bántak másként vele.

Ez a különböző bánásmód azonban csak akkor jelenthet hátrányos megkülönböztetést, ha az nem indokolt. A Bíróság álláspontja szerint a belföldi hatóságok megfelelő és elegendő indokot szolgáltatottak a külföldi kiküldetése megszüntetéséhez.

A döntés valóban szükséges volt a nagykövetség konzuli részlege működőképességének biztosításához és fenntartásához, és végső soron mások, nevezetesen a külföldön segítségre szoruló románok jogainak védelméhez. Figyelembe véve a kérelmező munkájának jellegét és a kérelmek sürgősségét, amelyeket intéznie kellett, a hivatalból való távolléte veszélyeztethette a nagykövetség konzuli szolgáltatásait. Ez egyértelműen bebizonyosodott, amikor első terhesség időszakában az ilyen szolgáltatásokat fel kellett függeszteni, és a segítségkéréseket egy bizonyos időszakra átirányították a szomszédos országokba.

A döntés következményei mindenesetre nem okoztak jelentős hátrányt a kérelmezőnek. Nem bocsátották el, ezt kifejezetten tiltották volna a hazai esélyegyenlőségi törvények, és megsértette volna Románia nemzetközi kötelezettségvállalásait. Ahogyan arra a hazai bíróságok kifejezetten emlékeztettek, a döntés nem volt fegyelmi intézkedés sem. Valójában a munkaadója továbbra is előléptette, először 2007 decemberében, miközben az első terhessége alatt távol volt, majd ismét 2016 szeptemberében, körülbelül egy évvel a munkába állás után.

Ezzel összhangban a Bíróság úgy ítélte, hogy a Tizenkettedik kiegészítő jegyzőkönyv 1. cikkét nem sértették meg.

4. Georgia Oroszország elleni ügye (II.) (38.263/08. sz. ügy)²⁵

A folyamatosan erősödő feszültségek, provokációk és incidensek hosszabb időszakát követően 2008. augusztus 7-éről 8-ára virradó éjszakán a grúz erők tűzérési támadást intéztek Dél-Oszétia közigazgatási fővárosa, Chinvali ellen. 2008. augusztus 8-ától az orosz szárazföldi erők behatoltak Grúziába, Abházián és Dél-Oszétián átkelve, mielőtt beléptek a vitathatatlan grúz területen lévő szomszédos régiókba.

Az Európai Unió segítségével 2008. augusztus 12-én az Oroszországi Föderáció és Grúzia tűzszüneti megállapodást kötött, és elfogadva, hogy a felek tartózkodnak az erő alkalmazásától, megszüntetik az ellenségeskedést és biztosítják a humanitárius segítségnyújtást, és hogy a grúz katonai erők visszavonulnak megszokott bázisaikra, és az orosz katonai erők az ellenségeskedés kitörése előtti vonalak mögé. Mivel az Orosz Föderáció késlekedett a megállapodás alkalmazásával, 2008. szeptember 8-án új megállapodást írtak alá a tűzszüneti megállapodás végrehajtásáról (a Sarkozy-Medvegyev megállapodás). 2008. október 10-én Oroszország befejezte az ütközőzónában állomásozó csapatainak kivonását, kivéve Perevi falut, amely vitathatatlan grúz területen található, ahonnan az orosz csapatok 2010. október 18-án vonultak ki.

A Bíróság helyénvalónak találta, hogy az ellenségeskedés aktív szakaszában végrehajtott katonai műveleteket az ellenségeskedés aktív szakaszának befejezése után bekövetkező egyéb eseményektől elkülönítve vizsgálja.

A kérelmező Kormányzat előadta, hogy:

- az orosz fegyveres erők, illetve a dél-oszétiai erők katonai műveletei a konfliktus során megsértették az Egyezmény 2. cikkét;
- az orosz fegyveres erők és a dél-oszétiai erők Dél-Oszétiában és a szomszédos ütközőzónában gyilkosságokat, bántalmazást, fosztogatást és otthonok felgyújtását követték el, megsértve az Egyezmény 2., 3. és 8. cikkeit, valamint az Első kiegészítő jegyzőkönyv 1. cikkét;
- a dél-oszét erők mintegy tizenöt napig törvénytelenül, nem megfelelő körülmények között fogvatartott 160 civilt (főleg nőket és időseket), mielőtt 2008. augusztus 27-én mindnyájukat elengedték volna, és néhány fogvatartottat bántalmaztak is, megsértve az Egyezmény 3. és 5. cikkét;
- 2008 augusztusában több mint 30 grúz hadifoglyot bántalmaztak és kínoztak meg az orosz és a dél-oszétiai erők, megsértve az Egyezmény 3. cikkét;
- az Oroszországi Föderáció, valamint Abházia és Dél-Oszétia hatóságai megakadályozták, hogy mintegy 23.000, erőszakkal kitelepített grúz etnikumhoz tartozó személy visszatérjen az érintett területekre, megsértve a Negyedik kiegészítő jegyzőkönyv 2. cikkét;
- az orosz csapatok és a szeparatista hatóságok állami iskolákat és könyvtárakat fosztottak ki és romboltak le, valamint megfélemlítették a grúz diákokat és tanárokat, megsértve az Első kiegészítő jegyzőkönyv 2. cikkét; és
- az Orosz Föderáció nem végzett semmilyen vizsgálatot az Egyezmény 2. cikkével kapcsolatos eseménnyel tekintetben;
- végül az Egyezmény 3., 5. és 8. cikkei, az Első kiegészítő jegyzőkönyv 1. és 2. cikke, valamint a Negyedik kiegészítő jegyzőkönyv 2. cikke szerinti panaszai tekintetében sérelmezte a hatékony jogorvoslat hiányát, az Egyezmény 13. cikkére hivatkozással.

A bizonyítékok értékelését és a tények megállapítását illetően a Bíróság hivatkozott Grúzia Oroszország elleni (I) ügyében összefoglalt elvekre. A felek által előterjesztett észrevételeikre és számos más dokumentumra támaszkodott. Figyelembe vette a nemzetközi kormányzati és nem kormányzati szervezetek jelentéseit is. Kérte a feleket, hogy nyújtsanak be további jelentéseket. A Bíróság figyelembe vette a tanúk és szakértők 2016. június 6–17-én, Strasbourgban tartott tárgyaláson tett nyilatkozatait is. Összesen 33 tanú vallomását hallgatta meg.

²⁵ Az ítéletet a Nagykamara hozta 2021. január 21. napján; az ítélet végleges.

A Bíróság úgy ítélte, hogy nemzetközi fegyveres konfliktus során végrehajtott katonai műveletek esetén nem lehet egy terület „tényleges ellenőrzéséről” beszélni. A valóságos fegyveres konfrontáció és harc az ellenséges katonai erők között, amelyek a káosszal összefüggésben egy terület felett ellenőrzést akarnak szerezni, azt jelentette, hogy az adott terület felett nincs ellenőrzés. Ez a jelen esetben is igaz volt, mivel a harcok többsége korábban grúz irányítás alatt álló területeken zajlott.

A Bíróság ezért döntő fontosságúnak ítélte azt a tényt, hogy a káosszal összefüggésben egy terület feletti uralmat m kívüli joghatóságot, nem teljesültek azon katonai műveletek tekintetében, amelyeket a jelen ügyben az ellenségeskedés aktív szakaszára vonatkozóan meg kellett vizsgálni a nemzetközi fegyveres konfliktussal összefüggésben. Ez nem jelentette azt, hogy az államok bármilyen jogi kereten kívül cselekedhettek; ilyen összefüggésben kötelesek voltak megfelelni a nemzetközi humanitárius jog nagyon részletes szabályainak.

A Bíróság arra a következtetésre jutott, hogy az ellenségeskedés aktív szakaszában (2008. augusztus 8-12.) történt események nem tartoztak az Orosz Föderáció joghatósága alá az Egyezmény 1. cikke értelmében, és a kérelem ezen részét elfogadhatatlannak nyilvánította.

A Bíróság úgy találta, hogy ítélkezési gyakorlata értelmében az Orosz Föderáció „tényleges ellenőrzést” gyakorolt Dél-Oszétia, Abházia és a „pufferzóna” felett a 2008. augusztus 12-től az orosz csapatok október 10-ai kivonásáig tartó időszakban. Ezt az időszakot követően az erős orosz jelenlét, valamint a dél-oszét és abházi hatóságok Oroszországtól való függősége azt jelezte, hogy továbbra is „tényleges ellenőrzést” gyakorolt Dél-Oszétia és Abházia felett. A Bíróság így arra a következtetésre jutott, hogy az ellenségeskedés befejezése után (a 2008. augusztus 12-ai tüzszünetet követően) bekövetkezett események az Orosz Föderáció joghatósága alá tartoztak az Egyezmény 1. cikke értelmében.

A Bíróság észlelte, hogy a forrásokban megjelenő információk, beleértve az EU tényfeltáró missziójának, az EBESZ-nek, az Európa Tanács emberi jogi biztosának, az Amnesty International-nek és a Human Rights Watch-nak a jelentéseit is, következtetések voltak abban, hogy az aktív ellenségeskedés megszűnése után dél-oszétiai grúziai falvakban és a „pufferzónában” rendszerszerű volt a lakások felgyújtása és kifosztása. Ezek az információk összhangban voltak a 2008. október 9-ei műholdas felvételekkel is, amelyek azt mutatták, hogy a szóban forgó házakat felégették. Ezt a kampányt a civilekkel szemben elkövetett visszaélések kísérték, különösen kivégzések. A Bíróság által meghallgatott három grúz tanú is megemlítette a házak dél-oszét erők általi felégetését és kifosztását, miközben falvaik orosz ellenőrzés alatt álltak, valamint a grúz civilekkel szemben elkövetett visszaéléseket.

A Bíróság emlékeztetett, hogy a közigazgatási gyakorlatot nemcsak a „cselekmények ismétlése” határozza meg, hanem a „hatósági eltérés” is: „a törvénytelen cselekményeket eltűrik annyiban, hogy a közvetlenül felelősök felettese, bár ismerik az ilyen cselekményeket, nem tesznek semmit, hogy megbüntessék azokat vagy megakadályozzák megismétlésüket; vagy hogy egy magasabb rendű hatóság, szembesülve számos állítással, közömbösséget mutat az által, hogy megtagadja igazságuk vagy hamisságuk megfelelő kivizsgálását, vagy hogy a bírósági eljárásokban megtagadják az ilyen panaszok tisztességes tárgyalását ”.

Bár néhány tanúvallomás azt jelezte, hogy időnként az orosz csapatok beavatkoztak, hogy megállítsák a civilekkel szemben elkövetett visszaéléseket, sok esetben az orosz csapatok passzívan voltak jelen a fosztogatások során. Annak ellenére, hogy az orosz fegyveres erőknek parancsot adtak a lakosság védelmére, valamint békefenntartó és bűnüldözési műveletek végrehajtására a helyszínen, az orosz hatóságok intézkedései nem bizonyultak elegendőnek az állítólagos jogsértések megelőzésére. Ezt az orosz hatóságok „hatósági eltérésének” lehet tekinteni, minthogy azt az is mutatja, hogy az utóbbiak nem végeztek hatékony nyomozást az állítólagos jogsértések ügyében.

A Bíróság úgy ítélte, hogy elegendő bizonyíték birtokában van ahhoz, hogy minden kétséget kizáróan azt a következtetést vonhassa le, hogy az Egyezmény 2. és 8. cikkével, valamint az Első kiegészítő jegyzőkönyv 1. cikkével ellentétes közigazgatási gyakorlat volt a civilek megölése, a házak felgyújtása és kifosztása Dél -Oszétia és a „pufferzóna” grúz falvaiban. Tekintettel az elkövetett visszaélések súlyosságára, amelyek „embertelen és megalázó bánásmódnak” minősíthetők – az etnikai csoportként célba vett – áldozatok szenvedése és szorongása miatt, a Bíróság úgy találta, hogy ez a közigazgatási gyakorlat sértette az Egyezmény 3. cikkét is. A hazai jogorvoslati lehetőségek kimerítésének szabálya

nem volt alkalmazható ott, ahol egy közigazgatási gyakorlat megállapítható.

Az Egyezmény 2., 3. és 8. cikkét, valamint az Első kiegészítő jegyzőkönyv 1. cikkét tehát megsértették, és az Orosz Föderáció felelős volt e jogsértésért.

A Bíróság kiemelte: nem volt vitatott, hogy 160 grúz civilt, akik többsége meglehetősen idős és egyharmada nő volt, a dél-oszétiai erők a Dél-Oszétiai Belügyminisztérium chinvali pincéjében fogva tartottak 2008. augusztus 10-e és 27-e között.

A grúz civilek vallomása fogva tartásuk körülményeiről összhangban volt a Bíróság rendelkezésére álló különböző forrásokban található információkkal. A „fogva tartási központ” vezetője a tanúkihallgatáson elismerte, hogy a „Dél -Oszétiai Belügyminisztérium” alagsorát nem ennyi fogvatartott elhelyezésére tervezték. Férfiakat és nőket egy ideig együtt tartottak fogva, nem volt elég ágy, és nem teljesültek az alapvető egészségügyi és higiéniai követelmények.

Annak ellenére, hogy az orosz erők közvetlen közreműködését nem sikerült egyértelműen bizonyítani, az a tény, hogy a grúz civilek az Orosz Föderáció joghatósága alá tartoztak, azt jelentette, hogy az utóbbi felelős volt a dél-oszétiai hatóságok tetteiért is. Bár jelen voltak a helyszínen, az orosz erők nem avatkoztak be, hogy megakadályozzák a kifogásolt bánásmódot.

A Bíróság arra a következtetésre jutott, hogy az Egyezmény 3. cikkével ellentétes közigazgatási gyakorlat állt fenn mintegy 160 grúz civil fogva tartásának feltételei és ama megalázó cselekedetek tekintetében, amelyeknek ki voltak téve, amelyek tagadhatatlan szenvedést okoztak nekik, és amelyek embertelen és megalázó bánásmódnak minősültek. A Bíróság ítélezési gyakorlatával összhangban a belföldi jogorvoslati lehetőségek kimerítésének szabálya nem volt alkalmazható, ha a közigazgatási gyakorlat meglétét megállapították.

Az Egyezmény 3. cikkét tehát megsértették, és az Orosz Föderáció felelős volt e jogsértésért.

Az alperes Kormányzat szerint a grúz civileket saját biztonságuk miatt vették őrizetbe a dél-oszétiaiak esetleges támadása miatt, akik bosszút akartak állni a grúzokon a Chinvali elleni támadás miatt. Ez az indoklás, amelyet egyébként tényszerűen vitattak, a fogva tartás alapjaként nem elfogadott. Ezenkívül a fogvatartottakat nem tájékoztatták letartóztatásuk és őrizetbe vételük okairól. A Bíróság arra a következtetésre jutott, hogy a grúz civilek 2008. augusztusi önkényes fogva tartása tekintetében az Egyezmény 5. cikkével ellentétes közigazgatási gyakorlat állt fenn, és hogy az Orosz Föderáció a felelős a jogsértésért.

A Bíróság megállapította, hogy a rendelkezésére álló különféle forrásokban említést tettek a hadifoglyok a dél-oszétiai erők általi bántalmazásáról és kínzásról. A strasbourgi tanúkihallgatáson két tanú részletesen leírta azt a bánásmódot, amelyet a dél-oszétiai és az orosz erőktől elszenvedtek. A Bíróság úgy ítélte: elegendő bizonyítékkal rendelkezik ahhoz, hogy megállapíthassa, hogy a grúz hadifoglyok az Egyezmény 3. cikkével ellentétes bánásmód áldozatai lettek a dél-oszétiai erők részéről. Annak ellenére, hogy az orosz erők közvetlen közreműködését nem minden esetben sikerült egyértelműen bizonyítani, az a tény, hogy a hadifoglyok az Orosz Föderáció joghatósága alá tartoztak, azt jelentette, hogy az utóbbi felelős volt a dél-oszétiai erők tetteiért is. Bár jelen voltak a helyszínen, az orosz erők nem avatkoztak be, hogy megakadályozzák a kifogásolt bánásmódot. A Bíróság úgy találta, hogy a grúz hadifoglyokkal szemben elkövetett bántalmazást az Egyezmény 3. cikke értelmében kínzásnak kell tekinteni. Az ilyen cselekmények különösen súlyosak voltak, mivel azokat hadifoglyokkal szemben követték el, akik a nemzetközi humanitárius jog értelmében különleges védett státuszt élveznek. A Bíróság arra a következtetésre jutott, hogy az Egyezmény 3. cikkével ellentétes közigazgatási gyakorlat állt fenn azon kínzási cselekmények tekintetében, amelyeknek a grúz hadifoglyok estek áldozatul. Az Egyezmény 3. cikkét tehát megsértették, és az Orosz Föderáció felelős volt ezért.

A Bíróság rendelkezésére álló különböző forrásokból származó információk következetesek voltak azzal kapcsolatban, hogy a dél-oszétiai és az abháziai hatóságok megtagadták, hogy számos grúz nemzetiségű személyek visszatérhessenek otthonaikba, még ha Akhagori tartományban néhány visszatérést engedélyeztek is. Genfben tárgyalások folytak a politikai megoldás érdekében. Időközben a *de facto* dél-oszétiai és abháziai hatóságoknak, valamint az Orosz Föderációnak, amely ténylegesen ellenőrizte ezeket a régiókat, az Egyezmény értelmében kötelessége volt lehetővé tenni a grúz származású lakosoknak a visszatérést otthonukba. A Bíróság arra a következtetésre jutott, hogy az

Egyezmény Negyedik kiegészítő jegyzőkönyv 2. cikkével ellentétes közigazgatási gyakorlat állt fenn. Ez a helyzet 2018. május 23-án, a jelen ügy érdemi tárgyalásának időpontjában is fennállt, ezért legalább 2018. május 23-áig megsértették a Negyedik kiegészítő jegyzőkönyv 2. cikkét, és az Orosz Föderáció volt felelős ezért.

A Bíróság úgy ítélte meg, hogy nem rendelkezik elegendő bizonyítékkal ahhoz, hogy minden kétséget kizáróan azt a következtetést vonja le, hogy az Első kiegészítő jegyzőkönyv 2. cikkével ellentétes események történtek, ezért e cikk nem sérült.

A Bíróság arra a következtetésre jutott, hogy az Orosz Föderációnak kötelessége volt megfelelő és hatékony vizsgálatot végezni nemcsak az ellenségeskedés befejezése után bekövetkezett események, hanem az ellenségeskedés aktív szakaszában bekövetkezett események tekintetében is. Figyelembe véve az ellenségeskedés aktív szakaszában állítólag elkövetett bűncselekmények súlyosságát, valamint a megszállás időszakában feltárt jogsértések mértékét és jellegét, a Bíróság úgy találta, hogy az orosz hatóságok által végzett vizsgálatok nem feleltek meg az Egyezmény 2. cikke követelményeinek. Az Egyezmény 2. cikkének eljárásai vetületét tehát megsértették.

A fenti következtetésekre tekintettel a Bíróság úgy ítélte, hogy nincs szükség a kérelmező Kormányzat – az Egyezmény 3., 5. és 8. cikkével, valamint az Első kiegészítő jegyzőkönyv 1. és 2. cikkével és a Negyedik kiegészítő jegyzőkönyv 2. cikkével összefüggésben – az Egyezmény 13. cikkére alapított panaszának külön vizsgálatára.

A Bírósághoz benyújtott dokumentumok kérelmező Kormányzat kérésére történt megvizsgálása után a Bíróság megállapította, hogy a kérelmező Kormányzat teljesítette az Egyezmény 38. cikke szerinti együttműködési kötelezettségét. Az alperes Kormányzat megtagadta a „harctéri jelentések” benyújtását, azzal az indokkal, hogy a szóban forgó dokumentumok „államtitoknak” minősülnek, annak ellenére, hogy a Bíróság megoldásként a nem bizalmas kivonatok benyújtására tett javaslatot. Nem nyújtottak be olyan gyakorlatias javaslatokat sem a Bírósághoz, amelyek lehetővé tették volna számukra, hogy eleget tegyenek együttműködési kötelezettségüknek, miközben megőrzik bizonyos információk titkos jellegét. A Bíróság ezért megállapította, hogy az alperes Kormányzat nem teljesítette azon kötelezettségét, hogy az Egyezmény 38. cikke értelmében az ügy tényállásának megállapítása során minden szükséges eszközt biztosítson a Bíróságnak.

A Bíróság úgy ítélte meg, hogy az Egyezmény 41. cikke alkalmazásának kérdése nem áll készen a döntéshozatalra, és ezért azt teljes egészében elhalasztotta.

A Kúria emberi jogi vonatkozású határozatai

Közigazgatási ügyszak

Kfv.I.35.440/2020/7.

- 1. A tiltott adóelőny bemutatása nélkül nem utasítható vissza az áfa bevallási jog gyakorlása.*
- 2. Elektronikus kézbesítés 2018. december 31.-ig.*
- 3. Kapcsolódó ellenőrzés jogsértéseire való hivatkozás lehetősége.*

Alperes a felperes marasztalásához vezető tényállást jelentős részben a kapcsolódó vizsgálatokból nyert bizonyítékokra alapította, így felperes a tisztességes eljárás követelményeire figyelemmel alappal hivatkozhat arra, hogy ezen bizonyítékok beszerzésére irányadó eljárási határidők megtartottságát vizsgálni kell.

Az elsőfokú bíróság az X. Kft. közvetlen kapcsolódó vizsgálata körében is alaposnak értékelte a felperes kereseti előadását, elutasító álláspontja az X. Kft. beszámlázójának, az Y. Kft.-nek a kapcsolódó vizsgálatára vonatkozott. Az alperesi határozat jogszerűtlen láncolatot ügyletre tett megállapítást, ahol az egyik adózó adóelkerülő magatartása okozati összefüggésben áll a megelőző-követő adózó magatartásával. A tényállások szoros oksági kapcsolata folytán az iratbetekintést nem lehet egy-egy adózóra leszűkíteni, minden esetben szükséges vizsgálni, hogy a konkrét körülmények között

kimutatható-e az adózót megillető tisztességes eljáráshoz való jog sérelme: a konkrét körülmények a megjelölt érdeksérelem keretei között az iratok alapján vizsgálhatók.

Az elsőfokú bíróság az első tárgyaláson tájékoztatta felperest, hogy a kapcsolódó vizsgálatok iratanyagát alperes becsatolta. A tárgyalás elhalasztására részben az iratbetekintés biztosítása érdekében került sor. Felperes a tárgyalást követő első előkészítő iratában azt nyilatkozta, hogy az iratokba betekintett, az alperes által csatolt iratok azt támasztják alá, hogy a kapcsolódó vizsgálatokban nem tartották meg az eljárási határidőt: az Y. Kft.-nél nem igazolt a vizsgálat kezdő időpontja, a nemzetközi megkeresés kezdő és befejező napjából is adódik a határidő túllépése.

Az iratok alapján alaptalanul hivatkozott felperes arra, hogy az iratbetekintés kapcsán sérült volna a 2017. évi I. tv. (a továbbiakban: Kp.) 78.§ (3) bekezdése. Azonban az is megállapítható volt, hogy a felperes az eljárási határidő megtartottsága kapcsán konkrét közigazgatási cselekményeket jelölt meg. Így alaptalan az elsőfokú bíróság azon megállapítása, miszerint felperes előadásait nem támasztotta alá bizonyítékkal: felperes megjelölt az Y. Kft. kapcsolódó vizsgálatára körében az álláspontja szerint releváns bizonyítékokat, de azokat az elsőfokú bíróság nem értékelt.

Az ellenőrzési jegyzőkönyv kézbesítésére vonatkozó felülvizsgálati előadás kapcsán a Kúria megállapította, hogy alperes a 2015. évi CCXXII. tv. (a továbbiakban: Eüsztv.) 108.§ (1) bekezdése alapján 2018. január 1. napjától köteles az ügyek elektronikus intézését biztosítani. Az Eüsztv. ellenőrzési jegyzőkönyv kézbesítésének időpontjában hatályos 108.§ (6a) és (6b) bekezdései az adózótól az adóhatósághoz, illetve az adóhatóságtól az adózó felé irányuló információ áramlásra tartalmaznak 2018. december 31-ig terjedő időszakra átmeneti szabályokat.

Az Eüsztv. 108.§ (6b) bekezdése szerint az ügyfél vagy képviselője eltérő rendelkezése hiányában az (1a) bekezdés szerinti ügyekben eljáró elektronikus ügyintézészt biztosító szerv a gazdálkodó szervezet ügyfél részére címzett küldeményét a gazdálkodó szervezet ügyfél hivatalos elérhetősége helyett a természetes személynek az elektronikus ügyintézészt biztosító szerv az általa ismert, 35. § (3) bekezdése szerinti tárhelyére küldi. Eltérő rendelkezésnek kell tekinteni, ha az adott ügyben a gazdálkodó szervezet ügyfél hivatalos elérhetőségét használta az elektronikus ügyintézészt biztosító szervvel való kapcsolattartás során.

A konkrét adóügyben az adóhatóság W. 2014. óta rendelkezésére álló elektronikus elérhetőségét, egyáltalán W. bármilyen elérhetőségét - ezzel személyét felperes képviselőjeként azonosítva -, a vitatott cselekményt kivéve egy alkalommal sem használta, holott 2014. július 1. napjától a megbízólevél elektronikusan is kézbesíthető. Az ellenőrzés valamennyi cselekményénél, papír alapon, felperes ügyvezetőjével tartották a kapcsolatot, a megbízólevelet, az iratok bemutatásra vonatkozó felhívást vele közölték, az ügyvezetőn kívül más képviselő a konkrét adóigazgatási eljárásba nem lett bevonva. Az adóellenőrzés során az adóhatóság nem tudatta az ügyvezetővel, hogy más személlyel kíván kapcsolatot tartani, és felperes sem tett olyan nyilatkozatot, hogy az ügyvezetőtől eltérő személy járna el a konkrét adóügyben.

A felperes részéről az Eüsztv. 108.§ (6b) bekezdés szerinti „eltérő rendelkezés”-re sem került sor az ellenőrzési szakaszban: a jegyzőkönyv megküldéséig, azaz az ellenőrzés lezárulásáig az adóhatóság a dokumentumokat – megbízólevél, iratok bekérése – papír alapon közölte felperessel, ott is annak ügyvezetőjével. Amennyiben alperes a 2018. évben elektronikusan kívánt küldeményt küldeni felperesnek, akkor azt a gazdálkodó szervezet felperes hivatalos elérhetősége helyett az ügyvezető tárhelyére küldhette meg. A KÜNY tárhely alkalmazásával erre az ellenőrzési jegyzőkönyv megküldésekor szabályszerűen került sor. Az is megállapítható továbbá, hogy az ellenőrzési jegyzőkönyvre a felperes ügyvezetője útján már 2018. október 17-én elektronikusan reagált, azaz még az alperesi logika mentén is sor került az ellenőrzés lezárulását követően az Eüsztv. 108.§ (6b) bekezdés szerinti „eltérő rendelkezésre”, azaz W.-nek 2018. novemberében nem lehetett elektronikusan szabályszerűen iratot kézbesíteni. Az ellenőrzési jegyzőkönyv közlésének időpontja 2018. október 1. volt, az ellenőrzés lezárultának időpontját és az elsőfokú határozat meghozatalára nyitva álló határidőt ehhez képest kell meghatározni.

Az elsőfokú bíróság értékelése szerint a felperesi ügyvezető észrevétele azért nem minősült az Eüsztv. 108. § (6b) bekezdésében foglalt eltérő rendelkezésnek, mivel maga az észrevétel is a jogi hatállyal nem bíró első kézbesítéshez kapcsolódott. Ennek kapcsán a Kúria azt hangsúlyozta, hogy a hatálytalan

kézbesítés kimondásával maga az észrevétel is hatálytalanná válik, az azt érdemben elbíráló, alperes által helybenhagyott elsőfokú adóhatósági határozat jogszerűsége megkérdőjeleződik. Erre vonatkozó adatokat a Kúria az előzőek szerint nem észlelt, a jogerős ítélet ezen megállapítása nem megalapozott.

Polgári ügyszak

Pfv.III.21.253/2019/8.

A Kúria nem vizsgálhatja, hogy a jogerős ítélet sérti-e az Alaptörvény rendelkezéseit és az igazságszolgáltatás alapelveit, ugyanakkor a felülvizsgálati kérelemben megsértettként állított eljárásjogi rendelkezések tartalmát az Alaptörvénnyel összhangban, az igazságszolgáltatás alapelveire figyelemmel kell értelmeznie. Ellenőrző szakértő kirendelésére nincs lehetőség. Ha a vállalkozási szerződés megrendelője nem teljesíti ellenőrzési kötelezettségét, úgy ennek következménye a szerződő felek jogviszonyára hat ki, de a Ptk. 350. §-ának megfelelő rendelkezés hiányában a megrendelő nem felelős a vállalkozó által harmadik személynek okozott kárért.

A II. rendű alperes az eljárási jogszabálysértések körében állította, hogy a jogerős ítélet sérti az Egyezmény 6. cikkében foglalt tisztességes tárgyaláshoz való jogot, valamint az Alaptörvény tisztességes eljárással és jogorvoslati joggal kapcsolatos rendelkezéseit.

Az Alaptörvény Nemzeti Hitvallás utolsó előtti bekezdése szerint az Alaptörvény a jogrend alapja, ugyanakkor az Alapvetés C) cikk (3) bekezdése, az R) cikk (2) bekezdése és a T) cikk (2)-(3) bekezdése alapján az Alaptörvény nem jogszabály. Az Alaptörvény 28. cikke szerint a bíróságoknak a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét az Alaptörvénnyel összhangban kell értelmezniük. Ebből következően a felülvizsgálati kérelemben hivatkozott jogszabálysértések vizsgálata körében a Kúriának a megsértettként állított jogszabályi rendelkezést az Alaptörvénnyel összhangban kell értelmeznie, és erre figyelemmel kell állást foglalnia a jogszabálysértésről. A Kúria azonban nem vizsgálhatja, hogy a jogerős ítélet sérti-e az Alaptörvényt, mert erre kizárólag az Alkotmánybíróság jogosult az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja alapján.

Az 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 2. § (1) bekezdése szabályozza a bíróság polgári perbeli feladatát, és ennek körében rögzíti az igazságszolgáltatás alapelveit (a felek joga a jogviták elbírálásához, a tisztességes eljáráshoz és a jogviták észszerű időn belül történő befejezéséhez), összhangban az 1993. évi XXXI. törvénnyel kihirdetett Egyezmény 6. cikk 1. bekezdésével, valamint az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével. Ha a bíróság nem teljesíti a Pp. 2. § (1) bekezdésében megfogalmazott feladatát, úgy a fél erre hivatkozással a Pp. 2. § (3) bekezdése szerinti igényeket érvényesítheti. A Pp. 275. § (3) bekezdése alapján csak az ügy érdemi elbírálására lényeges kihatással bíró, konkrét eljárási szabálysértés vezethet a jogerős határozat hatályon kívül helyezésére. A Pp. 2. § (1) bekezdésében foglalt kötelezettségek esetleges megsértése ezért felülvizsgálati eljárásban nem orvosolható (Kúria Pfv.III.21.034/2017/8.), nem alapozhatja meg a jogerős határozat hatályon kívül helyezését. Ugyanakkor a Pp. 2. § (4) bekezdése alapján a bíróság a Pp. alkalmazása során annak rendelkezéseit, csak a Pp. I. Fejezetében meghatározott alapelvekkel összhangban értelmezheti.

Mindezek alapján a Kúria azt nem vizsgálhatta, hogy a jogerős ítélet sérti-e az Alaptörvénynek a felülvizsgálati kérelemben megjelölt rendelkezéseit és az igazságszolgáltatás alapelveit, ugyanakkor a felülvizsgálati kérelemben megsértettként állított eljárásjogi rendelkezések tartalmát az Alaptörvénnyel összhangban, az igazságszolgáltatás alapelveire figyelemmel kellett értelmeznie.

Pfv.III.21.280/2019/3.

A Pp. 2. § (1) bekezdésében foglalt kötelezettség esetleges megsértése felülvizsgálati eljárásban nem orvosolható. Ha a jogi segítségnyújtó szolgálat nyilvántartó rendszerének lekérdezési lehetősége és az ügyszámok nagysága miatt nem tudta elvégezni az ügy azonosítását, úgy belöldi jogsegély keretében - akár átiratban - megkeresheti az ügyben eljáró bíróságot a jogi segítségnyújtó szolgálat ügyszámáról való tájékoztatás érdekében. Ennek során vélelmezni kell a kérelmező adatkezeléshez való hozzájárulását.

Az 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 2. § (1) bekezdése a bíróság polgári perbeli feladatát

szabályozza, és ennek körében az igazságszolgáltatás alapelveit rögzíti, összhangban az 1993. évi XXXI. törvénnyel kihirdetett, az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában, 1950. november 4-én kelt Egyezmény 6. cikk 1. bekezdésével, valamint az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével. Ha a bíróság nem teljesíti a Pp. 2. § (1) bekezdésében megfogalmazott feladatát, úgy a fél erre hivatkozással a Pp. 2. § (3) bekezdése szerinti igényeket érvényesítheti. A Pp. 275. § (3) bekezdése alapján csak az ügy érdemi elbírálására lényeges kihatással bíró, konkrét eljárási szabálysértés vezethet a jogerős határozat hatályon kívül helyezésére. Mindezek alapján a Pp. 2. § (1) bekezdésében foglalt kötelezettség esetleges megsértése felülvizsgálati eljárásban nem orvosolható (Kúria Pfv.III.21.034/2017/8.), nem alapozhatja meg a jogerős határozat hatályon kívül helyezését, így az állított jogszabálysértés érdemi vizsgálatára nem volt lehetőség.

Pfv.III.20.004/2020/5.

Az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában 1950. november 4-én kelt egyezmény rendelkezései a magyar bíróságok előtti egyedi jogvitákban közvetlen igényérvényesítési lehetőséget nem teremtenek.

Önmagában az Egyezmény egyes rendelkezéseinek másodfokú bíróság általi megsértése ugyancsak nem vizsgálható, ahogyan azt helyesen fejtette ki az alperes is felülvizsgálati ellenkérelmében.

Az Egyezmény aláírói annak preambuluma szerint az Egyezményben részes országok kormányai, amelyek az 1. Cikk szerint arra vállaltak kötelezettséget, hogy biztosítják a joghatóságuk alatt álló minden személy számára az Egyezmény I. fejezetében meghatározott jogokat és szabadságokat. Az Egyezmény tehát az abban részes országok kormányaira rója azt a kötelezettséget, hogy belső jogszabályaikkal megteremtsék az Egyezményben írt jogok és szabadságok gyakorlásának, valamint érvényesítésének rendjét, meghatározzák megsértésük jogkövetkezményeit. Mivel ekként az Egyezmény címzettjei az érintett kormányok, ezért nincs lehetőség az abban meghatározott jogok egyedi jogvitákban való közvetlen érvényesítésére a nemzeti bíróságok előtt. Ennek megfelelően a tisztességes eljáráshoz, illetőleg az eljárás ésszerű időn belüli befejezéséhez való jog sérelme esetén sem teremtenek az Egyezmény rendelkezései a részes országok bíróságai előtt az egyedi jogvitákban közvetlen igényérvényesítési lehetőséget (BH2017. 148. I., BH2013. 45., Kúria Pfv. 21.423/2011/13.).

Fontos kiemelni, hogy a magyar jogba az Egyezmény 6. Cikkében szabályozott tisztességes tárgyaláshoz, valamint a 13. Cikkben szereplő hatékony jogorvosláthoz való jog egyaránt átültetésre került, így e jogok magyar bíróság előtti érvényesítésétől sincs elzárva a felperes, ehhez azonban keresetének – felülvizsgálati eljárásban pedig felülvizsgálati kérelmének – jogalapjaként az irányadó magyar jogban szabályozott jogszabályhelyeket kell megjelölnie. A felperes által kifogásolt jogok, a tisztességes eljáráshoz és a per ésszerű időn belüli befejeződéséhez fűződő jog a magyar jogi normák között szabályozást nyert. Ezek megsértésének állítása hiányában a Kúria a már idézett 1/2016. (II. 15.) PK vélemény szerint érdemben az Egyezményre történt utalásokat nem vizsgálhatta. Megjegyzi továbbá, hogy az Egyezmény 41. §-a kifejezetten az EJEB előtti eljárásra tartalmaz rendelkezést

Kiadja: A Kúria Nemzetközi, Tudományos és Dokumentációs Főosztálya

Felelős szerkesztő: Dr. Pomeisl András József

Szerkesztőbizottság: Dr. Csőke Andrea, Dr. Kovács András, Dr. Molnár Gábor, Dr. Osztovits András

Munkatárs: Dr. Tancsik Annamária

Figyelem! A jelen hírlevélben közölt anyagok nem tekinthetők a Kúria hivatalos állásfoglalásának, hivatalos fordításnak, illetve hivatalos közlésnek, csupán a tájékoztatást és figyelemfelkeltést célozzák, ezért azokra jogokat alapítani nem lehet.